

372.0113

M 47621

1.3

ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านป่าช้าง
อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ปริญญานิพนธ์

ของ

มารีสา เครื่องพนัส

13 ส.ค. 2537

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว

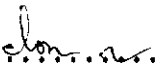
เมษายน 2536

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

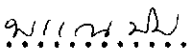
187631

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

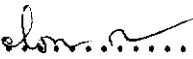
.... ประธาน

(ศ.ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์)

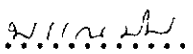
.... กรรมการ

(อาจารย์พรณพิศ วาณิชการ)

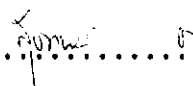
คณะกรรมการสอบ

.... ประธาน

(ศ.ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์)

.... กรรมการ

(อาจารย์พรณพิศ วาณิชการ)

.... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์สุภาพร ธนะชานันท์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ ๒๒ เดือน ธันวาคมพ.ศ. ๒๕๓๖

ประกาศขอบคุณการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยความกรุณาของศาสตราจารย์ ดร.พ้องพรรณ เกิดพิทักษ์ และอาจารย์พรณิศา วาณิชการ ที่ได้ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านอาจารย์เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร จัตรศุกกุล รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง และอาจารย์อุษา ศรีจินดารัตน์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจแก้ไขเครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์สุภาพร ธนะขันธ์ ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่อง และให้ข้อคิดเห็นเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณอาจารย์ใหญ่ และคณะครู อาจารย์โรงเรียนบ้านป่าขาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการทดลอง ตลอดจนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และการทดลองในครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณพยอม วงษ์พราหม คุณกาญจนา หลวงจอก และเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจมาตลอด

ท้ายที่สุด ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อและคุณแม่ ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอดจนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์

มารีสา เครื่องพนัส

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
คำนำ	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มและกิจกรรมกลุ่ม	9
ความหมายของกลุ่ม	9
ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม	10
จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม	11
ขนาดของกลุ่ม	13
ลำดับขั้นของกิจกรรมกลุ่ม	14
กิจกรรมที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม	15
คุณค่าของกิจกรรมกลุ่ม	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม	20
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ด้านอาชีพ	21
ความหมายและความสำคัญของการรับรู้ด้านอาชีพ	21
เป้าหมายของการรับรู้ด้านอาชีพ	26

ขั้นตอนของการสอนเกี่ยวกับอาชีพ	27
งานวิจัยที่เกี่ยวกับการรับรู้ด้านอาชีพ	28
งานวิจัยในต่างประเทศ	28
งานวิจัยในประเทศ	29
 3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	30
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง	30
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	31
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ	32
การดำเนินการทดลอง	35
วิธีจัดกระทำข้อมูล	37
 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า	40
ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผล	40
ผลการศึกษาค้นคว้า	41
 5 บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	47
บทย่อ	47
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	47
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	47
วิธีดำเนินการวิจัย	48
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	48
วิธีดำเนินการทดลอง	48

การวิเคราะห์ข้อมูล	49
สรุปผลการค้นคว้า	50
อภิปรายผล	51
ข้อเสนอแนะ	56
 บรรณานุกรม	 57
 ภาคผนวก	 63
 ประวัติย่อของผู้วิจัย	 148

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนนักเรียนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	31
2 เปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้ กิจกรรมกลุ่มและนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ ก่อนการทดลอง	41
3 เปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้ กิจกรรมกลุ่มก่อนและหลังการทดลอง	42
4 เปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ ก่อนและหลังการทดลอง	43
5 เปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับ การใช้กิจกรรมกลุ่มและกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ ภายหลังการทดลอง	44
6 เปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนในกลุ่มทดลอง ที่มีการรับรู้ด้านอาชีพสูง ปานกลาง และต่ำ ภายหลังได้รับการใช้ กิจกรรมกลุ่ม	45
7 เปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนในกลุ่มควบคุมที่มี การรับรู้ด้านอาชีพสูง ปานกลาง และต่ำ ภายหลังได้รับการสอนแบบปกติ ...	46
8 เปรียบเทียบคะแนนการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง	133
9 เปรียบเทียบคะแนนการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลัง การใช้กิจกรรมกลุ่ม	134
10 เปรียบเทียบคะแนนการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนและ หลังการสอนแบบปกติ	135

11	เปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มและกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ ภายหลังการทดลอง	136
12	เปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนในกลุ่มทดลอง ที่มีการรับรู้ด้านอาชีพสูง ปานกลาง และต่ำ ภายหลังการได้รับ กิจกรรมกลุ่ม	137
13	เปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนในกลุ่มควบคุม ที่มีการรับรู้ด้านอาชีพสูง ปานกลาง และต่ำ ภายหลังการได้รับ การสอนแบบปกติ	138
14	แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามการรับรู้เรื่องอาชีพ	147

บทที่ 1

บทนำ

คำนำ

การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้พร้อมที่จะทำประโยชน์ต่อตนเองและสังคม โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถและทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต และมีความสามารถประกอบอาชีพตามควรแก่วัยและความสามารถได้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2521 : 153) และจากหลักสูตรการประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้เน้นถึงการเตรียมตัวประกอบอาชีพและระบุไว้ในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ เพื่อให้นักเรียนทำงานเป็น รักและเห็นคุณค่าของการทำงานและมีทักษะพื้นฐานที่จะประกอบอาชีพในภายหลัง และมุ่งปลูกฝังกิจนิสัย เจตคติที่ดีต่ออาชีพและค่านิยมในการทำงานอีกด้วย โดยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ได้จัดให้มีงานเลือกเพิ่มขึ้น (สวัสดี สุวรรณอักษร. 2526 : 48) ซึ่งเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจและความสามารถของตนเอง ดังที่ทรรษา นิลวิเชียร (2532 : 25) กล่าวว่า นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาควรรู้จักว่าตนมีความรู้ ความถนัด ความสนใจทางด้านวิชาการใด วิชาชีพใด รวมทั้งสำรวจโลกของงานให้มากพอที่จะช่วยให้เขาตัดสินใจและก้าวต่อไปในวิถีทางที่เหมาะสมกับตนเอง

จากคู่มือประเมินผลการเรียน หลักสูตรการประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) (กระทรวงศึกษาธิการ. 2521 : 148) ได้เน้นถึงกระบวนการในการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจด้านอาชีพให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไว้ดังนี้

1. อธิบายผลกระทบของงานต่อสิ่งแวดล้อมสภาพต่าง ๆ
2. อธิบายหลักการและวิธีการทำงานให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ
3. กำหนดรูปแบบและขั้นตอนการทำงานให้สอดคล้องกับสภาพความพร้อมต่าง ๆ
4. ปฏิบัติงานอย่างชำนาญและสร้างสรรค์

5. ปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานให้มีประโยชน์
6. แนะนำ ชักชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติงานและชื่นชมต่อผู้ปฏิบัติงานสำเร็จ
7. ทำงานด้วยความมุ่งมั่น รับผิดชอบ รักการทำงาน

นวลศิริ เปาโรหิตย์ และกมล สุกประเสริฐ (2524 : 25) ได้เสนอไว้ว่า ควรให้เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้เกี่ยวกับความต้องการ ความสามารถและทักษะของตนเอง และได้ทราบขั้นตอนในการเลือกอาชีพ นอกจากนี้ วชิรญา บัวศรี (2519 : 12) กล่าวว่า การที่จะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและอาชีพนั้น ควรจะสอนหรือแนะนำเด็กให้สอดคล้องกับวัย ให้เด็กได้มีโอกาสเตรียมตัวและแสวงหาความรู้ในด้านอาชีพ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีอายุอยู่ระหว่าง 11 - 12 ปี ซึ่งเป็นระยะวัยเด็กตอนปลายและตามทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของซูเปอร์ เด็กวัยนี้อยู่ในระยะเจริญเติบโต เด็กจะเริ่มพัฒนาการความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง โดยพิจารณาความสนใจ ความต้องการ ความสามารถ และเจตคติควบคู่ไปกับการเรียนรู้เกี่ยวกับโลกของอาชีพ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการเลือกอาชีพในระยะต่อไป (ทิพย์วรรณ กิตติพร. 2531 : 45) นอกจากนี้ ไอแซคสัน (นวลศิริ เปาโรหิตย์. 2523 : 115 ; อ้างอิงมาจาก Isacson. 1977) กล่าวว่า การรับรู้ด้านอาชีพและการสำรวจอาชีพจำเป็นสำหรับเด็กในวัยนี้ โดยเด็กจะต้องรู้จักตนเอง เข้าใจตนเอง รู้จักโลกของงานและอาชีพ ความสำคัญของอาชีพที่มีต่อสังคม ตลอดจนรู้ถึงความเกี่ยวข้องของความต้องการของตนเองและงานอาชีพ

จากการสำรวจเบื้องต้นของผู้วิจัยเกี่ยวกับการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านป่าช้าง อำเภอมะนัง จังหวัดเขียงราย ปีการศึกษา 2535 จำนวน 60 คน ผลการสำรวจพบว่า นักเรียนร้อยละ 70 ไม่ทราบว่าเลือกอาชีพอย่างไรจึงจะเหมาะกับตนเอง อาชีพแต่ละอาชีพมีลักษณะอย่างไร มีความสำคัญอย่างไร หากจะเลือกประกอบอาชีพนั้น ๆ ควรจะทำอย่างไรจึงจะประสบความสำเร็จ

ในการพัฒนาการรับรู้ด้านอาชีพของเด็กนั้นสามารถใช้วิธีต่าง ๆ เช่น การใช้บทบาทสมมติ การเล่นเกม การให้ข้อมูลด้านอาชีพ การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ (นวลศิริ เปาโรหิตย์. 2528 : 105) และการใช้ชุดการแนะแนวอาชีพ (สมปอง สุขสูงการกิติ. 2530 : 66)

ส่วนกิจกรรมกลุ่มนั้นเป็นวิธีการหนึ่งที่มีคุณค่าในการพัฒนาด้านอาชีพของเด็กได้

(คมเพชร จิตรสุกุล. 2530 : 15 - 19)

นอกจากนี้ คมเพชร จิตรสุกุล (2522 : 14) ได้กล่าวถึง ความหมายของ กิจกรรมกลุ่มไว้ว่า เป็นการนำเอาประสบการณ์มาวางแผนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่สมาชิกต้องการ และการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มโดยส่วนรวม ผู้นำจะ สามารถทำงานให้มีประสิทธิภาพเมื่อได้เรียนรู้วิธีการที่จะช่วยอำนวยความสะดวก ให้เกิด ปฏิสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์ระหว่างสมาชิกแต่ละคน โดยวิธีการดังกล่าวแล้วประสบการณ์ในกลุ่ม จะทำให้เกิดพัฒนาการในตัวบุคคลทุกคน และกลุ่มก็จะดำเนินไปด้วยความสำเร็จตามจุดหมาย ที่ตั้งไว้ และศุภวดี บุญวงศ์ (2527 : 3 - 4) กล่าวถึงคุณค่าของกิจกรรมกลุ่มว่า สามารถ พัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพได้ โดยให้สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มที่เกี่ยวกับ อาชีพ ซึ่งจะช่วยให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ การวางแผนเกี่ยวกับอาชีพของตนในอนาคต ได้เรียนรู้ความแตกต่างระหว่างบุคคลด้านความสามารถ ความสนใจ ฐานะทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกอาชีพที่แตกต่างกันของบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับ คมเพชร จิตรสุกุล (2530 : 15 - 19) ที่กล่าวถึง กิจกรรมกลุ่มว่ามีคุณค่าด้านพัฒนาการ ทางอาชีพว่า กิจกรรมกลุ่มมิใช่จะให้เพียงข้อสนเทศทางอาชีพเท่านั้น แต่จะให้ประสบการณ์ ที่เป็นประโยชน์ต่ออาชีพต่าง ๆ ดังนั้นประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม จึงมีคุณค่า ต่อการเลือกอาชีพของนักเรียน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำกิจกรรมกลุ่มมาใช้ในการพัฒนา การรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านป่าซาง อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลัง การใช้กิจกรรมกลุ่ม
2. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลัง การสอนแบบปกติ

3. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มกับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

4. เพื่อเปรียบเทียบว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ด้านอาชีพสูง ปานกลางและต่ำ มีการรับรู้ด้านอาชีพเพิ่มขึ้นแตกต่างกันหรือไม่ ภายหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม

5. เพื่อเปรียบเทียบว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ด้านอาชีพสูง ปานกลางและต่ำ มีการรับรู้ด้านอาชีพเพิ่มขึ้นแตกต่างกันหรือไม่ ภายหลังการสอนแบบปกติ

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่มีการรับรู้ด้านอาชีพสูงขึ้น หลังจากได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม
2. นักเรียนที่มีการรับรู้ด้านอาชีพสูงขึ้น หลังจากได้รับการสอนแบบปกติ
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มมีการรับรู้ด้านอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

4. นักเรียนที่มีการรับรู้ด้านอาชีพสูง ปานกลาง และต่ำ มีการรับรู้ด้านอาชีพเพิ่มขึ้นแตกต่างกันหลังจากได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม

5. นักเรียนที่มีการรับรู้ด้านอาชีพสูง ปานกลาง และต่ำ มีการรับรู้ด้านอาชีพเพิ่มขึ้นแตกต่างกันหลังจากได้รับการสอนแบบปกติ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการวิจัยจะเป็นแนวทางแก่ครูแนะแนวและผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในการนำกิจกรรมกลุ่มไปใช้เพื่อพัฒนาการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านป่าซาง อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2535 จำนวน 60 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านป่าซาง อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2535 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลาย

ขั้นตอน (Multistage Sampling) และสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
กลุ่มละ 15 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า

3.1 ตัวแปรอิสระ คือวิธีการพัฒนาการรับรู้ด้านอาชีพ โดยแบ่งออกเป็น

2 วิธีคือ

3.1.1 การใช้กิจกรรมกลุ่ม

3.1.2 การสอนแบบปกติ

3.2 ตัวแปรตาม คือ การรับรู้ด้านอาชีพ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การรับรู้ด้านอาชีพ หมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะ
อาชีพ คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ การประสบความสำเร็จในอาชีพและการเตรียมตัวเข้าสู่
อาชีพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ลักษณะอาชีพ ได้แก่ อาชีพหรืองานที่เกี่ยวข้องกับ

1.1.1 อาชีพที่เกี่ยวข้องกับคน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ พ่อค้าหรือนักธุรกิจ
มัคคุเทศก์ ตำรวจ ทหาร ภารโรง ยาม พนักงานโรงแรม ศัลยแพทย์

1.1.2 อาชีพที่เกี่ยวข้องกับสิ่งของ แบ่งเป็น

1.1.2.1 สิ่งมีชีวิต ได้แก่ เกษตรกร สัตวแพทย์

1.1.2.2 สิ่งไม่มีชีวิต ได้แก่ วิศวกร ช่างไม้

1.1.3 อาชีพที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล ได้แก่ พนักงานบัญชี พนักงานธนาคาร
พนักงานพิมพ์ดีด พนักงานคอมพิวเตอร์

1.1.4 อาชีพที่เกี่ยวข้องกับความคิด ได้แก่ นักวิทยาศาสตร์ จิตรกร

นักประพันธ์

1.2 คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ ได้แก่

- 1.2.1 ความรับผิดชอบ
- 1.2.2 ความกระตือรือร้น
- 1.2.3 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 1.2.4 ความเชื่อมั่นในตนเอง
- 1.2.5 ความตั้งใจ
- 1.2.6 ความขยัน
- 1.2.7 ความมีมนุษยสัมพันธ์

1.3 การประสบความสำเร็จในอาชีพ ได้แก่

- 1.3.1 รายได้
- 1.3.2 ความก้าวหน้า
- 1.3.3 ความมั่นคง
- 1.3.4 ความมีชื่อเสียง

1.4 การเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ ได้แก่

- 1.4.1 การเลือกแผนการเรียน
- 1.4.2 การเลือกอาชีพตามความสนใจ ความสามารถของตนเองและ

ความต้องการของตลาดแรงงาน

2. การใช้กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง การจัดประสบการณ์ให้แก่เรียนในกลุ่ม เพื่อให้
นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานกลุ่ม ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่ม
ให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหา หรือกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนพัฒนา
ในด้านต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ การใช้กิจกรรมกลุ่มมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขั้นนำ ได้แก่ การสนทนานำเข้าสู่เรื่อง

2.2 ขั้นดำเนินการ ได้แก่ การชี้แจงกฎเกณฑ์ กติกา วิธีปฏิบัติกิจกรรม

และการให้นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยมีปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่ม
มีส่วนร่วมในการอภิปรายและกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกัน

2.3 ขั้นสรุป ได้แก่ การที่นักเรียนสรุปสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ร่วมกัน

เทคนิคที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมกลุ่มของการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ การแสดงบทบาทสมมติ การเล่นเกม และกรณีตัวอย่าง ซึ่งเทคนิคต่าง ๆ นี้ อาจจะใช้มากกว่า 1 เทคนิค หรือใช้ทุกเทคนิคในแต่ละครั้ง แล้วแต่ความเหมาะสม

การใช้กิจกรรมกลุ่ม เป็นวิธีที่นำมาใช้กับกลุ่มทดลอง

3. การสอนแบบปกติ หมายถึง การที่ผู้วิจัยใช้การบรรยายประกอบการใช้สื่อการสอน และการซักถามนักเรียน การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามและสรุปโดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการรับรู้ด้านอาชีพเช่นเดียวกับกลุ่มทดลอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 ขั้นนำ ผู้วิจัยและนักเรียนสนทนากันเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน

3.2 ขั้นสอน

3.2.1 ผู้วิจัยบรรยายและซักถามนักเรียน

3.2.2 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

3.3 ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การสอนแบบปกติ เป็นวิธีที่นำมาใช้กับกลุ่มควบคุม

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านป่าซาง อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะครอบคลุมหัวข้อต่าง ๆ เรียงตามลำดับ ดังต่อไปนี้

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มและกิจกรรมกลุ่ม

1. ความหมายของกลุ่ม
2. ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม
3. จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม
4. ขนาดของกลุ่ม
5. ลำดับขั้นของกิจกรรมกลุ่ม
6. กิจกรรมที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม
7. คุณค่าของกิจกรรมกลุ่ม
8. งานวิจัยที่เกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่ม

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ด้านอาชีพ

1. ความหมายและความสำคัญของการรับรู้ด้านอาชีพ
2. เป้าหมายของการรับรู้ด้านอาชีพ
3. ขั้นตอนของการสอนเกี่ยวกับอาชีพ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวกับการรับรู้ด้านอาชีพ
 - 4.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยในประเทศไทย

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มและกิจกรรมกลุ่ม

1. ความหมายของกลุ่ม

คำว่า "กลุ่ม" ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ทั้งในทางจิตวิทยาและจิตวิทยาสังคม ดังนี้
 กัลลี (Gully. 1960 : 62) กล่าวว่า กลุ่มมีความหมายลึกซึ้งกว่าการที่บุคคล
 มาอยู่ร่วมกัน แต่กลุ่มจะต้องประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 3 ประการคือ

1. มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน และวัตถุประสงค์นั้นจะต้องสนองความต้องการของ
 สมาชิกแต่ละคนด้วย

2. ผลของการทำงานจากความร่วมมือของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม

3. มีการสื่อสารทางวาจาหรือมีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกวิถีชีวิตหนึ่ง

เคมปี (Kemp. 1970 : 24 - 29) กล่าวว่า กลุ่มประกอบไปด้วยบุคคลตั้งแต่
 สองคนขึ้นไปมารวมกัน มีปฏิสัมพันธ์และพึ่งพาอาศัยกัน มีผลประโยชน์ร่วมกันมีความพอใจ มีการ
 ยอมรับและเคารพในความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มและม
 ความรู้สึกปลอดภัยเมื่ออยู่ในกลุ่ม

ทองเรียน อมรัชกุล (2520 : 4) ได้ให้ความหมายของกลุ่มไว้ว่ากลุ่ม
 คือ การที่เอากบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปรวมกันอยู่ก็ถือเป็นกลุ่มได้ ถ้าสมาชิกนั้นมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกัน
 และกันมีความรับผิดชอบที่จะกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุความมุ่งหมายของกลุ่ม
 ซึ่งสอดคล้องกัน จาเนียร์ ช่างโชติ และคนอื่น ๆ (2521 : 4 - 6) ที่ได้ให้ความหมายของ
 กลุ่มว่า

1. กลุ่มจะต้องเกิดจากบุคคลอย่างน้อยที่สุด 2 คนมาประกอบกัน

2. กลุ่มจะต้องปฏิสัมพันธ์กัน หมายความว่า ทั้งกลุ่มและบุคคลจะแยกกันไม่ได้จะ
 ต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน มีปฏิริยาโต้ตอบกัน ทั้งด้านความคิดกิริยาท่าทาง การกระทำหรือคำพูด

3. มีความสนใจร่วมกัน เพื่อสมาชิกจะได้รับประโยชน์ร่วมกัน

4. มีแบบแผนต่อกัน เพื่อให้กลุ่มบรรลุจุดหมาย จะต้องมีการกำหนดหน้าที่แบ่ง
 ความรับผิดชอบ และระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นแนวทางให้สมาชิกปฏิบัติ

จากความหมายของกลุ่มดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า กลุ่ม หมายถึง การรวมตัวกันของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน และวัตถุประสงค์นี้จะต้องสนองความต้องการของสมาชิกแต่ละคน สมาชิกต่างมีปฏิสัมพันธ์กัน มีความสนใจร่วมกันเพื่อจะได้รับประโยชน์ร่วมกัน

2. ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม

โอห์ลเซน (Ohlsen. 1970 : 6 - 7) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมกลุ่มไว้

2 แบบคือ

1. กิจกรรมกลุ่มที่ผู้นำเป็นผู้ให้ข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ แก่สมาชิก หรือเป็นผู้นำการอภิปรายเพื่อที่สมาชิกได้บรรลุถึงความมุ่งหมายต่าง ๆ ของกลุ่ม โดยปกติผู้นำกลุ่มชนิดนี้จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา อาชีพ หรือสังคม และส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มนำข้อมูลเหล่านั้นมาอภิปรายเพื่อประโยชน์สำหรับตน เช่น การปฐมนิเทศ การปัจฉิมนิเทศ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดในช่วงเวลาเรียนเป็นต้น ในการทำกิจกรรมกลุ่มแบบนี้ครูจะเป็นผู้ดำเนินการวางแผนให้สมาชิก

2. กิจกรรมต่าง ๆ ที่สมาชิกได้วางแผนร่วมกันจัดขึ้นเอง เช่น กลุ่มอภิปรายในเรื่องต่าง ๆ ที่นักเรียนสนใจ หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นต้น

คมเพชร จิตรสุภกุล (2522 : 14) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึงการนำประสบการณ์มาวางแผนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่สมาชิกต้องการ และการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มโดยส่วนรวม ผู้นำจะสามารถทำงานให้มีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อเขาได้เรียนรู้วิธีการที่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้เกิดปฏิสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์ระหว่างสมาชิกแต่ละคน โดยวิธีการดังกล่าวแล้วประสบการณ์ในกลุ่มจะทำให้เกิดพัฒนาการในตัวบุคคลทุกคน และกลุ่มก็จะดำเนินไปด้วยความสำเร็จตามจุดหมายที่ตั้งไว้

ศุภวดี บุญวงศ์ (2527 : 2) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมไว้ว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง การที่สมาชิกร่วมกันวางแผน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างสมาชิกต่อสมาชิกภายในกลุ่มหรือสมาชิกต่อกลุ่ม หรือกลุ่มต่อสมาชิก โดยมีผู้นำกลุ่มซึ่งได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดี ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์ และมีจุดหมายเพื่อให้สมาชิกได้พัฒนาบุคลิกภาพที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานกลุ่ม ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานกลุ่ม และประสบผลสำเร็จในการทำงานในครั้งนั้นด้วย

ประណอม เดชชัย (2531 : 100 - 101) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่ดำเนินการโดยกลุ่มร่วมกันทำเป็นกลุ่ม กิจกรรมกลุ่มประเภทนี้จะช่วยฝึกประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้เรียนให้พัฒนาขึ้น เช่น ช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ฝึกทักษะทางสังคม ฝึกให้ผู้เรียนยอมรับมติของกลุ่ม เพื่อพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยของผู้เรียน

จากความหมายของกิจกรรมกลุ่มดังกล่าวพอสรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในการทำงานร่วมกัน ส่งเสริมให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่ม ร่วมมือในการทำงานเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาในด้านต่าง ๆ

3. จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม

/เบนเนทท์ (Bennett. 1963 : 8 - 9) ได้สรุปจุดมุ่งหมายโดยทั่วไปของกิจกรรมกลุ่ม ไว้ดังนี้

1. เป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกของกลุ่มได้เรียนรู้ทางด้านการศึกษา อาชีพ สังคม และส่วนตัวจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น เช่น การประชุมพิเศษ นักเรียนที่เข้าใหม่ การศึกษากลุ่มเรื่องชีวิตการทำงาน และปัญหาของการปรับตัวต่ออาชีพ การได้มีโอกาสศึกษาปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นกลุ่ม จะช่วยให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นที่ยอมรับของสังคมได้
2. ก่อให้เกิดผลทางการบำบัดรักษา จากการที่สมาชิกของกลุ่มได้มีโอกาสระบายความเครียดทางอารมณ์ ทำให้สมาชิกเข้าใจและได้ข้อคิดในการแก้ปัญหาต่าง ๆ มากขึ้น รวมทั้งได้มีโอกาสศึกษาปัญหาที่คล้ายคลึงกันในบรรยากาศที่อ่อนแอผ่อนคลาย และนำมาปรับปรุงบุคลิกภาพ และวิถีทางชีวิตของตน นอกจากนี้กลุ่มยังเปิดโอกาสให้สมาชิกแต่ละคนวินิจฉัยปัญหาของตนเอง และผู้อื่น
3. ช่วยให้ผู้คคลบรรลุถึงจุดมุ่งหมายของการแนะนำอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. ช่วยให้การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะกลุ่มช่วยให้เข้าใจภูมิหลังและลักษณะทั่ว ๆ ไปของปัญหา

แทรกซ์เลอร์ และนอร์ท (Traxler and North. 1967 : 320)

กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มไว้ดังนี้

1. เพื่อให้การศึกษาวรรณแก่บุคคลที่ยังไม่คุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อม
2. เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ที่แตกต่างไปจากประสบการณ์ที่พึงได้รับ

ได้แก่ การจัดกิจกรรมกลุ่มในโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการศึกษาเล่าเรียน

3. เพื่อเป็นรากฐานในการนำไปสู่การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล
4. เพื่อการปรับตัว การบำบัดรักษา ความเจริญงอกงามของบุคคลและของกลุ่ม

คมเพชร จัตรศุกกุล (2530 : 137 - 140) กล่าวถึงความมุ่งหมายของ

กิจกรรมกลุ่มไว้ดังนี้

1. เพื่อสร้างความเข้าใจในตนเองอย่างถูกต้อง โดยปกติคนทั่วไปอาจจะคิดว่าตนเองมีความเข้าใจในตนเอง ไม่จำเป็นต้องให้คนอื่นช่วยชี้แจงว่าตนเป็นคนอย่างไรในทางจิตวิทยาแล้วมนุษย์ย่อมเข้าใจตนเอง แต่บางด้านอาจจะไม่เข้าใจตนเองได้ดีเท่าที่ควรหรือบางครั้งก็เข้าใจตนเองผิดพลาดได้ ทั้งนี้เพราะว่าแต่ละคนมีการปรับตัวกับสิ่งแวดล้อมโดยให้กลวิธานแตกต่างกันไป ด้วยเหตุนี้กิจกรรมก็อาจช่วยมนุษย์ได้ โดยเป็นกระจกเงาสะท้อนให้เห็นภาพของตนเองทุก ๆ ด้าน

2. เพื่อสร้างความเข้าใจบุคคลอื่น มนุษย์มีความต้องการที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งคือ ความเข้าใจในสมาชิกของกลุ่ม ความเข้าใจในบุคคลอื่นจะทำให้เกิดการยอมรับพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมาดังนั้นในการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกันของสมาชิกจะเปิดโอกาสให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้ลักษณะต่าง ๆ ของแต่ละคนได้เป็นอย่างดี

3. เพื่อสร้างความสามารถในการทำงานร่วมกันระหว่างสมาชิก ซึ่งนอกจากจะอาศัยความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของสมาชิกแต่ละคนแล้ว สิ่งที่สำคัญและมีความหมายต่อความสำเร็จของกลุ่มคือ ความร่วมมือซึ่งถ้าขาดความร่วมมือที่ดีจะทำให้การทำงานของกลุ่มไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้นในการทำกิจกรรมกลุ่มจึงมีจุดมุ่งหมายที่จะเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีให้แก่สมาชิกกลุ่มให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานร่วมกันผู้อื่น

จากจุดมุ่งหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่มมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกของกลุ่มได้เรียนรู้ทางด้านการศึกษา อาชีพ สังคมและส่วนตัว การปรับตัว การบำบัดรักษา การสร้างความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น ตลอดจนความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

4. ขนาดของกลุ่ม

สำหรับขนาดของกลุ่มนั้นได้มีผู้ให้ความคิดเห็นแตกต่างกันออกไป ดังต่อไปนี้

ออกคาเวย์ (OHaway. 1966 : 7) กล่าวว่า กลุ่มควรมีขนาดเล็กเพราะจะช่วยให้สมาชิกมีโอกาสแสดงออกอย่างเป็นอิสระโดยทั่วถึงกัน โดยสมาชิกไม่ต้องใช้เสียงดังมากนัก ทุกคนในกลุ่มก็จะได้ยินทั่วถึง ดังนั้นกลุ่มควรมีขนาดมากที่สุด 12 คน หรือถ้ามากกว่านั้นก็ไม่ควรเกิน 15 คน เพราะมีจะนั้นแล้วจะทำให้แบบพฤติกรรมผิดไปจากเดิม ขนาดของกลุ่มที่เหมาะสมที่สุด ควรมีจำนวนสมาชิก 9 - 10 คน จึงจะทำให้การทำงานบังเกิดผลดีที่สุด

ชอร์ (Show. 1981 : 3) กล่าวว่า กลุ่มย่อยควรมีสมาชิก 10 คน เป็นอย่างมาก ถ้าสมาชิกจำนวน 30 คนขึ้นไป ก็จะถูกจัดเป็นกลุ่มใหญ่ แต่ก็อาจจะแบ่งเป็นกลุ่มย่อยได้ และมีความเห็นว่า จำนวนสมาชิกมีใช้ปัญหาสำคัญ แต่องค์ประกอบอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ ความสัมพันธ์ของสมาชิกและการร่วมมือในการทำงานของสมาชิก จะมีความสำคัญต่อการทำงานของกลุ่มมากกว่า

นอกจากนี้ จาเนียร์ ชวงโชติ (2521 : 5) กล่าวว่า ในวงการการศึกษา ขนาดของกลุ่มที่ใช้ศึกษามักจะเป็นกลุ่มมีสมาชิกไม่เกิน 15 คน เพราะจะทำให้สมาชิกของกลุ่มมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด และในด้านการเรียนรู้ก็จะมีการเรียนรู้ที่ได้ผลดีกว่ากลุ่มขนาดใหญ่ ส่วน วิชัย ฐะคำ (2523 : 87) กล่าวว่า กลุ่มที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ กลุ่มที่มีสมาชิกจำนวนตั้งแต่ 6 - 8 คน อาจอนุโลมให้ได้ถึง 10 คน ถ้าจำเป็น เพราะหากมีสมาชิกจำนวนมากเกินกำหนดกลุ่มจะแยกเป็นกลุ่มย่อย ๆ ขึ้นมาเป็น 2 กลุ่มทันที

จากขนาดของกลุ่มดังกล่าวเบื้องต้น สรุปได้ว่าขนาดของกลุ่มที่เหมาะสมในการทำกิจกรรมกลุ่มควรเป็นกลุ่มที่มีขนาดเล็กตั้งแต่ 6 - 10 คน และมากที่สุดไม่ควรเกิน 15 คน เพราะถ้าจำนวนสมาชิกมากเกินไปจะมีผลเสียต่อความสัมพันธ์และความร่วมมือในการทำงานของสมาชิก

5. ลำดับขั้นของกิจกรรมกลุ่ม

วีณา วโรตมะวิษฐ์ (2530 : 252 - 253) กล่าวถึง ลำดับขั้นของการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม ไว้ดังนี้

1. ขั้นลงมือปฏิบัติ เป็นขั้นที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
2. ขั้นค้นพบ เมื่อนักเรียนได้มีส่วนร่วมโดยมีการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองแล้ว เขาจะเกิดความรู้สึกและเกิดความเข้าใจตนเอง อันจะไปสู่การค้นพบสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง
3. ขั้นวิเคราะห์ เป็นขั้นที่สำคัญที่สุด เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้วิเคราะห์ถึงสิ่งที่ได้กระทำลงไป โดยครูจะตั้งคำถามว่า อะไร ทำไม และอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนสามารถรวบรวมสิ่งต่าง ๆ ทั้งด้านความรู้ และการมีส่วนร่วมทางอารมณ์ให้รวมกันเป็นจุดเดียว
4. ขั้นนำไปใช้หรือประยุกต์ใช้กับตนเองและผู้อื่น เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้ก้าวหน้าไปอีกขั้นหนึ่ง คือ สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้กับตนเองและผู้อื่นได้

เจลิม วราวิทย์ และสมคิด แก้วสนธิ (ประนอม เดชชัย, 2531 : 103 ; อ้างอิงมาจาก เจลิม วราวิทย์ และสมคิด แก้วสนธิ, 2520 : ไม่มีเลขหน้า) ได้กล่าวถึง การดำเนินงานของกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มในลักษณะใด จะมีกระบวนการดำเนินงานเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นรวมกลุ่ม (Forming Stage) เป็นขั้นแรกที่สมาชิกของกลุ่มมารวมกัน ถ้ายังไม่รู้จักกันดีพอ ทุกคนจะสงวนท่าทีไม่ค่อยแสดงออกในระยะนี้ จึงเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะต้องประสานงานให้สมาชิกในกลุ่มรู้จักและคุ้นเคยกันก่อน เช่น อาจมีการแนะนำตัว เป็นต้น
2. ขั้นกำหนดจุดมุ่งหมายของกลุ่ม (Norming Stage) เมื่อสมาชิกภายในรู้จักกันแล้ว กลุ่มจะเริ่มคิดถึงเป้าหมายของกลุ่ม และภารกิจของกลุ่มที่จะต้องรับผิดชอบ ในขั้นนี้ผู้สอนจะมีบทบาทร่วมกับผู้เรียน ในการกำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้และกิจกรรมที่สมาชิกของกลุ่มจะต้องร่วมกันทำงาน
3. ขั้นระดมความคิด (Storming Stage) เป็นขั้นที่บรรยากาศของการทำงานเริ่มจริงจังมากขึ้น สมาชิกภายในกลุ่มพยายามกำหนดร่างกฎเกณฑ์ และระเบียบของกลุ่ม ในขั้นนี้ผู้สอนอาจมี 2 บทบาท คือ ปลอ่ยให้ผู้เรียนดำเนินการไปโดยลำพัง หรือเข้าร่วมในฐานะเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม

4. ขั้นกระชับความสัมพันธ์ (Reforming Stage) เป็นขั้นที่กลุ่มรู้จักคุ้นเคยและเข้าใจบทบาทของตนเป็นอย่างดี จึงทำให้การดำเนินงานของกลุ่มเป็นไปด้วยดี

5. ขั้นสลายตัว (Disbanding Stage) เป็นขั้นสุดท้ายเมื่อสมาชิกของกลุ่มได้ร่วมมือกันดำเนินงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจนบรรลุเป้าหมายแล้ว ภารกิจของกลุ่มเริ่มลดลงไปด้วย ทำให้กลุ่มเริ่มสลายตัว ในขั้นนี้ผู้สอนจะมีบทบาทในการทบทวนการดำเนินงานของกลุ่มที่ผ่านมา เพื่อทำการสรุปผลและเสนอแนะแนวทางในการนำผลไปใช้หรือนำไปศึกษาค้นคว้าต่อไป

นอกจากนี้ คมเพชร จัตรศุภกุล (2522 : 23 - 24) กล่าวถึง ระยะเวลาการพัฒนาของกลุ่ม (Developmental Phase of Group) ว่าการที่จะทำให้กลุ่มเป็นกลุ่มที่สมบูรณ์นั้น กลุ่มจะต้องผ่านระยะต่าง ๆ 4 ระยะ คือ

1. ระยะที่บุคคลแต่ละคนมีการแข่งขันกันและมีศูนย์กลางอยู่ที่ตนเอง
2. ระยะของความขัดแย้งและความคับข้องใจ
3. ระยะที่กลุ่มมีความสามัคคี
4. ระยะที่มีผลงานและยึดกลุ่มเป็นศูนย์กลาง

จากลำดับขั้นของกิจกรรมกลุ่มดังกล่าว พอสรุปได้ว่า ลำดับขั้นของกิจกรรมนั้นประกอบด้วย ขั้นลงมือปฏิบัติ ขั้นค้นพบ ขั้นวิเคราะห์ และขั้นนำไปใช้หรือประยุกต์ใช้กับตนเองและผู้อื่นตามลำดับ

6. กิจกรรมที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม

ทิสนา แวมมณี (2522 : 201 - 202) ได้กล่าวถึง การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักทฤษฎีว่า มีอยู่หลายวิธี ดังนี้

1. เกม (Game) เป็นวิธีการวิธีหนึ่งซึ่งนำมาใช้ในการสอนได้ดีโดยครูผู้สอนสร้างสถานการณ์สมมติขึ้น ให้ผู้เรียนลงเล่นด้วยตนเองและภายใต้ข้อตกลงหรือกติกาบางอย่างตามที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องตัดสินใจทำอย่างใดอย่างหนึ่ง อันจะมีผลออกมาในรูปของการแพ้ชนะ วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนอกจากนั้น ยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนด้วย

2. บทบาทสมมติ (Role Playing) เป็นวิธีการอีกวิธีหนึ่งที่เริ่มได้รับความนิยมในการนำมาใช้ในการสอน วิธีการนี้ยังมีลักษณะเป็นสถานการณ์สมมติ เช่นเดียวกับเกม แต่มีการกำหนดบทบาทของผู้เล่นในสถานการณ์ที่สมมติขึ้นมา แล้วให้ผู้เรียนเข้าสวมบทบาทนั้น และแสดงออกตามธรรมชาติ โดยอาศัยบุคลิกภาพ ประสบการณ์และความรู้สึกนึกคิดของตนเองเป็นหลัก ดังนั้นวิธีการนี้จึงมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษาวิเคราะห์ถึงความรู้สึกและพฤติกรรมของตนอย่างลึกซึ้ง และยังช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าสนใจ และนำคิดตามอีกด้วย

3. กรณีตัวอย่าง (Case) เป็นวิธีการสอนอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งใช้กรณีหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริงนำมาดัดแปลงและใช้เป็นตัวอย่างในการให้ผู้เรียนได้ศึกษาวิเคราะห์และอภิปรายกันเพื่อสร้างความเข้าใจ และฝึกฝนหาทางแก้ไขปัญหานั้น วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักคิดและพิจารณาข้อมูลที่ได้รับมาอย่างถี่ถ้วน และการอภิปรายจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน รวมทั้งนำเอากรณีต่าง ๆ ซึ่งคล้ายกับชีวิตจริงมาใช้จะช่วยให้การเรียนรู้มีลักษณะใกล้เคียงกับความเป็นจริง ซึ่งมีส่วนทำให้การเรียนรู้มีความหมายสำหรับผู้เรียนมากขึ้น

4. สถานการณ์จำลอง (Simulation) คือ การจำลองสถานการณ์จริงหรือสร้างสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง แล้วให้ผู้เรียนลงไปอยู่ในสถานการณ์นั้น และมีปฏิริยาโต้ตอบกัน วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งในสถานการณ์จริง ผู้เรียนอาจจะไม่กล้าแสดงออก เพราะอาจเป็นการเสี่ยงต่อผลที่จะได้รับจนเกินไป

5. ละคร (Acting or Dramatization) คือ วิธีการที่ให้ผู้เรียนได้ทดลองแสดงบทบาทตามบทที่เรียนหรือกำหนดไว้ โดยผู้เรียนจะต้องพยายามแสดงให้สมตามที่กำหนดไว้ โดยไม่นำเอาบุคลิกภาพและความรู้สึกนึกคิดของตนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง อันจะมีส่วนทำให้เกิดผลเสียต่อการแสดงบทบาทนั้น ๆ วิธีการนี้จะเป็วิธีกาที่ช่วยทาให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ในกรณีอาจเข้าใจในความรู้สึก เหตุผลและพฤติกรรมของผู้อื่น ซึ่งความเข้าใจนี้มีส่วนเสริมสร้างความเห็นอกเห็นใจกัน นอกจากนั้นการที่ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงละครร่วมกันจะช่วยฝึกให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบในการเรียนร่วมกัน และได้ฝึกการทำงานร่วมกันด้วย

6. กลุ่มย่อย (Small Group) วิธีการใช้กลุ่มย่อยในการสอนนี้เป็นวิธีการที่ใช้กันมานานแล้ว อาจเป็นเพราะเล็งเห็นว่าเป็นประโยชน์ในการเรียนของผู้เรียน กลุ่มย่อยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนในการแสดงออก และช่วยให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลเพิ่มเติมมากขึ้น

จากกิจกรรมที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่มดังกล่าวเบื้องต้นพอสรุปได้ว่ากิจกรรมที่ใช้ได้แก่ เกม บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง ละคร และกลุ่มย่อย

7. คุณค่าของกิจกรรมกลุ่ม

ศุภวดี บุญวงศ์ (2527 : 3 - 4) ได้กล่าวถึงคุณค่าของกิจกรรมกลุ่ม ไว้ดังนี้

1. คุณค่าด้านการพัฒนา

1.1 กิจกรรมกลุ่มสามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของสมาชิกได้ ซึ่งความต้องการเหล่านี้ ได้แก่ ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับ ยกย่องเคารพในศักดิ์ศรี และคุณค่าของตนเอง ต้องการความอบอุ่น มั่นคงและปลอดภัย ถ้าหากกิจกรรมกลุ่มมีประสิทธิภาพก็จะส่งผลให้สมาชิกมีความรู้สึกว่าคุณประสบความสำเร็จ เคารพในคุณค่าของตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง และให้ความร่วมมือในกิจกรรมกลุ่มอย่างเต็มที่

1.2 พัฒนาด้านสังคมและอารมณ์ของสมาชิก ช่วยให้เกิดความเห็นอกเห็นใจ เข้าใจ ยอมรับผู้อื่น เรียนรู้กระบวนการให้และการรับซึ่งเป็นพื้นฐานความเข้าใจเบื้องต้นของการอยู่ร่วมกันในสังคม รู้จักวิธีควบคุมอารมณ์ของตนเองมีความอดทน มองโลกในแง่ดี มีน้ำใจเป็นนักกีฬา และสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้

1.3 พัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับค่านิยม ทศณคติ และบัพสถานของสังคม จากการปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มสมาชิกได้เรียนรู้เกี่ยวกับการคาดหวังของกลุ่มที่มีต่อคนทั้งพฤติกรรมและทัศนคติ เพื่อเป็นแนวทางประสพการณ์ตัดสินใจเลือกสิ่งที่ดีและเหมาะสมที่สุดเกี่ยวกับการตั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของกลุ่ม ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกร่วมพิจารณาแสดงความคิดเห็นด้วย

1.4 พัฒนาค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพ การที่สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม จะช่วยให้ทราบข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชีพ มีการเตรียมวางแผนเกี่ยวกับอาชีพของตนในอนาคต ได้เรียนรู้ความแตกต่างระหว่างบุคคลด้านความสามารถ ความสนใจ ฐานะทางเศรษฐกิจซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกอาชีพที่แตกต่างกันของบุคคล

1.5 พัฒนาความสามารถและทักษะต่าง ๆ ซึ่งสมาชิกได้ใช้และฝึก

ความสามารถ ตลอดจนทักษะต่าง ๆ อย่างเต็มที่ในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เช่น การพูดในที่สาธารณะ การอภิปรายกลุ่ม และการวางแผน

2. คุณค่าด้านการวิจัย ผู้นำกิจกรรมสามารถสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ของสมาชิกขณะที่เข้าร่วมกิจกรรมทำให้สมาชิกเข้าใจได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้นทราบถึงพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคในการเข้าร่วมกลุ่ม เพื่อจะได้หาวิธีการปรับปรุงแก้ไข และให้ความช่วยเหลือต่อไป สำหรับสมาชิกเองก็ได้มีโอกาสศึกษาตนเองจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ทำให้ทราบขอบเขตความสามารถของตนเพื่อจะได้เข้าใจและยอมรับตนเองอย่างใกล้ชิดเคียงความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น

3. คุณค่าด้านการบำบัด การจัดกิจกรรมกลุ่มเป็นวิธีบำบัดอย่างหนึ่งเพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่มีปัญหาเป็นกรณีพิเศษ และต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ดังตัวอย่างสมาชิกที่มีปัญหาทางด้านอารมณ์ ก็เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมภาคฤดูร้อน มีโอกาสทำงานร่วมกับผู้อื่น เผชิญหน้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งช่วยให้เขาเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่นเพิ่มขึ้นและปรับปรุงลักษณะนิสัยของตนเสียใหม่

4. คุณค่าต่อสถานศึกษาและชุมชน เมื่อนักเรียนพัฒนาด้านต่าง ๆ จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ย่อมส่งผลให้การทำงานกลุ่มในสถานศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ลดปัญหาต่าง ๆ ได้มาก นักเรียนก็จะเป็นสมาชิกที่มีคุณภาพของสถานศึกษาและนั่นคือย่อมเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนด้วย

นอกจากนี้ คมเพชร จัตรศุภกุล (2530 : 15 - 19) ได้กล่าวถึงคุณค่าของกิจกรรมกลุ่ม (Values in Group Activities) ว่า นอกเหนือจากความสำเร็จของกิจกรรมที่ทันแล้ว กิจกรรมกลุ่มยังมียุทธศาสตร์ด้านอื่น ๆ อีกได้แก่

1. คุณค่าในด้านการพัฒนา (Developmental Values) กิจกรรมกลุ่มสามารถสร้างพัฒนาการให้กับบุคคลในกลุ่มเป็นอย่างดี กิจกรรมแต่ละประเภทสนองความพึงพอใจของบุคคลแตกต่างกันไป คุณค่าด้านการพัฒนาที่เกิดขึ้นมีดังต่อไปนี้

1.1 การสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคล เช่น ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการการยอมรับจากหมู่คณะ

1.2 การสร้างพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคม เมื่อบุคคลเข้าร่วม

กิจกรรมกลุ่มเขาจะได้มีโอกาสเรียนรู้เรื่องการปฏิบัติตนในสังคม และในขณะเดียวกันเขาก็จะเรียนรู้เรื่องการควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ด้วย

1.3 การพัฒนาด้านทัศนคติ ความสนใจ ความสามารถ และปกติวิสัย

ทางสังคม ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม บุคคลจะต้องมีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลอื่น มีการเคารพบุคคลอื่น จึงจะทำให้อยู่ร่วมกับกลุ่มได้ ถ้าหากไม่มีคุณสมบัติดังกล่าวแล้วจะทำให้ไม่สามารถปรับตัวได้กับสมาชิกในกลุ่ม นอกจากนี้แล้วในขณะที่บุคคลมีความซาบซึ้งในกิจกรรมต่าง ๆ อาจจะพัฒนาความสนใจที่แน่นอน เมื่อมีการปฏิบัติงานในกลุ่ม บุคคลมักจะได้ทำงานบางอย่าง ซึ่งก็เท่ากับเป็นการพัฒนาความสามารถที่มีอยู่ในตัวบุคคลให้ดีขึ้น นอกจากนี้แล้วยังช่วยให้บุคคลที่มาจากครอบครัวต่างกัน ได้เรียนรู้เรื่องของสังคม สามารถแสดงพฤติกรรมให้เหมาะสม นั้นหมายความว่ามีความเข้าใจในเรื่องปกติวิสัยของสังคม (Social Norm) ดีขึ้น

1.4 คุณค่าด้านอาชีพ กิจกรรมกลุ่มบางประเภทไม่ใช้จะให้ข้อสังเกตทาง

อาชีพเท่านั้น แต่จะให้ประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่ออาชีพต่าง ๆ เช่น คนตรี ศิลปะ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น ความสำเร็จในการประกอบอาชีพของบุคคลจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในอดีต กล่าวคือ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประสบการณ์และอาชีพ ถ้าหากความสัมพันธ์นั้นเป็นไปได้อย่างดีก็ย่อมจะแสดงให้เห็นว่ามีโอกาสจะประกอบอาชีพได้ดี ดังนั้นจึงทำให้เห็นว่าประสบการณ์ที่ได้รับจากการทำกิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน มีคุณค่าต่อการเลือกอาชีพของนักเรียน

1.5 ความเจริญงอกงามด้านความรู้และทักษะ ในขณะที่นักเรียนได้มีโอกาส

ทำงานเป็นกลุ่มนั้น อาจจะได้รับความรู้และทักษะบางประการ ตัวอย่างเช่น การพูดในที่สาธารณะ การอภิปรายกลุ่ม ภาระเบียบในการทำงานเป็นหมู่คณะ การประสานงาน เป็นต้น กลุ่มความสนใจที่นักเรียนเป็นสมาชิก อาจจะเป็นด้านการละคร การเขียน การกีฬา การถ่ายรูป ก็ย่อมจะช่วยให้นักเรียนมีทักษะเฉพาะอย่างดีขึ้น สรุปแล้วอาจจะกล่าวได้ว่า นักเรียนที่เข้ากลุ่มย่อมจะได้รับโอกาสอันดีมีประโยชน์ต่อตนเองมากกว่านักเรียนที่ไม่เข้ากลุ่ม

2. คุณค่าด้านการวินิจฉัย (Diagnostic Values) สำหรับผู้นำกลุ่ม เมื่อมี

การทำกิจกรรมกลุ่มจะทำให้มีโอกาสที่จะสังเกตสมาชิกในกลุ่มแต่ละคน ทำให้ได้รับความเข้าใจอย่างดีในตัวสมาชิก

3. **คุณค่าในด้านการบำบัด (Therapeutic Values)** ในการรวมกลุ่มของบุคคลนั้นจะมีค่าต่อการบำบัดได้เป็นอย่างดีในโรงพยาบาลคลีนิก จะนำวิธีการกลุ่มไปใช้ในการรักษาคนไข้ โดยทำการบำบัดทางจิตวิทยากับคนไข้เป็นกลุ่ม (Group Psychotherapy) สำหรับโรงเรียน ผู้เรียนมีปัญหาคลายคลึงกันอาจได้รับความช่วยเหลือ โดยการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม (Group Counseling) แต่สำหรับผู้เรียนที่มีปัญหาเพียงเล็กน้อยจะได้รับประโยชน์จากกิจกรรมกลุ่ม เช่น การแก้ปัญหาทางอารมณ์ การพัฒนานิสัยของตนเอง เป็นต้น

4. **คุณค่าต่อโรงเรียนและชุมชน (Values to the School and Community)** นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มจะมีโอกาสในการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ทำให้เป็นบุคคลที่มีความสามารถ มีคุณค่า สร้างประโยชน์ให้แก่โรงเรียนและชุมชนได้

จากคุณค่าของกิจกรรมกลุ่มดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่านอกเหนือจากความสำเร็จของกิจกรรมที่ผ่านแล้ว กิจกรรมกลุ่มยังมีคุณค่าด้านการพัฒนาในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านอาชีพและความเจริญก้าวหน้าด้านความรู้และทักษะคุณค่าด้านการวินิจฉัย คุณค่าด้านการบำบัด และคุณค่าต่อโรงเรียนและชุมชน

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

งานวิจัยในประเทศ

ลัดดาวรรณ ฌ ระนอง (2525 : 52) ได้ทำการทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมกลุ่มมีการพัฒนาการด้านความมีวินัยสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สาส์ จบศรี (2531 : 48) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคลองสิบสาม "ผิวดร้าวราษฎร์ราษฎร์" จังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยต่ำ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอน

โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม มีความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนฤมล วรรณกุล (2531 : 37 - 38) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มกับสไลด์ เทปที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องหนังสืออ้างอิงของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้สไลด์ เทปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในปี พ.ศ. 2533 พวงแก้ว เนตรโอภารักษ์ (2533 : 66) ได้ศึกษาเรื่องผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านลานแหลม จังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2532 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้กิจกรรมกลุ่มมีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มสูงกว่าก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มมีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มสูงกว่าก่อนการได้รับข้อเสนอแนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อเปรียบเทียบความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของทั้งสองกลุ่ม ภายหลังการทดลอง ปรากฏว่า นักเรียนในกลุ่มที่ได้รับการฝึกโดยใช้กิจกรรมกลุ่มมีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มสูงกว่านักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม สรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนา ความมีวินัยในตนเอง ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย และความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ด้านอาชีพ

1. ความหมายและความสำคัญของการรับรู้ด้านอาชีพ

ความหมายของการรับรู้ด้านอาชีพ

นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2528 : 117) ได้ให้ความหมายของการรับรู้เรื่องอาชีพว่า การที่เด็กเริ่มจะเรียนรู้ว่าในโลกนี้มีอาชีพต่าง ๆ มากมาย เด็ก ๆ จะเริ่มรับรู้โลกของงานรอบ ๆ ตัวเขา โดยครูควรจะอธิบายให้เด็กเข้าใจในโลกของงานอย่างคร่าว ๆ ให้เด็กสามารถรู้ว่า เครื่องแบบ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่าบุคคลประกอบอาชีพใด อาชีพที่

บิคาราคาของเขาประกอบขึ้นแตกต่างจากอาชีพบิคาราคาของเพื่อนอย่างไร มีอาชีพอะไรบ้างที่เขาสนใจและอยากรู้อย่างละเอียดให้มากขึ้นและรู้ลักษณะอาชีพอย่างคร่าว ๆ นอกจากนี้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นวัยที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโลกของงานและอาชีพบ้างแต่ยังไม่ทราบรายละเอียดมากนัก ยังไม่ทราบความต้องการที่แท้จริงของตนเอง การเลือกอาชีพก็ยังเลื่อนลงและบางครั้งก็ยังผสมผสานไปกับความหือหัน และยังไม่มีความแน่นอนยิ่งกว่านั้นเด็กบางคนมักจะเลือกอาชีพตามอย่างบิคาราคา โดยมิได้พิจารณาความสนใจและความสามารถของตนเอง ซึ่งในขั้นนี้ผู้ให้คำปรึกษาควรจะช่วยเด็กให้เริ่มเข้าใจถึงความสามารถหรือจุดเด่นของตนเองที่เกี่ยวข้องไปถึงอาชีพที่เด็กแสดงความสนใจ โดยชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพและอาชีพอย่างคร่าว ๆ ให้เด็กได้ตระหนักถึงอิทธิพลของบิคาราคา เพื่อน ในการเลือกอาชีพของเขา นอกจากนั้นครูควรจะพยายามทำความเข้าใจกับค่านิยมทางอาชีพรวมทั้งทัศนคติที่ยึดถือในเรื่องอาชีพของเขาในอนาคต รวมทั้งให้ความกระจ่างแก่เด็กเกี่ยวกับข้อมูลทางอาชีพที่เด็กอาจได้รับมาผิด ๆ

สแตนเลย์ (Stanley. 1970 : 145) กล่าวว่า เด็กในระดับประถมศึกษาควรจะมีความรู้เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ มีประสบการณ์ในการทำงานหรือทดลองทำงาน ได้สำรวจว่าตนมีความสนใจอะไร มีความสามารถหรือความถนัดในด้านใดเพื่อจะได้รู้จักและเข้าใจโลกของงานยิ่งขึ้น

ในด้านพัฒนาการทางอาชีพนั้น โซนนิ่ง (คมเพชร จิตรสุกุล. 2521 : 86 ; อ้างอิงมาจาก Sowning. 1968 : 154) กล่าวว่า ควรเริ่มตั้งแต่เยาว์วัยอีกทั้ง บิวเลอร์ (Super. 1957 : 71 - 72, อ้างอิงมาจาก Buchler. 1933) ได้อธิบายขั้นตอนทางจิตวิทยาในชีวิตของบุคคล (Psychological Life Stages) ซึ่งเกี่ยวกับอาชีพดังนี้

1. ขั้นของความเจริญงอกงาม (The Growth Stage) ระยะนี้จะเริ่มตั้งแต่เด็กเริ่มมีชีวิตจนถึงอายุประมาณ 14 ปี ดังนั้นในระยะนี้จึงเริ่มมีพัฒนาการเกี่ยวกับอาชีพตั้งแต่เยาว์วัย
2. ขั้นของการสำรวจ (The Exploratory Stage) ระยะนี้จะเริ่มตั้งแต่อายุ 15 ปีถึง 25 ปี จะเห็นได้ว่า ระยะนี้จะอยู่ในระหว่างวัยรุ่นจนถึงวัยผู้ใหญ่

3. ระยะของการวางรากฐาน (The Establishment Stage) ระยะนี้เริ่มตั้งแต่บุคคลมีอายุ 25 ถึง 45 ปี บุคคลจะเริ่มเข้าไปสู่โลกแห่งงานอาชีพอย่างแท้จริง

4. ระยะของการสร้างความมั่นคง (The Maintenance Stage) ระยะนี้จะเริ่มตั้งแต่บุคคลมีอายุ 45 ถึง 65 ปี เป็นระยะที่บุคคลมีความมั่นคงในหน้าที่การงาน

5. ระยะของการเสื่อมถอย (The Decline Stage) ระยะนี้จะเริ่มตั้งแต่อายุ 65 ปี เป็นต้นไป บุคคลจะเริ่มลดความมีประสิทธิภาพในการทำงาน

มิลเลอร์ และฟอร์ม (Super. 1957 : 72 - 73 ; อ้างอิงมาจาก Miller and Form. 1951) ได้แบ่งระยะต่าง ๆ ของชีวิตตามลักษณะทางสังคมวิทยาที่เกี่ยวกับอาชีพดังนี้

1. ระยะของการเตรียมตัวเพื่อการทำงาน (Preparatory Work Period) ระยะนี้เด็กเริ่มพัฒนาการความคิดเกี่ยวกับโลกของงานอาชีพจากบ้านเพื่อนบ้านและกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน

2. ระยะเริ่มต้นในการทำงาน (Initial Work Period) ระยะนี้เด็กจะเริ่มมีประสบการณ์การทำงานบ้างในภาคฤดูร้อน และจะเริ่มเมื่อเด็กอายุ 14 ปี

3. ระยะการทดลองการทำงาน (Trial Work Period) ระยะนี้บุคคลเริ่มเข้าสู่งาน อายุระหว่าง 16 ปีถึง 25 ปี บุคคลอาจจะเปลี่ยนงานบ้าง แต่ในที่สุดก็จะได้งานบางอย่าง

4. ระยะความมั่นคงในการทำงาน (Stable Work Period) จะเริ่มเมื่ออายุ 35 ปีถึง 60 ปี

5. ระยะของการเกษียณอายุ (Retirement Period) เริ่มตั้งแต่อายุ 60 ปี เป็นต้นไป

คมเพชร จิตรสุกุล (2521 : 87 - 88) ได้กล่าวไว้ว่า นักเรียนในระดับประถมศึกษาจะมีอายุอยู่ระหว่างประมาณ 7 ขวบถึง 13 ขวบ ดังนั้นเด็กจึงอยู่ในขั้นของความเจริญงอกงามตามทัศนะของบิวเลอร์ และเป็นระยะของการเตรียมตัวเพื่อการทำงานในทัศนะของมิลเลอร์ และฟอร์ม เด็กระยะนี้โดยธรรมชาติจะเริ่มเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชีพ

จึงถือได้ว่าเขาเริ่มพัฒนาการทางอาชีพแล้ว ดังนั้นครูควรจะเข้าใจเด็กเหล่านี้ เมื่อเขาเจริญเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ เขาจะต้องทำงานหรือประกอบอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนั้นก่อนที่เขาจะเป็นผู้ใหญ่ เขาควรจะได้รับพัฒนาการในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นการเตรียมตัวที่จะประกอบอาชีพในอนาคต วัยเด็กจึงเป็นวัยที่เป็นรากฐานที่สำคัญในการเลือกอาชีพต่อไป ครูควรจะทำให้ความสัมพันธ์ระยะนี้ให้มาก จะต้องพยายามกระตุ้นให้เด็กเกิดความรู้สึกตระหนักในความสำคัญของอาชีพ (Career Consciousness) ซึ่งจะมีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพต่อไป

จากการศึกษาของ มิลเลอร์ และฟอร์ม (Super. 1957 : 72 - 73 ; อ้างอิงมาจาก Miller and Form. 1951) พบว่า วัยเด็ก (ตั้งแต่เริ่มมีชีวิต จนถึงอายุ 14 ปี) จะเป็นวัยที่เริ่มเตรียมตัวเข้าประกอบอาชีพ ดังนั้นเด็กจะเริ่มได้รับความรู้เกี่ยวกับอาชีพจากบ้าน สิ่งแวดล้อมทางบ้าน รวมทั้งโรงเรียนด้วย แต่อย่างไรก็ตามเด็กในระยะนี้ก็ยังไม่ได้มีความสนใจอย่างลึกซึ้ง ครูควรช่วยให้เด็กสำรวจอาชีพที่อยู่รอบตัวเองอย่างใกล้ชิด ซึ่งจะช่วยช่วยให้เด็กมองเห็นอย่างชัดเจนเกี่ยวกับแบบแผนของอาชีพ ถ้าหากครูจะพูดถึงอาชีพซึ่งอยู่ห่างไกลกับประสบการณ์ในชีวิตของเด็กมากเกินไปย่อมจะทำให้เด็กไม่รู้สึกซาบซึ้ง ไม่เข้าใจ และมองไม่เห็นรายละเอียดของอาชีพเหล่านั้น ผลที่ตามมาคือเด็กจะไม่ได้รับการกระตุ้นให้เกิดความอยากรที่จะสำรวจโลกอาชีพ

คมเพชร จัตรศุภกุล (2521 : 88) กล่าวว่า การช่วยเด็กสำรวจอาชีพเมื่อเด็กอยู่ในระดับประถมศึกษา อาจจะทำให้ได้ดังนี้

1. การสำรวจการประกอบอาชีพของบุคคลในครอบครัว เด็กในระดับประถมศึกษาจะมีความใกล้ชิดกับบุคคลในครอบครัว บางครั้งเด็กจะเริ่มเลียนแบบผู้ใหญ่บ้างแล้ว ทั้งนี้รวมทั้ง เรื่องของการประกอบอาชีพด้วย ดังนั้นเด็กน่าจะได้รับอิทธิพลหรือได้รับการเรียนรู้ในเรื่องอาชีพจากครอบครัวได้เป็นอย่างดี
2. การสำรวจการประกอบอาชีพของบุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมของเด็กเอง ในที่นี้อาจจะเป็นการสำรวจแบบไม่มีพิธีรีตอง แต่จะให้เด็กแต่ละคนได้สังเกตดูเพื่อนบ้านซึ่งอยู่ในท้องถิ่นเดียวกัน และให้แต่ละคนได้มาแลกเปลี่ยนความรู้ในเรื่องอาชีพซึ่งได้จากการสังเกตนั้น เด็กแต่ละคนก็จะได้รับความรู้เกี่ยวกับโลกของงานอาชีพกว้างขวางขึ้น

3. การใช้กิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนเพื่อสำรวจอาชีพ เช่น การสอดแทรก ความรู้เรื่องอาชีพในการสอนวิชาต่าง ๆ อาชีพครูก็เป็นแบบแผนทางอาชีพสำหรับเด็กได้ ใช้ชั่วโมงโฮมรูมเพื่อสนทนาเรื่องอาชีพ แต่อย่างไรก็ตามการสำรวจอาชีพในลักษณะเหล่านี้จะต้อง อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม ไม่กระทำให้ลึกซึ้งจนเกินไป ดังนั้นควรคำนึงถึงวุฒิภาวะของเด็กด้วย

วรรณฯ พรหมบุรณย์ (2526 : 8) กล่าวว่า การพัฒนาการรับรู้ด้านอาชีพ ควรพิจารณาในเรื่องต่อไปนี้

1. ให้นักเรียนเรียนรู้ความคิดเห็นส่วนตัวของแต่ละคนในการดำเนินชีวิตอย่าง ถูกต้อง ตรงตามความเป็นจริง

2. ให้นักเรียนตระหนักในเรื่องความหลากหลายของงาน

3. ให้นักเรียนเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของงานที่มีต่อกัน

4. ให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจข้อจำกัดของงานแต่ละอย่าง

5. ให้นักเรียนสามารถตัดสินใจและเกิดความเชื่อมั่นในการตัดสินใจของตน

6. ให้นักเรียนเกิดทักษะในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. ให้นักเรียนเข้าใจขั้นตอน กระบวนการและชนิดของงาน

8. ให้นักเรียนเข้าใจถึงสภาพของสังคม โลกของงานและตลาดแรงงานใน

ปัจจุบัน

9. ให้นักเรียนสามารถใช้เวลาว่างในแต่ละวันอย่างมีประสิทธิภาพ

10. ให้นักเรียนสามารถเปรียบเทียบความคิดเห็นและเจตคติส่วนตัวของตนต่อผู้อื่น

11. ให้นักเรียนสามารถวางแผนการล่วงหน้าและมองเห็นผลดีของการวางแผน

12. ให้นักเรียนเรียนรู้การทำงานและบทบาทของแต่ละคนในงานนั้น ๆ ได้

13. ให้นักเรียนรู้ลักษณะของงานแต่ละอย่างที่ต้องใช้ทักษะและความสามารถ

ต่างกัน

14. ให้นักเรียนสามารถวางแผนอนาคตของตนเกี่ยวกับการประกอบอาชีพในภาย

ภาคหน้า

ความสำคัญของการรับรู้ด้านอาชีพ

सानาวี ขจรศิลป์ (2529 : 2) ได้กล่าวถึงความสำคัญของอาชีพสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ด้านอาชีพไว้ว่า นักเรียนจะต้องรู้จักตนเองในด้านความสนใจ ความสามารถและความถนัดเป็นอย่างดี รวมถึงรู้จักโลกของงาน ก็จะทำให้สามารถเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพสามารถทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและสังคม

ในการศึกษาเกี่ยวกับอาชีพของนักเรียนในระดับประถมศึกษาตอนปลาย ชอฟสตอลล์ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 34 ; อ้างอิงมาจาก Shofstall. 1973) กล่าวว่า นักเรียนควรจะมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโลกของงานความสำคัญและลักษณะของงานหรืออาชีพต่าง ๆ ตลอดจนพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถ ความสนใจ ความชอบของตนเองเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ เพื่อเป็นการเตรียมตัวเข้าสู่โลกของงานหรืออาชีพ

จากความหมายและความสำคัญของการรับรู้ด้านอาชีพที่กล่าวมาแล้วพอสรุปได้ว่า เด็กในระดับประถมศึกษาตอนปลายควรจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ได้สำรวจโลกของงานและอาชีพ ตลอดจนสำรวจว่าตนมีความสนใจ ความสามารถ ความถนัดในด้านใดเพื่อจะได้รู้จักและเข้าใจโลกของงานยิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้สามารถเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพที่เหมาะสมกับตนเองเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการเลือกประกอบอาชีพ

2. เป้าหมายเฉพาะของการรับรู้ด้านอาชีพ

เป้าหมายของการรับรู้ด้านอาชีพในระดับประถมศึกษาตอนปลายนั้น นักเรียนควรจะรู้จักและเข้าใจเกี่ยวกับ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 37 ; อ้างอิงมาจาก Shofstall. 1973)

- 2.2.1 พัฒนาการและความก้าวหน้าทางอาชีพ
- 2.2.2 โลกของงานและอาชีพ
- 2.2.3 คุณลักษณะของงานแต่ละประเภท
- 2.2.4 คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ

2.2.5 งานและอาชีพในชุมชน

2.2.6 ความสัมพันธ์ระหว่างวิชาต่าง ๆ ที่เรียนกับอาชีพ

2.2.7 การเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ โดยพิจารณาถึงความสนใจ ความต้องการ ความสามารถ การเรียนและการมีประสบการณ์ในอาชีพ

จากเป้าหมายของการรับรู้ด้านอาชีพสรุปได้ว่า นักเรียนในระดับประถมศึกษาตอนปลายนั้น ควรจะรู้จักและเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการและความก้าวหน้าทางอาชีพ โลกของงาน และอาชีพ คุณลักษณะของอาชีพ ลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ งานและอาชีพในชุมชน ความสัมพันธ์ระหว่างวิชาที่เรียนกับอาชีพ และการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ

3. ขั้นตอนของการสอนเกี่ยวกับอาชีพ

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529 : 62 - 63) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการสอนเกี่ยวกับอาชีพตามลำดับขั้นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การรู้จักและเข้าใจตนเอง (Self - Awareness) เป็นขั้นตอนที่ จะช่วยให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจเกี่ยวกับ ความสนใจ ความถนัด ความต้องการ ความสามารถ บุคลิกภาพ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของตนเอง

ขั้นที่ 2 การรู้จักและเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพ (Career Awareness) เป็นขั้น ตอนของการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและโลกของงานอย่างกว้าง ๆ โดย

ประการแรก เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมเกี่ยวกับประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถสำรวจเกี่ยวกับตนเองและช่วยให้เข้าใจตนเองได้ดียิ่งขึ้น

ประการที่สอง ให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพแต่ละอาชีพ

ประการที่สาม ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประเภทหรือกลุ่มอาชีพต่าง ๆ

ประการที่สี่ ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นความชอบ ไม่ชอบเกี่ยวกับอาชีพแต่ละอาชีพ

ประการที่ห้า ให้นักเรียนอภิปรายถึงบทบาทและความสำคัญของอาชีพแต่ละอาชีพ

ประการที่หก ให้นักเรียนอภิปรายถึงบทบาทของบุคคลที่ประกอบอาชีพแต่ละอาชีพ

ขั้นที่ 3 การปรุมนิเทศเกี่ยวกับอาชีพ (Career Orientation) เป็นขั้นตอนของการปรุมนิเทศเกี่ยวกับประเภทหรือกลุ่มของอาชีพและรูปแบบของชีวิตที่เกี่ยวกับอาชีพประเภทนั้น ๆ หรือกลุ่มนั้น ๆ

ขั้นที่ 4 การสำรวจเกี่ยวกับอาชีพ (Career Exploration) เป็นขั้นตอนของการสำรวจเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ให้นักเรียนเขียนขึ้น โดยศึกษาเกี่ยวกับความรู้ องค์กรประกอบ และทักษะต่าง ๆ เกี่ยวกับแต่ละอาชีพ ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพ ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสภาพของงาน ที่มีผลต่อทางด้านจิตใจของผู้ประกอบอาชีพแต่ละประเภท ความสำคัญของงานนั้น ๆ ตลอดจนการเตรียมการช่วยเหลือนักเรียนในการกำหนดเป้าหมายของอาชีพในอนาคต

ขั้นที่ 5 การเตรียมตัวเกี่ยวกับอาชีพ (Career Preparation) เป็นการเตรียมตัวที่จะเข้าสู่อาชีพ ในขั้นนี้จะเป็นขั้นที่เกี่ยวกับการตัดสินใจที่จะเข้าสู่อาชีพและในขั้นนี้จะมีการศึกษาเกี่ยวกับเจตคติและคุณลักษณะต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่อจะช่วยให้การเลือกอาชีพของนักเรียนประสบความสำเร็จ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ด้านอาชีพ

4.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ดิคเคนส์ (Dickens. 1985 : 2502) ได้ศึกษาผลของการสอนโดยใช้โปรแกรมการศึกษาด้านอาชีพที่มีต่อการรับรู้ด้านอาชีพและทัศนคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 ของโรงเรียนประถมศึกษาสหรัฐนิวเจอร์ซีย์ ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ด้านอาชีพและทัศนคติสูงขึ้น หลังจากได้รับการสอนโดยใช้โปรแกรมการศึกษาด้านอาชีพ แต่ไม่พบความแตกต่างของการรับรู้ด้านอาชีพ และทัศนคติระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

มัลวี (Malvey. 1985 : 3273) ได้ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการศึกษาอาชีพที่มีต่อการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้โปรแกรมการศึกษาอาชีพ มีการรับรู้ด้านอาชีพสูงขึ้น

ไมล์ส (Miles. 1988 : 2527) ได้ศึกษาผลของการสอนการรับรู้ด้านอาชีพ และแนวคิดในการตัดสินใจเลือกอาชีพแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6

โรงเรียนประถมศึกษาแมริแลนด์ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีคะแนนการรับรู้ด้านอาชีพและแนวคิดในการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงขึ้น หลังจากได้รับการสอนเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนมีทัศนคติต่ออาชีพสูงขึ้นด้วย

โซลเวย์ (Solvay. 1988 : 1439) ได้ศึกษาผลของการรับรู้ด้านอาชีพที่มีต่อความรู้และทัศนคติในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการรับรู้ด้านอาชีพมีความรู้และทัศนคติในการเลือกอาชีพสูงขึ้น

คอร์โซ (Corso. 1990 : 188) ได้ศึกษาการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษารัฐแคลิฟอร์เนีย ผลการศึกษาพบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างตัวแปร การรับรู้ด้านอาชีพ เพศ และเชื้อชาติของนักเรียน

4.2 งานวิจัยในประเทศไทย

สมบัติ สุธงศการกิติ (2530 : 66) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดการแนะแนวอาชีพที่มีต่อการรับรู้ ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดธาตุทอง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2529 จำนวน 60 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยชุดแนะแนวอาชีพและกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีการรับรู้ด้านอาชีพสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนักเรียนในกลุ่มควบคุมมีการรับรู้ด้านอาชีพก่อนและหลังการทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศพอสรุปได้ว่า การรับรู้ด้านอาชีพสามารถพัฒนาได้ด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การใช้ชุดการแนะแนวอาชีพ โปรแกรมการศึกษาด้านอาชีพและการสอนการรับรู้ด้านอาชีพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านป่าซาง อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2535 จำนวน 60 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านป่าซาง อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2535 ที่ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน จากประชากร 60 คน ซึ่งมีขั้นตอนในการเลือกดังนี้

1. นำแบบสอบถาม การรับรู้ด้านอาชีพให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งหมด 60 คน ตอบ แล้วแยกนักเรียนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้
 - 1.1 นักเรียนที่มีการรับรู้ด้านอาชีพสูง คือ นักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบสอบถาม การรับรู้ด้านอาชีพสูงกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ขึ้นไป จำนวน 15 คน
 - 1.2 นักเรียนที่มีการรับรู้ด้านอาชีพปานกลาง คือ นักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบสอบถาม การรับรู้ด้านอาชีพตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ถึงเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 จำนวน 30 คน
 - 1.3 นักเรียนที่มีการรับรู้ด้านอาชีพต่ำ คือ นักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบสอบถาม การรับรู้ด้านอาชีพต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 15 คน
2. หาสัดส่วนของนักเรียนในกลุ่มการรับรู้ด้านอาชีพสูง การรับรู้ด้านอาชีพปานกลาง และการรับรู้ด้านอาชีพต่ำ
3. สุ่มนักเรียนทั้ง 3 กลุ่มการรับรู้ด้านอาชีพดังกล่าว ในข้อ 1.1 - 1.3 ตามสัดส่วนที่ทำได้ โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ในแต่ละกลุ่มออกมา

กลุ่มละ 10 คน ทั้ง 3 กลุ่ม แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งในแต่ละกลุ่มเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 5 คน

ดังนั้น ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจะประกอบด้วยนักเรียนที่มีการรับรู้ด้านอาชีพสูง ปานกลาง และต่ำ จำนวน 15 คน ทั้งสองกลุ่ม ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่ม	กลุ่มทดลอง				กลุ่มควบคุม			
	การรับรู้ ด้านอาชีพ สูง	การรับรู้ ด้านอาชีพ ปานกลาง	การรับรู้ ด้านอาชีพ ต่ำ	รวม	การรับรู้ ด้านอาชีพ สูง	การรับรู้ ด้านอาชีพ ปานกลาง	การรับรู้ ด้านอาชีพ ต่ำ	รวม
จำนวน คน	5	5	5	15	5	5	5	15

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามการรับรู้ด้านอาชีพ
2. โปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่ม
3. โปรแกรมการสอนแบบปกติ

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. แบบสอบถามการรับรู้ด้านอาชีพ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ด้านอาชีพ

1.2 ศึกษาแบบสอบถามการรับรู้ด้านอาชีพของสมบอง สุขศกุงการกิติ (2530 : 124 - 130) แบบทดสอบความรู้เรื่องอาชีพของกฤษฎา จันทรวิภาค (2527 : 46 - 52) และจากการสำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับอาชีพที่นักเรียนสนใจ ซึ่งอาชีพส่วนใหญ่ที่นักเรียนสนใจนั้น เป็นอาชีพที่นักเรียนคุ้นเคยและพบเห็นในท้องถิ่น แล้วสร้างข้อคำถามให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า นิยามศัพท์เฉพาะและเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาครั้งนี้

1.3 ทหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยนำแบบสอบถามการรับรู้ด้านอาชีพที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน คือ รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร จิตร์ศกุง รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง และอาจารย์อุษา ศรีจินดารัตน์ ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาของข้อคำถามและภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

1.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว จำนวน 51 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มโรงเรียนป่าซาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จำนวน 100 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนเพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% โดยนำคะแนนที่ตรวจแล้วมาเรียงลำดับจากสูงสุดมายังต่ำสุด แล้วแยกเป็นนักเรียน 25% ที่ได้คะแนนสูง 25% ที่ได้คะแนนต่ำ นำค่าเฉลี่ยรายข้อของทั้งสองกลุ่มมาทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ t - test เลือกข้อที่มีค่า t ที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติตั้งแต่ .05 ขึ้นไปมาใช้ในการทดลอง (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 185) ได้แบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 34 ข้อ ซึ่งมีค่า t ระหว่าง 1.84 - 5.42

1.5 ทหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตร คูเดอร์ - ริชาร์ดสัน KR - 20 (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 168 - 170) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78

ตัวอย่างแบบสอบถามการรับรู้ด้านอาชีพ

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วให้เลือกคำตอบจากข้อ ก, ข, ค ที่นักเรียนเห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวและทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับข้อที่นักเรียนเลือกลงในกระดาษคำตอบ

1. ลักษณะอาชีพ

- 0 สุกดา ทำหน้าที่พาน้ำทองเที่ยวไปชมสถานที่ต่าง ๆ พร้อมทั้งอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่นั้น นักเรียนคิดว่าสุกดาอาชีพอะไร
- ก. ประชาสัมพันธ์
 - ข. มัคคุเทศก์
 - ค. ประชาสงเคราะห์

2. ลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ

- 00 วิมล ชอบประดิษฐ์สิ่งของแปลก ๆ ใหม่ ๆ มาให้เพื่อน ๆ ดูอยู่เสมอ นักเรียนคิดว่า วิมลมีคุณสมบัติข้อใดมากที่สุด
- ก. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
 - ข. ความตั้งใจ
 - ค. ความขยัน

3. การประสบความสำเร็จในอาชีพ

- 000 สมชาย อยากเป็นนักร้องเหมือนธงชัย แมงคอินไตย์ เพราะมีคนรู้จักมากมาย สมชายเลือกประกอบอาชีพเพราะต้องการอะไร
- ก. มีชื่อเสียง
 - ข. รายได้
 - ค. ความก้าวหน้า

4. การเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ

0000 ถ้าหากนักเรียนมีความสามารถและความสนใจในอาชีพที่นักเรียนชอบแล้ว
นักเรียนควรพิจารณาสิ่งใดเพิ่มเติมอีก

- ก. ความมุ่งมั่นของพ่อแม่
- ข. คำบอกกล่าวของครู
- ค. ความต้องการของตลาดแรงงาน

วิธีการตรวจให้คะแนน

ให้ 1 คะแนน สำหรับคำตอบที่ตรงกับเฉลยและให้ 0 สำหรับข้อที่ไม่ตรงกับเฉลย

2. โปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่ม

2.1 ผู้วิจัยศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่มและการรับรู้ด้านอาชีพจากเอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาให้เหมาะสมกับความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

2.2 สร้างโปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่ม โดยสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

2.3 นำโปรแกรมที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร จิตรสุภกุล รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง และอาจารย์อุษา ศรีจินดารัตน์ ตรวจสอบสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม สื่อการสอน และการประเมินผล

2.4 นำโปรแกรมที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านป่าขาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จำนวน 8 คน เพื่อศึกษาข้อบกพร่องเกี่ยวกับภาษาที่ใช้ ระยะเวลาที่ใช้สอนแล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงโปรแกรม เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

ในการทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มจะทดลอง 12 ครั้ง ๆ ละ 40 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2536 ถึงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2536 ระหว่าง

เวลา 15.20 - 16.00 น. และหากวันที่ทำการทดลอง วันใดตรงกับวันหยุดของโรงเรียน

ผู้วิจัยได้ทำการทดลองทดแทนในวันศุกร์และวันเสาร์

3. โปรแกรมการสอนปกติเรื่องการรับรู้ด้านอาชีพ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนปกติและการรับรู้ด้านอาชีพ

3.2 สร้างโปรแกรมการสอนปกติเรื่องการรับรู้ด้านอาชีพให้สอดคล้องกับ

จุดมุ่งหมายในการทำการวิจัยครั้งนี้

3.3 นำโปรแกรมการสอนปกติไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน คือ

รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร จัตรศุกกุล รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง และ
อาจารย์อุษา ศรีจินดารัตน์ ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีดำเนินการ
และการประเมินผล แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.4 ผู้วิจัยนำโปรแกรมจากข้อ 2.3 ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านป่าซาง ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 8 คน แล้วนำมา
ปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง ก่อนนำไปใช้จริง

โปรแกรมการสอนปกติ ผู้วิจัยใช้เวลาทดลอง 12 ครั้ง ๆ ละ 40 นาที เป็นเวลา
6 สัปดาห์ ตั้งแต่วันพฤหัสบดีที่ 7 มกราคม 2536 ถึงวันพฤหัสบดีที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2536
ระหว่างเวลา 15.20 - 16.00 น. และหากวันที่ทำการทดลองวันใดตรงกับวันหยุดของ
โรงเรียน ผู้วิจัยได้ทำการทดลองทดแทนในวันศุกร์และวันเสาร์

การดำเนินการทดลอง

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้แบบ Randomized Control Group
Pretest - Posttest Design (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2528 : 77) ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงแบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest - Posttest Design

กลุ่ม	ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง
R_E	T_{1E}	X_E	T_{2E}
R_C	T_{1C}	X_C	T_{2C}

ความหมายของสัญลักษณ์

R_E	แทน	กลุ่มตัวอย่างที่ถูกสุ่มเป็นกลุ่มทดลอง
R_C	แทน	กลุ่มตัวอย่างที่ถูกสุ่มเป็นกลุ่มควบคุม
T_{1E}	แทน	ทดสอบก่อนในกลุ่มทดลอง
T_{1C}	แทน	ทดสอบก่อนในกลุ่มควบคุม
X_E	แทน	การสอนโดยการใช้กิจกรรมกลุ่ม
X_C	แทน	การสอนปกติซึ่งใช้ในกลุ่มควบคุม
T_{2E}	แทน	ทดสอบหลังในกลุ่มทดลอง
T_{2C}	แทน	ทดสอบหลังในกลุ่มควบคุม

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ก่อนการทดลองวัดการรับรู้ด้านอาชีพ ให้นักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามการรับรู้ด้านอาชีพ แล้วเก็บคะแนนไว้เป็นคะแนน Pretest
2. การดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 กลุ่มทดลอง ทดลองโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม จำนวน 12 ครั้ง ๆ ละ 40 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2536 ถึงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2536 ระหว่างเวลา 15.20 - 16.00 น. และหาวันที่ทำการทดลองวันใดตรงกับวันหยุดของโรงเรียน ผู้วิจัยได้ทำการทดลองชดเชยในวันศุกร์และวันเสาร์ สถานที่ทดลองคือ ห้องกิจกรรม โรงเรียนบ้านป่าซาง อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย

2.2 กลุ่มควบคุม ทดลองโดยใช้การสอนปกติ จำนวน 12 ครั้ง ๆ ละ 40 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2536 ถึงวันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2536 ระหว่างเวลา 15.20 - 16.00 น. และหาวันที่ทำการทดลองวันใดตรงกับวันหยุดของโรงเรียน ผู้วิจัยได้ทำการทดลองชดเชยในวันศุกร์และวันเสาร์ สถานที่ทดลองคือ ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนบ้านป่าซาง อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย

3. ภายหลังการทดลอง ผู้วิจัยวัดการรับรู้ด้านอาชีพโดยให้นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มตอบแบบสอบถามการรับรู้ด้านอาชีพชุดเดียวกับฉบับที่สอบก่อนทดลอง แล้วเก็บคะแนนไว้เป็นคะแนน Posttest

4. นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 1 และข้อ 3 ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

วิธีจัดการกับข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่ามัธยฐาน

1.2 ค่าความเบี่ยงเบนควอไทล์

2. สถิติสำหรับวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบการรับรู้ด้านอาชีพ โดยใช้สูตร

t-test แบบเทคนิค 25% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2531 : 185)

2.2 ทาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบการรับรู้ด้านอาชีพ โดยวิธี คูเคอร์
ริชาร์ดสัน KR20 (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 168 - 170)

3. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างของการรับรู้ด้านอาชีพก่อนและหลังการทดลองใน
กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการใช้การทดสอบของ วิลคอกซัน (The Wilcoxon Matched
Pairs Signed - Ranks Test) (นิภา ศรีไพโรจน์. 2533 : 91 - 97)

3.2 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนการรับรู้ด้านอาชีพก่อนและหลังการทดลอง
ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการใช้การทดสอบของ แมน วิทนี (The Mann -
Whitney U Test (นิภา ศรีไพโรจน์. 2533 : 120 - 128)

$$U_1 = n_1 n_2 + \frac{n_1(n_1 + 1)}{2} - \sum R_1$$

$$U_2 = n_1 n_2 + \frac{n_2(n_2 + 1)}{2} - \sum R_2$$

เมื่อ n_1 แทน กลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาจากประชากรกลุ่มที่ 1
 n_2 แทน กลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาจากประชากรกลุ่มที่ 2
 R_1 แทน ผลรวมของอันดับของข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1
 R_2 แทน ผลรวมของอันดับของข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

3.3 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนการรับรู้ด้านอาชีพระหว่างกลุ่มที่มีการรับรู้
ด้านอาชีพสูง ปานกลาง และต่ำ โดยการใช้การทดสอบของ คิวส์คอล - วอลลิส (The Kurskal -
Wallis One - Way Analysis of Variance by Ranks) (Siegel. 1965 :
184 - 194)

$$H = \frac{12 \sum_{j=1}^k \frac{R_j^2}{n_j}}{n(n+1)} - 3(n+1)$$

เมื่อ k แทน จำนวนชุดของตัวอย่าง
 n_i แทน ขนาดตัวอย่างในชุดที่ i
 n แทน $\sum n_i$
 R_i แทน ผลรวมของอันดับในตัวอย่างชุดที่ i

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า

ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลของศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
Mdn	แทน	มัธยฐานของการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียน
Q.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ของการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียน
T	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการทดสอบของวิลคอกซัน (Wilcoxon Matched - Pairs Signed Ranks Test)
U	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการทดสอบของ แมน - วิทนี (Mann - Whitney U Test)
H	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการทดสอบของ คูร์สคอล - วอลลิส (The Kurskal - Wallis One - Way Analysis of Variance by Ranks)
กลุ่มทดลอง	แทน	กลุ่มที่ใช้กิจกรรมกลุ่ม
กลุ่มควบคุม	แทน	กลุ่มที่ใช้กิจกรรมปกติ

ผลการศึกษาค้นคว้า

1. เปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ ก่อนการทดลอง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 เปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ ก่อนการทดลอง

กลุ่ม	Mdn	Q. D.	U
กลุ่มทดลอง	25.00	4.94	105.5
กลุ่มควบคุม	23.25	5.75	

จากตาราง 2 ปรากฏว่า ก่อนการทดลอง นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มและนักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ มีการรับรู้ด้านอาชีพไม่แตกต่างกัน (ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏในตาราง 8 ในภาคผนวก)

2. เปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม ก่อนและหลังการทดลอง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม ก่อนและหลังการทดลอง

การทดสอบ	Mdn	Q. D.	T
ก่อนการทดลอง	25.00	4.94	0**
หลังการทดลอง	30.00	2.84	

**มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 ปรากฏว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม มีการรับรู้ด้านอาชีพสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า การใช้กิจกรรมกลุ่มทำให้นักเรียนมีการรับรู้ด้านอาชีพสูงขึ้น (ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏ ในตาราง 9 ในภาคผนวก)

3. เปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ ก่อนและหลังการทดลอง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ ก่อนและ หลังการทดลอง

การทดสอบ	Mdn	Q.D.	T
ก่อนการทดลอง	23.25	5.75	0**
หลังการทดลอง	26.00	4.42	

**มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 ปรากฏว่า นักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ มีการรับรู้ด้านอาชีพสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า การสอนแบบปกติทำให้นักเรียนมีการรับรู้ด้านอาชีพสูงขึ้น (ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏในตาราง 10 ในภาคผนวก)

4. เปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มและกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ ภายหลังการทดลอง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 เปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มและกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ ภายหลังการทดลอง

กลุ่ม	Mdn(diff)	Q.D.(diff)	U
กลุ่มทดลอง	4.88	0.88	28**
กลุ่มควบคุม	2.38	0.94	

**มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 ปรากฏว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มมีการรับรู้ด้านอาชีพสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า การใช้กิจกรรมกลุ่มทำให้นักเรียนมีการรับรู้ด้านอาชีพสูงกว่าการสอนแบบปกติ (ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏในตาราง 11 ในภาคผนวก)

5. เปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่มีการรับรู้ด้านอาชีพสูง ปานกลางและต่ำ ภายหลังได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 เปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่มีการรับรู้ด้านอาชีพสูง ปานกลางและต่ำ ภายหลังได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม

การรับรู้ด้านอาชีพ ของนักเรียนกลุ่มทดลอง	n	R	H
กลุ่มสูง	5	16.50	
กลุ่มปานกลาง	5	41.50	10.38**
กลุ่มต่ำ	5	62.00	

**มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 ปรากฏว่า ภายหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม นักเรียนในกลุ่มทดลองที่มีการรับรู้ด้านอาชีพสูง ปานกลางและต่ำ มีการรับรู้ด้านอาชีพเพิ่มขึ้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่กลุ่มต่ำมีการรับรู้ด้านอาชีพเพิ่มขึ้นมากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มปานกลาง ส่วนกลุ่มสูงมีการรับรู้ด้านอาชีพเพิ่มขึ้นน้อยที่สุด (ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏในตาราง 12 ในภาคผนวก)

6. เปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนในกลุ่มควบคุมที่มีการรับรู้ด้านอาชีพสูง ปานกลางและต่ำ ภายหลังได้รับการสอนแบบปกติ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 เปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนในกลุ่มควบคุมที่มีการรับรู้ด้านอาชีพสูง ปานกลางและต่ำ ภายหลังได้รับการสอนแบบปกติ

การรับรู้ด้านอาชีพ ของนักเรียนกลุ่มควบคุม	n	R	H
กลุ่มสูง	5	16.50	
กลุ่มปานกลาง	5	40.50	10.82**
กลุ่มต่ำ	5	63.00	

**มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 ปรากฏว่า ภายหลังการสอนแบบปกติ นักเรียนในกลุ่มควบคุมที่มีการรับรู้ด้านอาชีพสูง ปานกลางและต่ำ มีการรับรู้ด้านอาชีพเพิ่มขึ้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่กลุ่มต่ำมีการรับรู้ด้านอาชีพเพิ่มขึ้นมากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มปานกลาง ส่วนกลุ่มสูงมีการรับรู้ด้านอาชีพเพิ่มขึ้นน้อยที่สุด (ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏในตาราง 13 ในภาคผนวก)

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม
2. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการสอนแบบปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มกับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ
4. เพื่อเปรียบเทียบว่านักเรียนที่มีการรับรู้ด้านอาชีพสูง ปานกลางและต่ำ มีการรับรู้ด้านอาชีพเพิ่มขึ้นแตกต่างกันหรือไม่ ภายหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม
5. เพื่อเปรียบเทียบว่านักเรียนที่มีการรับรู้ด้านอาชีพสูง ปานกลางและต่ำ มีการรับรู้ด้านอาชีพเพิ่มขึ้นแตกต่างกันหรือไม่ ภายหลังการสอนแบบปกติ

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีการรับรู้ด้านอาชีพสูงขึ้น หลังจากได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม
2. นักเรียนมีการรับรู้ด้านอาชีพสูงขึ้น หลังจากการได้รับการสอนแบบปกติ
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มมีการรับรู้ด้านอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ
4. นักเรียนที่มีการรับรู้ด้านอาชีพสูง ปานกลางและต่ำ มีการรับรู้ด้านอาชีพเพิ่มขึ้นแตกต่างกันหลังจากได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม
5. นักเรียนที่มีการรับรู้ด้านอาชีพสูง ปานกลางและต่ำ มีการรับรู้ด้านอาชีพเพิ่มขึ้นแตกต่างกันหลังจากได้รับการสอนแบบปกติ

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านป่าซาง อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2535 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายชั้นตอน (Multistage Sampling) และสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามการรับรู้ด้านอาชีพ
2. โปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่ม
3. โปรแกรมการสอนแบบปกติ

วิธีดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยดำเนินการวิจัยแบบ Randomized Control - Group Pretest - Posttest Design

1. การทดสอบก่อนการทดลอง ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งหมด 60 คน ตอบแบบสอบถามการรับรู้ด้านอาชีพ แล้วแยกนักเรียนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้
 - 1.1 นักเรียนที่มีการรับรู้ด้านอาชีพสูง คือนักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามการรับรู้ด้านอาชีพสูงกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ขึ้นไป จำนวน 15 คน
 - 1.2 นักเรียนที่มีการรับรู้ด้านอาชีพปานกลาง คือนักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามการรับรู้ด้านอาชีพ ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ถึงเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 จำนวน 30 คน
 - 1.3 นักเรียนที่มีการรับรู้ด้านอาชีพต่ำ คือนักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามการรับรู้ด้านอาชีพต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 15 คน
- สุ่มนักเรียนที่มีการรับรู้ด้านอาชีพ ในแต่ละระดับในข้อ 1 มาระดับละ 10 คน โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย แล้วสุ่มนักเรียนที่มีการรับรู้ด้านอาชีพในแต่ละระดับออกเป็นสองกลุ่ม โดยมีจำนวนนักเรียนในแต่ละกลุ่มเท่า ๆ กันโดยใช้การสุ่มอย่างง่าย ซึ่งจะได้นักเรียน

ในแต่ละระดับกลุ่มละ 5 คน แล้วจึงสุ่มอย่างง่ายอีกครั้ง เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และเก็บคะแนนไว้เป็นการทดสอบครั้งแรก

2. ขั้นการทดลอง ดำเนินการทดลองโดยใช้กิจกรรมกลุ่มกับกลุ่มทดลองตามโปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการรับรู้ด้านอาชีพ จำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 40 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2536 ถึงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2536 ระหว่างเวลา 15.20 - 16.00 และหาวันที่ทำการทดลองวันใดตรงกับวันหยุดของโรงเรียน ผู้วิจัยได้ทำการทดลองชดเชยในวันศุกร์และวันเสาร์

ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติตามโปรแกรมการสอนปกติที่มีต่อการรับรู้ด้านอาชีพ จำนวน 12 ครั้ง ๆ ละ 40 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2536 ถึงวันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2536 ระหว่างเวลา 15.20 - 16.00 น. และหาวันที่ทำการทดลองวันใดตรงกับวันหยุดของโรงเรียน ผู้วิจัยได้ทำการทดลองชดเชยในวันศุกร์และวันเสาร์

3. การทดสอบหลังการทดลอง ให้นักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามการรับรู้ด้านอาชีพอีกครั้งหนึ่ง หลังจากทีนักเรียนได้รับการพัฒนาการรับรู้ด้านอาชีพโดยการใช้กิจกรรมกลุ่มและการสอนแบบปกติ

4. นำคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามการรับรู้ด้านอาชีพทั้งก่อนและหลังการทดลอง มาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยเปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ซึ่งแยกวิเคราะห์ ดังนี้

1. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการใช้กิจกรรมกลุ่มและการสอนแบบปกติ โดยใช้การทดสอบของ แมน - วิทนี (The Mann - Whitney U Test)

2. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม โดยใช้การทดสอบของ วิลคอกซัน (The Wilcoxon Matched - Pairs Signed Ranks Test)
3. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการสอนแบบปกติ โดยใช้แบบทดสอบของ วิลคอกซัน (The Wilcoxon Matched - Pairs Signed Ranks Test)
4. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมภายหลังการใช้กิจกรรมกลุ่มและการสอนแบบปกติ โดยใช้การทดสอบของ แมน - วิทนี (The Mann - Whitney U Test)
5. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนการรับรู้ด้านอาชีพ ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่มีการรับรู้ด้านอาชีพสูง ปานกลางต่ำ ภายหลังการใช้กิจกรรมกลุ่มโดยใช้การทดสอบของ คิวส์คอล - วอลลิส (The Kurskal - Wallis One - Way Analysis of Variance by Ranks)
6. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนการรับรู้ด้านอาชีพระหว่างนักเรียนกลุ่มควบคุมที่มีการรับรู้ด้านอาชีพสูง ปานกลาง และต่ำ ภายหลังได้รับการสอนแบบปกติ โดยใช้การทดสอบของ คิวส์คอล - วอลลิส (The Kurskal - Wallis One - Way Analysis of Variance by Ranks)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้ามี่ดังต่อไปนี้

1. นักเรียนมีการรับรู้ด้านอาชีพสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม
2. นักเรียนมีการรับรู้ด้านอาชีพสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากได้รับการสอนแบบปกติ
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มมีการรับรู้ด้านอาชีพสูงกว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. นักเรียนในกลุ่มทดลองที่มีการรับรู้ด้านอาชีพสูง ปานกลาง และต่ำ มีการรับรู้ด้านอาชีพเพิ่มขึ้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม

5. นักเรียนในกลุ่มควบคุมที่มีการรับรู้ด้านอาชีพสูง ปานกลาง และต่ำ มีการรับรู้ด้านอาชีพเพิ่มขึ้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากได้รับการสอนแบบปกติ

อภิปรายผล

จากการศึกษาค้นคว้า เรื่องผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านป่าซาง อำเภอมะจัน จังหวัดเชียงราย ปรากฏผลดังนี้

1. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม มีการรับรู้ด้านอาชีพสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 ที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าการใช้กิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ ประยอม เดชชัย (2531 : 101 - 102) ที่กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มจะช่วยฝึกประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้เรียนให้พัฒนาขึ้น ทำให้ผู้เรียนเข้าใจตนเองและบุคคลอื่นในกลุ่มดียิ่งขึ้น และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พวงแก้ว เนตรไกรรักษ์ (2533 : 69) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านลานแหลม จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า การฝึกกิจกรรมกลุ่มทำให้นักเรียนมีความร่วมในการอภิปรายกลุ่มสูงกว่านักเรียนที่ได้รับข้อเสนอ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นฤมล วรรณกุล (2531 : 37 - 38) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องหนังสืออ้างอิงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม โดยการใช้กิจกรรมกลุ่มกับสไลด์เทป ผลการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้สไลด์เทปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการรับรู้ด้านอาชีพให้สูงกว่าเดิมได้ ทั้งนี้เพราะว่า ในระหว่างการทดลอง ผู้วิจัยได้จัด

ประสบการณ์เกี่ยวกับการรับรู้ด้านอาชีพ โดยให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ เล่นเกม ตลอดจนได้เรียนรู้จากกรณีตัวอย่าง โดยจัดประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่ม มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดร่วมกัน นอกจากนี้ นักเรียนยังได้อภิปรายและสรุปสิ่งที่เรียนรู้ร่วมกัน ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น ไม่เบื่อหน่ายและสนุกสนาน ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะอาชีพ คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ การประสบความสำเร็จในอาชีพและการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพสูงขึ้น

นอกจากนี้ ในระยะแรกของการทดลอง ผู้วิจัยสังเกตนักเรียนในกลุ่มทดลองที่มีการรับรู้ด้านอาชีพสูง และนักเรียนในกลุ่มทดลองที่มีการรับรู้ด้านอาชีพปานกลาง พบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มดังกล่าวนี้ มีความกระตือรือร้น กล้าพูด กล้าแสดงออกและมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในการแสดงบทบาทสมมติ เล่นเกมและศึกษกรณีตัวอย่าง มากกว่านักเรียนในกลุ่มทดลองที่มีการรับรู้ด้านอาชีพต่ำ แต่เมื่อดำเนินการทดลองไประยะหนึ่ง พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่มีการรับรู้ด้านอาชีพต่ำ กล้าแสดงออกและมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในระหว่างการทดลอง เมื่อนักเรียนในกลุ่มทดลองที่มีการรับรู้ด้านอาชีพสูงและปานกลาง ชักถาม ตอบคำถามและแสดงความคิดเห็น ผู้วิจัยให้คำชมเชยและให้กำลังใจแก่นักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดี เกิดความไว้วางใจ และให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรม ทำให้นักเรียนกลุ่มทดลองที่มีการรับรู้ด้านอาชีพต่ำเห็นแบบอย่างและปฏิบัติตาม ตลอดจนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น

2. นักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ มีการรับรู้ด้านอาชีพสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าการสอนแบบปกติสามารถพัฒนาการรับรู้ด้านอาชีพได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สาลี จบศรี (2531 : 48) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคลองสิบสาม "ฉวีศรีราษฎร์บำรุง" จังหวัดปทุมธานี โดยกลุ่มทดลองสอนโดยการใช้กิจกรรมกลุ่มส่วนกลุ่มควบคุมใช้การสอนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังการทดลองกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติมีความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับการศึกษาของ ลัดดาวรรณ ฐ ระนอง

(2525 : 52) ที่ได้ทำการศึกษา เกี่ยวกับวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ กรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มทดลองใช้กิจกรรมกลุ่ม ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ มีวินัยในตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมพงษ์ สุธงศการกิจ (2530 : 68) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสนใจทางด้านอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดธาตุทอง กรุงเทพมหานคร ที่พบว่า นักเรียนมีความสนใจด้านอาชีพก่อนและหลังการสอนแบบปกติไม่แตกต่างกัน

จากผลการศึกษาครั้งนี้ในครั้ง แสดงให้เห็นว่า การสอนแบบปกติเรื่องการรับรู้ด้านอาชีพสามารถพัฒนาการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สอนนักเรียนกลุ่มควบคุมด้วยตนเอง โดยใช้วิธีสอนแบบปกติ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการการรับรู้ด้านอาชีพ เช่นเดียวกับกลุ่มทดลอง ในการสอนแบบปกตินี้ผู้วิจัยใช้วิธีบรรยายประกอบการใช้สื่อการสอนและการซักถามนักเรียน นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามและสรุปร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อหาที่จะเรียน โดยผู้วิจัยเริ่มต้นปรกมเทศ สอนเนื้อหาเกี่ยวกับการรับรู้ด้านอาชีพ ทบทวนเรื่องที่เรียนมาแล้วโดยเชื่อมโยงเรื่องที่จะเรียนต่อไป ภายหลังการสอนนักเรียนส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับลักษณะอาชีพ คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ การประสบความสำเร็จในอาชีพและการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ

นอกจากนี้ ในระยะแรกของการทดลอง ผู้วิจัยสังเกตนักเรียนในกลุ่มควบคุมที่มีการรับรู้ด้านอาชีพสูงและนักเรียนในกลุ่มควบคุมที่มีการรับรู้ด้านอาชีพปานกลาง พบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความกระตือรือร้น กล้าพูด กล้าแสดงออก มากกว่านักเรียนในกลุ่มที่มีการรับรู้ด้านอาชีพต่ำ แต่เมื่อดำเนินการทดลองไประยะหนึ่ง พบว่า นักเรียนกลุ่มควบคุมที่มีการรับรู้ด้านอาชีพต่ำ กล้าซักถามและมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในระหว่างการทดลอง เมื่อนักเรียนกลุ่มควบคุมที่มีการรับรู้ด้านอาชีพสูงและปานกลาง ซักถามครูหรือตอบคำถาม ผู้วิจัยให้คำชมเชยและให้กำลังใจแก่นักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดี เกิดความไว้วางใจและให้ความร่วมมือ ทำให้นักเรียนกลุ่มควบคุมที่มีการรับรู้ด้านอาชีพต่ำเห็นแบบอย่างและปฏิบัติตาม

3. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มมีการรับรู้ด้านอาชีพสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน

ข้อที่ 3 ที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า การใช้กิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนได้สูงกว่าการสอนแบบปกติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุญศรี จิงธนาเลิศ (2530 : 48) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า การสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มทำให้นักเรียนมีการปรับตัวกับเพื่อนได้ดีกว่าการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สาลี จวบศรี (2531 : 48) ที่ได้ทำการทดลองโดยใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคลองสิบสาม "ฉวีศรีราษฎร์บำรุง" จังหวัดปทุมธานี ที่พบว่า นักเรียนได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มมีความเป็นผู้นำประชาธิปไตยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า การใช้กิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนได้ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า การใช้กิจกรรมกลุ่มทำให้นักเรียนได้มีโอกาสปฏิบัติและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การแสดงบทบาทสมมติ การเล่นเกม และกรณีตัวอย่าง ทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่ม มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา อภิปรายและสรุปเกี่ยวกับการรับรู้ด้านอาชีพร่วมกัน ส่วนการสอนแบบปกติเรื่องการรับรู้ด้านอาชีพ แม้ว่าผู้วิจัยใช้การบรรยายเป็นส่วนใหญ่ มีการซักถามนักเรียนและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามก็สามารถพัฒนาการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนกลุ่มควบคุมได้สูงขึ้น แต่สูงน้อยกว่าการใช้กิจกรรมกลุ่ม

สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีข้อสังเกตในระหว่างทำการทดลอง ดังนี้ คือนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม มีความกระตือรือร้น สนใจและให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้งเป็นอย่างดี และจากการสอบถามนักเรียนพบว่า นักเรียนมีความพอใจ สนุกสนาน และเห็นประโยชน์ของการทดลองในครั้งนี้ อย่างไรก็ตาม ในระยะแรกมีนักเรียนบางคนที่ไม่กล้าอาย ไม่กล้าพูดและไม่กล้าแสดงออก ผู้วิจัยต้องคอยกระตุ้นและให้กำลังใจอยู่เสมอ และเมื่อร่วมกิจกรรมไประยะหนึ่ง นักเรียนกล้าพูด กล้าแสดงออกและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้การทดลองสำเร็จลงอย่างราบรื่น

ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมนั้น ผู้วิจัยสังเกตพบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้นสนใจ และให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมและเห็นประโยชน์ของการเรียนเรื่อง การรับรู้ด้านอาชีพ อย่างไรก็ตาม ในระยะแรก นักเรียนยังไม่กล้าซักถามมากนัก หลังจากที ผู้วิจัยกระตุ้นและให้กำลังใจ ทำให้นักเรียนกล้าซักถามและมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น

จากการสอบถามนักเรียนทั้งสองกลุ่ม นักเรียนให้ความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า การเข้าร่วมกิจกรรมการทดลองครั้งนี้ นักเรียนได้รับความรู้ สุนุก มีประโยชน์ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้

4. นักเรียนในกลุ่มทดลองที่มีการรับรู้ด้านอาชีพสูง ปานกลางและต่ำ มีการรับรู้ด้านอาชีพเพิ่มขึ้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 ที่ตั้งไว้ โดยที่นักเรียนกลุ่มที่มีการรับรู้ด้านอาชีพต่ำ มีการรับรู้ด้านอาชีพเพิ่มขึ้นมากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มปานกลาง ส่วนกลุ่มสูงมีการรับรู้ด้านอาชีพเพิ่มน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่า การใช้กิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนในกลุ่มต่ำได้มากกว่านักเรียนในกลุ่มปานกลางและกลุ่มสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนในกลุ่มที่มีการรับรู้ด้านอาชีพต่ำเมื่อได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มที่ผู้วิจัยได้จัดประสบการณ์เกี่ยวกับการรับรู้ด้านอาชีพ โดยให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ เล่นเกม ตลอดจนได้เรียนรู้จากกรณีตัวอย่าง โดยจัดประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่ม มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและกระทำสิ่งหนึ่งซึ่งได้ร่วมกัน นอกจากนี้นักเรียนยังได้อภิปรายและสรุปสิ่งที่เรียนรู้ร่วมกัน ทำให้นักเรียนในกลุ่มที่มีการรับรู้ด้านอาชีพต่ำมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับลักษณะอาชีพ คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ การประสบความสำเร็จในอาชีพและการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพสูงขึ้น ส่วนนักเรียนในกลุ่มปานกลางและกลุ่มสูงนั้นมีการรับรู้ด้านอาชีพสูงขึ้นน้อยกว่านักเรียนกลุ่มต่ำนั้นทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มดังกล่าวนี้มีความสนใจในค่านี้อยู่แล้ว โอกาสที่จะมีการรับรู้ด้านอาชีพสูงขึ้นจึงน้อยกว่านักเรียนในกลุ่มต่ำ

5. นักเรียนในกลุ่มควบคุมมีการรับรู้ด้านอาชีพสูง ปานกลางและต่ำ มีการรับรู้ด้านอาชีพเพิ่มขึ้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ภายหลังการได้รับการสอนแบบปกติ

ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5 ที่ตั้งไว้ โดยที่นักเรียนในกลุ่มที่มีการรับรู้ด้านอาชีพต่ำมีการรับรู้ด้านอาชีพเพิ่มมากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มปานกลาง ส่วนกลุ่มสูงมีการรับรู้ด้านอาชีพเพิ่มน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่า การสอนแบบปกติสามารถพัฒนานักเรียนในกลุ่มต่ำให้มีการรับรู้ด้านอาชีพสูงกว่านักเรียนในกลุ่มปานกลางและกลุ่มสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนในกลุ่มต่ำเมื่อได้ฟังการบรรยายประกอบการใช้สื่อการสอนและการซักถาม ตลอดทั้งการมีโอกาสได้ซักถามผู้วิจัยเกี่ยวกับข้อสงสัยต่าง ๆ และการสรุปร่วมกัน ทำให้นักเรียนในกลุ่มต่ำมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะอาชีพ คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ การประสบความสำเร็จในอาชีพและการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพสูงขึ้นส่วนนักเรียนในกลุ่มปานกลางและกลุ่มสูงนั้นมีการรับรู้ด้านอาชีพสูงขึ้นน้อยกว่านักเรียนในกลุ่มต่ำนั้น ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มดังกล่าวมีความสนใจเกี่ยวกับอาชีพสูงอยู่แล้วแม้ว่านักเรียนจะมีการรับรู้ด้านอาชีพสูงขึ้นแต่ก็น้อยกว่านักเรียนในกลุ่มต่ำ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ในการจัดการเรียนการสอน ครูควรสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับการรับรู้ด้านอาชีพในกลุ่มวิชาต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการรับรู้ด้านอาชีพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการรับรู้ด้านอาชีพ ของนักเรียนประถมศึกษาในระดับชั้นอื่น ๆ ต่อไป

2.2 ควรมีการติดตามผลการศึกษาทดลอง เช่น ทุก ๆ 3 เดือนหรือทุก ๆ 6 เดือน ภายหลังการใช้กิจกรรมกลุ่มและการสอนแบบปกติ เพื่อศึกษาว่าการรับรู้ด้านอาชีพนั้นเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤษฎา จันทรวินาศ. ผลการใช้ชุดการแนะแนวอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2527. อัสสโน.
- คมเพชร จิตรสุกุล. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : แสงรุ่งการพิมพ์, 2522.
_____. เอกสารการสอนกิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนว
และจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2530.
- _____. บริการสนเทศ. กรุงเทพฯ : แสงรุ่งการพิมพ์, 2521.
- * จำเนียร ช่างโชติและคนอื่น ๆ. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2521.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐานของการ
ศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- * ทองเรียน อมรัชกุล. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. พิษณุโลก : แผนกเอกสารการพิมพ์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2521.
- ทิพย์วรรณ กิตติพร. เอกสารประกอบการสอนอาชีพศึกษาเบื้องต้น. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2531.
- ทีศนา แหมมณี และเยาวภา เตชะคุปต์. กลุ่มสัมพันธ์และทฤษฎีแนวปฏิบัติ เล่ม 1.
กรุงเทพฯ : บุรพาศิลป์, 2522.
- ทีศนา แหมมณี และคนอื่น ๆ. คู่มือการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เล่ม 1. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- นฤมล วรรณกุล. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องหนังสืออ้างอิงของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมกลุ่มกับสไลด์เทป. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัสสโน.
- นวลศิริ เปาโรหิตย์. พัฒนาการทางอาชีพ. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, 2528.

นวลศิริ เปาโรหิตย์ และกมล สดุประเสริฐ. "หมอและอักษรศาสตร์บันทึก ความล้มเหลวของการแนะแนวในเมืองไทย," แนะแนว. 17(18) : 27 - 30 ; ธันวาคม 2524 - มกราคม 2525.

นิภา ศรีไพโรจน์. สถิตินอนพาราเมตริก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเอสพริ้นติ้งเฮาส์, 2533.

บุญศรี จิงธนาเลิศ. ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร. ปรินฤพานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

* ประนอม เดชชัย. นวัตกรรมการเรียนการสอนและแนวปฏิบัติสังคมศึกษา. เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2531.

พกา บุญเรือง. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. ชลบุรี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2525.

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. เอกสารประกอบการสอนแนะแนว 515 ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.

พวงแก้ว เนตรโอภากรักษ์. ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านลานแหลม จังหวัดนครปฐม. ปรินฤพานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.

ลัดดาวรรณ ฒ. ระนอง. การทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเอง. ปรินฤพานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัทศึกษาพร จำกัด, 2531.

วชิรญา บัวศรี. คำบรรยายเรื่องอาชีพศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519.

วรรณ พรมบุรณย์. ยุทธศาสตร์ในการจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ. กรุงเทพฯ : อักษรไทย, 2526.

วัชร ทรัพย์มี. "การให้คำปรึกษาหารือเป็นกลุ่มแก่เด็กวัยรุ่น," แนะแนว. 35 : 38 - 43 ; ธันวาคม 2517 - มกราคม 2518.

วัชร ธรรมา. จิตวิทยาแนะแนวและให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ : กรมการฝึกหัดครู, 2523.

วัฒ วโรตมะวิษฐ์. กลวิธีการเรียนและการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา. เชียงใหม่ :

ภาควิชาประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2530.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง

พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2533.

_____. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).

กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2533.

*ศุภาดิ บุญดวงศ์. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. สงขลา : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา

การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2527.

สมปอง สุปศุภการกิติ. ผลการใช้ชุดการแนะแนวอาชีพที่มีต่อความสนใจด้านอาชีพของนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดธาตุทอง. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

สวัสดิ์ สุวรรณอักษร. "การพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนมีประสบการณ์ในการทำงาน,"

มิตรครู. 25(19) : 15 ; ตุลาคม 2526.

สาส์ จบศรี. ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยของนักเรียน ชั้นประถม

ศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคลองสิบสาม "ผิวดินราษฎร์บำรุง" จังหวัดปทุมธานี.

ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,

2531. อัดสำเนา.

สำเนา ขจรศิลป์. การแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : กองบริการศึกษา

ทบวงมหาวิทยาลัย, 2529.

หรรษา นิลวิเชียร. "แนวทางการสอนอาชีพศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา," แนะแนว.

24(25) : 24 - 30 ; ตุลาคม - พฤศจิกายน 2532.

อารีรัตน์ พัฒนเพ็ญ. ผลของการทดลองให้ข้อมูลด้านอาชีพต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่ออาชีพ

อิสระของนักเรียนชั้น ม.1 โรงเรียนบางละมุง อ.บางละมุง จ.ชลบุรี. ปรินิพนธ์

กศ.ม. กรุงเทพฯ : มศว. ประสานมิตร. 2829. อัดสำเนา .

- * Bennett, Margarte E. Guidance and Counseling in Group. New York : McGraw - Hill, 1963.
- Corso, Frank V. "Career Awareness of the Sixth - Grade Students," Masters Abstracts International. 28(02) : 188 ; Summer, 1990.
- Dickens, Alice Moss. "Career Awareness : An Investigtion of Career Awareness of Inner - City Students in Structured and Conventional Programs (Disadvantaged, Minority, Urban)," Dissertation Abstracts International. 45(08) : 2502 - A ; February, 1985.
- * Gully, Halbert E. Discussion Conference and Group Process. New York, Holt, Rincheart and Winston, Inc, 1960.
- * Kemp, C. Gratton. Perspectives on the Group Process : A Foundation for Counseling with Groups. 2nd ed, Boston : Houghton Mifflin, Co, 1970.
- Malvey, Edward Michael. "A Study of the Effects of a Formal Program of Career Education on the Academic Achievement in Mathematics and Reading, Self Concept, and Career Awareness of Selected Elementary School Childen," Dissertation Abstracts International. 45(11) : 3273 - A ; May, 1985.
- Miles, Barbara J. "An Investigation of the Relationships Among the Learning Style Sociological Preferences of Fifth and Sixth Grade Students, Selected Interactive Classroom Patterns, Attitudes and Achievement in Career Awareness and Career Decision - Making Concepts," Dissertation Abstracts International. 48(10) : 2527 - A ; April, 1988.
- Ohlsen, Mert M. Group Counseling. New York : Holt Rinehart and Winston, Inc., 1970.
- * Ottaway, A.K.G. Learning Through Group Experiences. London : Routhledge and Kegan Paul, 1966.
- * Shaw, Marvin E. Group Dynamic : The Psychology of Small Group Behavior. 3rd ed. New York : McGraw - Hill Book Company, 1981.
- Siegel, Sidney. Nonparametric Statistics for the Behavioral Sciences. New York : McGraw - Hill, 1956.
- Solvay, Pamela A. "Career Awareness in the Elementary school," Dissertation Abstracts International. 49(06) : 1439 - A ; December, 1988.

Super, Donild Edwin. The Psychology of Careers. New York : Harper and Brothers, 1957.

* Traxler, A.E. and R.D. North. Techniques of Guidance. New York : Harper and Row. 1967.

Zunker, Vernon G. Career Counseling : Applied Concepts of Life Planning. California : Books / Cole Publishing Company, 1990.

တရားရုံး

การคำนวณ ก

โปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่ม เรื่องการรับรู้ด้านอาชีพ

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
1 40 นาที	การปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีและให้นักเรียนได้รู้จักคุ้นเคยซึ่งกันและกัน 2. เพื่อให้นักเรียนทราบรายละเอียด วิธีการ และจุดมุ่งหมายในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการรับรู้ด้านอาชีพ	1. ผู้วิจัยแนะนำตนเองและให้นักเรียนแนะนำตนเองโดยใช้กิจกรรม "เก้าอี้ดนตรี" ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ คือ 1.1 ให้นักเรียนยืนเป็นวงกลมรอบเก้าอี้จำนวนน้อยกว่านักเรียน 2 ตัว 1.2 ผู้วิจัยเปิดเพลงให้นักเรียนร่ายรอบเก้าอี้โดยวนไปทางซ้ายมือ 1.3 เมื่อผู้วิจัยหยุดเสียงเพลง ให้นักเรียนแต่ละคนพยายามนั่งเก้าอี้ให้ได้ผู้ที่ไม่ได้นั่งเก้าอี้จะถูกคัดออกมาอยู่ข้างนอกและให้จับคู่กันไว้ 1.4 เริ่มทำข้อ 1.1 - 1.3 อีกจนเหลือ 3 คนสุดท้าย เพราะฉะนั้นจะมี 1 กลุ่มที่มี 3 คน 1.5 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคู่ซักถามกันถึงชื่อนามสกุล งานอดิเรกที่ชอบ ความประทับใจของนักเรียน 1.6 ให้แต่ละคู่ออกมารายงานผล 1.7 ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นจากกิจกรรมในข้อ 1.6

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
2 40 นาที	เกม "กว่าจะเป็น..."	เพื่อให้ นักเรียนบอกชื่ออาชีพและลักษณะของอาชีพต่าง ๆ ได้	2. ผู้วิจัยแจกตารางฝึกกิจกรรมกลุ่มให้นักเรียนพร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียด ดังนี้ 2.1 ผู้วิจัยอธิบายความหมายของ "การรับรู้ด้านอาชีพ" 2.2 ผู้วิจัยชี้แจงจุดมุ่งหมายและวิธีการในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการรับรู้ด้านอาชีพ 2.3 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อข้องใจและปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม 2.4 ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมายของการรับรู้ด้านอาชีพและจุดมุ่งหมายของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการรับรู้ด้านอาชีพ 2.5 ผู้วิจัยนัดหมายนักเรียนเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มในครั้งต่อไป ตั้งแต่ครั้งที่ 2 - 11 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม ดังนี้ 1. ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเพื่อนำเข้าสู่หัวเรื่องที่จะปฏิบัติ

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			2. ขั้นดำเนินการ ผู้วิจัยชี้แจงกฎเกณฑ์ กติกาและวิธีปฏิบัติกิจกรรมและให้นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยมีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม และมีส่วนร่วมในการอภิปรายและกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกัน 3. ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม <u>การประเมินผล</u> 1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการทำกิจกรรมของนักเรียน 2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน
3 40 นาที	กรณีตัวอย่าง เรื่อง "อาชีพในบ้านและในชุมชน"	1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะอาชีพ 2. เพื่อให้นักเรียนบอกชื่ออาชีพและลักษณะอาชีพที่มีอยู่ในบ้านและชุมชน	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
4 40 นาที	บทบาทสมมติ เรื่อง "ลักษณะ อาชีพและแต่ละ กลุ่มอาชีพ"	เพื่อให้นักเรียนบอก ลักษณะของแต่ละกลุ่ม อาชีพต่อไปนี้ คือ กลุ่ม อาชีพที่เกี่ยวข้องกับบุคคล กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับ สิ่งของ กลุ่มอาชีพที่ เกี่ยวข้องกับข้อมูล และ กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับ ความคิด	
5 40 นาที	เกม "อาชีพ อะไรเอ่ย"	เพื่อให้นักเรียนบอก คุณลักษณะของผู้ประกอบ อาชีพต่าง ๆ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความ กระตือรือร้น ความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความตั้งใจ ความขยัน และความมีมนุษยสัมพันธ์ ได้	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
6 40 นาที	กรณีตัวอย่าง "คุณลักษณะของ ผู้ประกอบการ อาชีพ"	เพื่อให้ นักเรียนบอก คุณลักษณะของผู้ประกอบ อาชีพต่าง ๆ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความ กระตือรือร้น ความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ ความ เชื่อมั่นในตนเอง ความ ตั้งใจ ความขยันและ ความมีมนุษยสัมพันธ์ได้	
7 40 นาที	กรณีตัวอย่าง เรื่อง "ครู สมศักดิ์"	เพื่อให้ นักเรียนบอกถึง ความสำคัญของคุณลักษณะ ของผู้ประกอบอาชีพที่ ส่งผลต่อความก้าวหน้า ความมีชื่อเสียงและ ความสำเร็จในอาชีพ	
8 40 นาที	กรณีตัวอย่าง เรื่อง "การ ประสบความสำเร็จใน อาชีพ"	เพื่อให้ นักเรียนบอกได้ว่า รายได้ ความก้าวหน้า ความมั่นคง และความ มีชื่อเสียง เป็น องค์ประกอบที่สำคัญที่จะ	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
9 40 นาที	บทบาทสมมติ เรื่อง "กลุ่ม กีฬา"	นำไปสู่ความสำเร็จใน อาชีพ เพื่อให้นักเรียนสามารถ บอกได้ว่า ความสนใจ และความสามารถของ ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของการ เตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ	
10 40 นาที	บทบาทสมมติ เรื่อง "ทาง เลือก"	เพื่อให้นักเรียนเลือกแผน การเรียนรู้เพื่อเตรียมตัว เข้าสู่อาชีพ	
11 40 นาที	กรณีตัวอย่าง เรื่อง "ช่างซ่อม จักรยานยนต์"	เพื่อให้ นักเรียนสามารถ บอกความสำคัญของการ เตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ ตามความสนใจและความ สามารถของตนเองและ ความต้องการของตลาด แรงงานได้	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
12 40 นาที	ปัจฉิมนิเทศ	เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกับอภิปรายเกี่ยวกับความสำคัญของการรับรู้ด้านอาชีพและประโยชน์ที่ได้รับ	1. ผู้วิจัยและนักเรียนนั่งเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน 2. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมายของการรับรู้ด้านอาชีพว่าหมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะอาชีพ คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพการประสบความสำเร็จในอาชีพและการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ 3. ให้นักเรียนแต่ละคนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวข้อต่อไปนี้ 3.1 ความรู้ที่นักเรียนได้รับเกี่ยวกับการรับรู้ด้านอาชีพว่า มีประโยชน์ต่อนักเรียนมากน้อยเพียงใด นักเรียนจะนำไปประกอบการพิจารณาจะเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพได้อย่างไร 3.2 นักเรียนได้รับประโยชน์อะไรจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มครั้งนี้ 4. ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับผลของการเรียนรู้เกี่ยวกับการรับรู้ด้านอาชีพ โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณนักเรียนและกล่าวปิดการทดลอง

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			<u>การประเมินผล</u> สืบเนื่องจากความสนใจ การแสดงความ คิดเห็นและการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่ม เรื่อง การรับรู้ด้านอาชีพ

ครั้งที่ 1

การปฐมนิเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดี และให้นักเรียนได้รู้จักคุ้นเคยซึ่งกันและกัน
2. เพื่อให้นักเรียนทราบรายละเอียด วิธีการและจุดมุ่งหมายในการเข้าร่วม

กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการรับรู้ด้านอาชีพ

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแนะนำตนเองและให้นักเรียนแนะนำตนเองโดยใช้กิจกรรม "เก้าอี้ดนตรี"

ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ คือ

- 1.1 ให้นักเรียนยืนเป็นวงกลมรอบเก้าอี้ ซึ่งมีจำนวนน้อยกว่าจำนวนนักเรียน

2 ตัว

- 1.2 ผู้วิจัยเปิดเพลงให้นักเรียนวางรอบเก้าอี้ โดยวนไปทางซ้ายมือ

- 1.3 เมื่อผู้วิจัยหยุดเสียงเพลงให้นักเรียนแต่ละคนพยายามนั่งเก้าอี้ให้ได้ผู้ที่ไม่ได้

นั่งเก้าอี้จะถูกคัดออกมาอยู่ข้างนอก และให้จับคู่กันไว้

- 1.4 เริ่มทำข้อที่ 1.1 - 1.3 อีกจนเหลือ 3 คน สุดท้าย เพราะฉะนั้นจะมี

1 กลุ่มที่มี 3 คน

- 1.5 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคู่ซักถามกันถึงชื่อ นามสกุล งานอดิเรกที่ชอบ

ความประทับใจของนักเรียน

- 1.6 ให้นักเรียนแต่ละคู่ออกมารายงานผล

- 1.7 ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นจากกิจกรรมในข้อ 1.6

2. ผู้วิจัยแจกตารางฝึกกิจกรรมกลุ่มให้นักเรียน พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียด ดังนี้

- 2.1 ผู้วิจัยอธิบายความหมายของ "การรับรู้ด้านอาชีพ"

2.2 ผู้วิจัยชี้แจงจุดมุ่งหมายและวิธีการในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการรับรู้ด้านอาชีพ

2.3 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อข้องใจและปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

2.4 ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมายของการรับรู้ด้านอาชีพ และจุดมุ่งหมายของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการรับรู้ด้านอาชีพ

2.5 ผู้วิจัยนัดหมายนักเรียนเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มในครั้งต่อไป

อุปกรณ์

1. เทปเครื่องเสียง
2. เพลง
3. แก้วน้ำ

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการทำกิจกรรม
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 2

เกม กว่าจะเป็น...

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนบอกชื่ออาชีพและลักษณะของอาชีพต่าง ๆ ได้

วิธีดำเนินการขั้นนำ

ผู้วิจัยซักถามนักเรียนเกี่ยวกับอาชีพว่า ขณะที่นักเรียนเดินทางจากบ้านมาถึงโรงเรียนในวันนี้ นักเรียนพบอาชีพอะไรบ้าง

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน
2. ผู้วิจัยอธิบายวิธีปฏิบัติกิจกรรมดังนี้
 - 2.1 เกมนี้ชื่อ กว่าจะเป็น... (ข้าว เลือ ขนบั้ง)
 - 2.2 ผู้วิจัยแจกอุปกรณ์ประกอบการเล่นเกมให้นักเรียนกลุ่มละ 1 อย่าง คือ ข้าว 1 จาน เลือ 1 ตัว ขนบั้ง 1 ชิ้น
 - 2.3 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดว่า กว่าจะมาเป็นข้าว เลือ ขนบั้ง แต่ละอย่างจะต้องผ่านอาชีพอะไรมาบ้าง พร้อมทั้งผู้วิจัยยกตัวอย่างประกอบ โดยใช้เวลา 10 นาที
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มเสนอรายชื่ออาชีพที่รวบรวมได้ให้เพื่อน ๆ ทราบ และในขณะที่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งกำลังเสนอรายชื่อนั้น กลุ่มอื่น ๆ สามารถเพิ่มรายชื่ออาชีพที่คิดว่าขาดหายไปในช่วงเวลานั้น ๆ กลุ่มที่เพิ่มรายชื่อก็จะได้คะแนนเพิ่มอาชีพละ 1 คะแนน
4. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายลักษณะสำคัญของแต่ละอาชีพที่นำเสนอแล้วบอกถึงอาชีพที่ตนสนใจ

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับอาชีพและลักษณะสำคัญของอาชีพ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับอาชีพและลักษณะที่สำคัญของอาชีพนั้น ๆ

อุปกรณ์

1. เสื่อ 1 ตัว
2. ข้าว 1 จาน
3. ขนบัก 1 ขัน

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการเล่นเกมนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 3

กรณีตัวอย่าง "อาชีพในบ้านและในชุมชน"

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะอาชีพ
2. เพื่อให้นักเรียนบอกชื่ออาชีพและลักษณะอาชีพที่มีอยู่ในบ้านและชุมชนได้

วิธีดำเนินการขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงอาชีพของบิดามารดาของนักเรียน

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแจกกรณีตัวอย่างเรื่อง "อาชีพในบ้านและชุมชน"
2. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายในหัวข้อ

ต่อไปนี้

2.1 สมาชิกในครอบครัวของนักเรียนประกอบอาชีพอะไรบ้าง มีลักษณะอย่างไร และนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพนั้น ๆ อย่างไรบ้าง

2.2 อาชีพในชุมชนมีอะไรบ้าง มีลักษณะอย่างไร และนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพในชุมชนอย่างไรบ้าง

2.3 อาชีพของสมาชิกในครอบครัวของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับอาชีพในชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่อย่างไรบ้าง

2.4 ให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนสรุปเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะอาชีพในสมาชิกในครอบครัวและอาชีพในชุมชนและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

อุปกรณ์

เอกสารกรณีตัวอย่างเรื่อง อาชีพในบ้านและในชุมชน

การประเมินผล

1. สัมผัสจากความสนใจและความร่วมมือในการทำกิจกรรม
2. สัมผัสจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน

กรณีตัวอย่าง อาชีพในบ้านและในชุมชน

ครอบครัวของสุรียมีสมาชิกทั้งหมด 4 คน คือ พ่อ แม่ พี่ชายและสุรีย พ่อของสุรียมีอาชีพเป็นบุรุษไปรษณีย์ พ่อบอกสุรียว่าอาชีพของพ่อเป็นอาชีพที่ต้องบริการผู้อื่น ในวันหนึ่ง ๆ พ่อจะพบปะผู้คนมากมายหลายอาชีพ เช่น ครู พยาบาล นักสังคมสงเคราะห์ ช่างเสริมสวย เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ พ่อค้าหรือนักธุรกิจ ตำรวจ ทหาร ภารโรง ยาม แพทย์ พนักงานโรงแรม ช่างตัดเสื้อ เกษตรกร ช่างซ่อมเครื่องยนต์ ช่างซ่อมนาฬิกา วิศวกร ช่างไม้ พนักงานบัญชี พนักงานธนาคาร พนักงานพิมพ์ดีด เลขานุการ พนักงานคอมพิวเตอร์ นักวิทยาศาสตร์ จิตรกร นักร้อง นักดนตรี นักประพันธ์ นักออกแบบ และนักแสดง เพราะพ่อต้องนำจดหมาย เอกสารหรือสิ่งของที่ผู้ส่งส่งไปให้ผู้รับ

แม่ของสุรียมีอาชีพเป็นแม่บ้าน แม่บอกสุรียว่า งานของแม่ก็มีมากมาย ที่จะต้องทำในแต่ละวัน เช่น ทำกับข้าว ทำความสะอาดบ้าน ซัก - รีดเสื้อผ้า ให้สมาชิกในครอบครัว แม่บอกว่า เป็นการบริการสมาชิกในครอบครัวที่แม่พอใจมาก

พี่ชายของสุรียมีอาชีพเป็นนักคุุเทศก์หรือผู้นำเที่ยว พี่ชายจะเก่งทางด้านภาษา ที่จะพาผู้สนใจทั้งชาวไทยและต่างประเทศไปชมสถานที่ต่าง ๆ แล้วบรรยายหรืออธิบายเกี่ยวกับสถานที่นั้น ๆ พร้อมทั้งตอบข้อสงสัยและให้ข้อมูล จัดพาหนะ จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวให้สนุกสนาน

สำหรับสุรียนั้น หน้าที่ของสุรีย คือ เรียนหนังสือ เพราะขณะนี้สุรียกำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สุรียอยากมีอาชีพเหมือนคุณป้าข้างบ้าน คือ อาชีพค้าขาย สุรียชอบงานด้านนี้ เพราะเป็นงานที่ได้พบปะผู้คน ได้รับการลูกค้าจากการขายของ เป็นงานที่ไม่ต้องมีนายจ้าง

ครั้งที่ 4

บทบาทสมมติ เรื่อง ลักษณะอาชีพของแต่ละกลุ่มอาชีพ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนบอกลักษณะของแต่ละกลุ่มอาชีพต่อไปนี้ได้ คือ กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับบุคคล กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับสิ่งของ กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลและกลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับความคิด

วิธีดำเนินการขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียน เรื่องลักษณะอาชีพต่าง ๆ ว่าเป็นอย่างไร และสามารถจัดเป็นกลุ่ม ๆ ซึ่งเรียกว่า กลุ่มอาชีพนั้น จำนวนเป็นกี่กลุ่ม ประกอบด้วยอาชีพอะไร และมีลักษณะอย่างไร

การดำเนินการ

1. เลือกตัวผู้แสดงโดยใช้วิธีอาสาสมัคร
2. แจกเอกสารบทบาทสมมติให้ผู้แสดงแต่ละคน และเตรียมตัวแสดง
3. จัดสถานที่ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง
4. ให้นักเรียนที่ไม่ได้เป็นผู้แสดง เป็นผู้สังเกตการณ์ในเรื่องที่แสดง
5. เมื่อผู้แสดงพร้อมจึงเริ่มแสดงบทบาทสมมติของแต่ละคน
6. ให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ว่า เรื่องที่แสดงจนจบแล้วนั้นประกอบด้วยอาชีพอะไรบ้าง และมีลักษณะอย่างไร

7. ให้นักเรียนทั้งหมดร่วมกันอภิปรายให้หัวข้อต่อไปนี้

7.1 อาชีพที่นักเรียนแสดงความสามารถแยกเป็นกี่กลุ่ม และแต่ละกลุ่มมีลักษณะอย่างไร

- 7.2 ให้นักเรียนบอกชื่ออาชีพในแต่ละกลุ่ม
8. ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละ 3 คน
9. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันหารายชื่อของแต่ละอาชีพและลักษณะอาชีพดังนี้
 - 9.1 กลุ่มที่ 1 หารายชื่ออาชีพและลักษณะอาชีพที่เกี่ยวข้องกับบุคคล
 - 9.2 กลุ่มที่ 2 หารายชื่ออาชีพและลักษณะอาชีพที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่มีชีวิต
 - 9.3 กลุ่มที่ 3 หารายชื่ออาชีพและลักษณะอาชีพที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ไม่มีชีวิต
 - 9.4 กลุ่มที่ 4 หารายชื่ออาชีพและลักษณะอาชีพที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล
 - 9.5 กลุ่มที่ 5 หารายชื่ออาชีพและลักษณะอาชีพที่เกี่ยวข้องกับความคิด
10. เมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มระบุรายชื่ออาชีพต่าง ๆ ของแต่ละกลุ่มอาชีพแล้ว ให้นักเรียนบอกถึงลักษณะอาชีพของแต่ละอาชีพว่า นักเรียนรู้จักและเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพนั้น ๆ อย่างไร
11. ให้แต่ละกลุ่มรายงานผลงานของแต่ละกลุ่มเกี่ยวกับรายชื่อและลักษณะของอาชีพในแต่ละกลุ่มอาชีพว่าเป็นอย่างไร
12. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพแต่ละกลุ่มว่ามีลักษณะอย่างไร มีความแตกต่างกันอย่างไร และเกี่ยวข้องกันอย่างไร

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนสรุปเกี่ยวกับลักษณะอาชีพของแต่ละกลุ่มอาชีพ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

อุปกรณ์

1. เอกสารบทบาทสมมติ เรื่อง ลักษณะอาชีพของแต่ละกลุ่มอาชีพ

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน

บทบาทสมมติ เรื่อง ลักษณะอาชีพของแต่ละกลุ่มอาชีพ

กานดา มีอาชีพขายข้าวแกงที่โรงอาหารของโรงงานผลิตอาหารกระป๋อง ดังนั้นลูกค้าของกานดา ก็จะเป็นผู้ที่ทำงานอยู่ในโรงงานดังกล่าว กานดา มีน้องชายชื่อคำ คำกำลังเรียนอยู่ชั้นป.6 ที่โรงเรียนแห่งหนึ่ง คำได้รับมอบหมายงานให้คำสัมภาษณ์เกี่ยวกับอาชีพที่มีในท้องถิ่น ดังนั้น คำจึงขออนุญาตสัมภาษณ์ลูกค้าประจำ ซึ่งเข้ามาใช้บริการของร้านกานดาในตอนเที่ยง

คำ : คุณพี่นิด พี่แดง พี่ขาวครับ ผมขออนุญาตถามเกี่ยวกับลักษณะอาชีพของพี่ ๆ จะได้ไหมครับ

ทุกคนตอบ : ได้ซิค่ะ

นิด : นิดทำงานอยู่ด้านบัญชีค่ะ งานของพี่ก็จะป็นงานที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล การรับจ่ายเงินเพื่อซื้อวัตถุดิบเข้าโรงงาน ซึ่งดูแลก็คล้าย ๆ กับงานของพนักงานธนาคาร ที่ทำเกี่ยวกับจำนวนเงินที่จ่ายเข้าออกในแต่ละวัน

แดง : สำหรับงานของพี่นั้น พี่ทำเกี่ยวกับการออกแบบฉลากที่ติดอยู่ข้างกระป๋อง ใจที่ต้องใช้ความคิด การจินตนาการออกมาให้ได้ว่า ทำอย่างไรจึงจะหาฉลากที่ทำเป็น สัญลักษณ์ของยี่ห้อที่ทำสะอาดและน่าสนใจสำหรับผู้ซื้อมากที่สุดค่ะ

ขาว : พี่อยู่ฝ่ายซ่อมแซมเครื่องจักร งานของพี่ก็จะคอยตรวจเช็คเครื่องจักรที่ใช้อยู่ในโรงงานให้อยู่ในสภาพดีเสมอค่ะ

คำ : ผมขอขอบคุณพี่ ๆ ทุกคนมากครับ จากการบอกเล่าของพี่ ๆ ทำให้ผมทราบว่า ใต้โรงงาน 1 แห่งนี้มีอาชีพหลากหลายจริง ๆ นะครับ

ในช่วงเวลาเรียน เมื่อนักเรียนแต่ละคนก็รายงานผลการสัมภาษณ์ของตนสั้นสรุปแล้ว คำรู้สึกสงสัย จึงถามครูว่า อาชีพบางอาชีพคล้ายคลึงกัน บางอาชีพก็แตกต่างกัน เรามีการจัดหมวดหมู่หรือกลุ่มอาชีพบ้างไหม ครูจึงอธิบายว่ามีซิค่ะ เรามีการแบ่งกลุ่มอาชีพไว้ 4 กลุ่มตามลักษณะของงาน คือ

1. กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับบุคคล จะเป็นอาชีพที่ต้องพบปะบุคคลมีการให้บริการผู้อื่น เช่น พี่สาวของคำขายข้าวราดแกงให้คนในโรงเรียน ข้างเสริมสวย พยาบาล เป็นต้น

2. กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับสิ่งของ ซึ่งยังแบ่งออกเป็นสิ่งที่มีชีวิต เช่น อาชีพเกษตรกรรม เลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ และสิ่งที่ไม่มีชีวิต เช่น อาชีพซ่อมเครื่องยนต์ของคนที่ค้าสัมภาระ และอาชีพวิศวกร ช่างไม้
 3. กลุ่มอาชีพเกี่ยวข้องกับข้อมูล ก็ทำงานอยู่กับข้อมูล ตัวเลข เช่น ให้พนักงานด้านบัญชี เลขานุการ พนักงานคอมพิวเตอร์
 4. กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับความคิด เป็นอาชีพอาชีพที่ต้องใช้ความคิดมาก การจินตนาการเยอะ ก็เช่น อาชีพของพี่แดง นักวิทยาศาสตร์ นักประพันธ์ เอาละคำเข้าใจเรื่องกลุ่มอาชีพต่าง ๆ หรือยังจะ
- คำ : เข้าใจครับขอบคุณคุณครูมากครับ

บทบาทของผู้แสดง

บทบาทของกานดา

สมมติให้ฉันชื่อกานดา ฉันมีอาชีพขายข้าวแกงอยู่ในโรงงานผลิตอาหารกระป๋อง ฉันมีหน้าที่บริการขายอาหารให้กับคนที่ทำงานในโรงงาน ฉันมีน้องชาย 1 คน ชื่อ คำ เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

บทบาทของคำ

สมมติให้ฉันชื่อคำ ฉันเป็นน้องของพี่กานดา ฉันเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ฉันได้รับมอบหมายงานจากคุณครูให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับอาชีพที่มีอยู่ในท้องถิ่น ดังนั้นฉันจึงสัมภาษณ์ลูกค้าของพี่กานดา ซึ่งก็มีพี่แดง พี่แดง พี่ขาว และในห้องเรียนคำก็ถามคุณครู เรื่องการจัดหมวดหมู่หรือการแบ่งกลุ่มอาชีพว่ามีไหม

บทบาทของนิต

สมมติให้นิต นิตทำงานอยู่ในโรงงานผลิตอาหารกระป๋อง และเป็นลูกค้าประจำของกานดา นิตมีอาชีพเป็นพนักงานบัญชี หน้าที่ของนิตเกี่ยวข้องกับข้อมูล การรับจ่ายเงินเพื่อซื้อวัตถุดิบเข้าโรงงาน

บทบาทของแดง

สมมติให้แดง นิตทำงานอยู่ในโรงงานผลิตอาหารกระป๋องและเป็นลูกค้าประจำของกานดา นิตมีอาชีพเป็นนักออกแบบฉลากสินค้าของโรงงาน โดยมีหน้าที่ออกแบบฉลากที่ทำเป็นสัญลักษณ์ของยี่ห้อให้สะดุดตาและน่าสนใจสำหรับผู้ซื้อมากที่สุด

บทบาทของขาว

สมมติให้นิต นิตทำงานอยู่ในโรงงานผลิตอาหารกระป๋องและเป็นลูกค้าประจำของกานดา นิตมีอาชีพเป็นช่างซ่อมเครื่องจักรกลในโรงงาน โดยมีหน้าที่คอยตรวจเครื่องที่ใช้อยู่ในโรงงานให้อยู่ในสภาพคืออยู่เสมอ

บทบาทของครูประจำชั้น

สมมติให้นิตเป็นครูประจำชั้นของคา นิตให้คาไปสัมภาษณ์ผู้ประกอบอาชีพที่มีอยู่ในท้องถิ่น เมื่อนักเรียนรายงานผลของการสัมภาษณ์ คาส่งสายเรื่องกลุ่มอาชีพ จึงถามนิต นิตจึงอธิบายว่ามีการแบ่งกลุ่มทางอาชีพไว้ 4 กลุ่ม ตามลักษณะของงาน คือ

1. อาชีพที่เกี่ยวข้องกับบุคคล จะเป็นอาชีพที่ต้องพบปะบุคคล มีการให้บริการผู้อื่น เช่น พี่สาวของคาขายข้าวราดแกงให้คนในโรงงาน ช่างเสริมสวย พยาบาล เป็นต้น
2. กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับสิ่งของ ซึ่งยังแบ่งออกเป็นสิ่งของที่มีชีวิต เช่น อาชีพเกษตรกร และสิ่งของที่ไม่มีชีวิต เช่น อาชีพที่ซ่อมเครื่องยนต์ของ คุณขาว ที่คาสัมภาษณ์
3. กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล เป็นอาชีพที่ทำงานอยู่กับข้อมูลตัวเลข เช่น นิตทำงานด้านบัญชี เลขานุการ พนักงานคอมพิวเตอร์

4. กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับความคิด เป็นอาชีพที่ต้องอาศัยความคิด การจินตนาการ
ก็เช่นอาชีพของพี่แดง นักวิทยาศาสตร์ นักประพันธ์

ครั้งที่ 5

เกม อาชีพอะไรเอ่ย

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนบอกคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความกระตือรือร้น ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความตั้งใจ ความขยัน และความมีมนุษยสัมพันธ์ได้

วิธีดำเนินการขั้นนำ

ผู้วิจัยซักถามนักเรียนเกี่ยวกับอาชีพที่มีอยู่ในโรงเรียนว่ามีอาชีพอะไรบ้าง อาชีพนั้น ๆ มีลักษณะอย่างไร ผู้ที่ประกอบอาชีพนั้น ๆ ควรมีลักษณะอย่างไร

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 3 คน
2. ผู้วิจัยอธิบายวิธีปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้
 - 2.1 เกมนี้ชื่อ อาชีพอะไรเอ่ย
 - 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม คิดชื่ออาชีพมากลุ่มละ 2 อาชีพ
 - 2.3 ให้นักเรียนแต่ละคนแสดงท่าทางของผู้ประกอบอาชีพนั้น ๆ แล้วให้เพื่อนกลุ่มอื่น ๆทายว่าเป็นอาชีพอะไร ถ้านักเรียนในกลุ่มอื่นทายไม่ถูก กลุ่มที่แสดงท่าทางของผู้ประกอบอาชีพนั้น ๆ จะต้องให้ข้อมูลเพิ่มเติมจนกว่านักเรียนในกลุ่มอื่น ๆ จะทายถูก
3. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้
 - 3.1 อาชีพแต่ละอาชีพที่นักเรียนทายชื่อกันนั้น ผู้ประกอบอาชีพนั้น ๆ ควรมีคุณลักษณะอย่างไร และคุณลักษณะเด่นของแต่ละอาชีพควรมีลักษณะอย่างไร
 - 3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนสำรวจว่ามีคุณลักษณะอย่างไร และเหมาะสมกับอาชีพใดที่กล่าวในข้อ 3.1 หรือไม่ และนักเรียนคิดว่าตนเองเหมาะสมกับอาชีพอะไร

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

อุปกรณ์

—

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากการร่วมอภิปรายและการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 6

กรณีตัวอย่าง : คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนบอกคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความกระตือรือร้น ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความตั้งใจ ความขยัน และความมีมนุษยสัมพันธ์ได้

วิธีดำเนินการขั้นนำ

ผู้วิจัยซักถามนักเรียนถึงคุณลักษณะเด่นของผู้ประกอบอาชีพ แต่ละอาชีพว่าควรมีลักษณะอย่างไร

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม และแจกบัตรกรณีตัวอย่าง เรื่อง คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ ให้นักเรียนร่วมกันศึกษาและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างที่แจกให้แก่นักเรียน
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
3. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้
 - 3.1 กลุ่มอาชีพในกรณีตัวอย่างมีกลุ่มอาชีพอะไรบ้าง
 - 3.2 ให้นักเรียนระบุอาชีพในแต่ละกลุ่มอาชีพว่าควรมีลักษณะอย่างไร อีกทั้งลักษณะเด่นของผู้ประกอบอาชีพนั้น ๆ ว่าควรมีลักษณะอย่างไร

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

อุปกรณ์

กรณีตัวอย่าง เรื่อง คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากการร่วมอภิปรายและสรุปของนักเรียน

กรณีตัวอย่าง เรื่อง คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ

ที่บ้าน

วินิจ เพื่อนรัก

นานแล้วนะที่ฉันไม่ได้เขียนจดหมายถึงเธอ หลังจากที่เราย้ายกันทำงาน ฉันหวังว่าเธอคงสนุกกับการทำงานธุรกิจของเธอนะ เพราะเธอเป็นคนขยัน มีมนุษยสัมพันธ์ และความกระตือรือร้น ซึ่งลักษณะเหล่านี้ของเธอจะทำให้งานของเธอประสบความสำเร็จแน่นอน

เธอจำนารีได้ไหม นารีคนสวย ๆ ใจ เธอยังเคยชมเขาบ่อย ๆ ตอนนั้นเขาเป็นเลขานุการของเจ้านายของฉันเองนะ นารีเขาเป็นคนที่คล่องแคล่วและมีความเชื่อมั่นในตนเอง ส่วนเพื่อนของเราอีกคนที่ฉันทราบข่าวก็คือ โทมัส เขาเป็นครูอยู่โรงเรียนใกล้ ๆ ที่ทำงานของฉัน เห็นเขาบอกว่าเขาต้องสอนนักเรียนทุกวัน ต้องรับผิดชอบทั้งเรื่องส่วนตัวและปัญหาที่เกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน เพราะเขาห่วงอนาคตของเด็ก

ส่วนสินัยคนที่ชอบประดิษฐ์ของเล่นต่าง ๆ ตอนแรกนะเขาเห็นคนอื่น ๆ รับราชการกันก็ทำตามคนอื่นนั่น โดยสอบเข้าทำงานบนอาเภอ เป็นใจรู้ไหม ไปไม่รอดเพราะว่าสินัยไม่ชอบงานที่เข้าเป็นเวลา ไม่ชอบทำงานที่ต้องเป็นลูกน้องของใคร ในที่สุดก็ลาออกมาตั้งร้านขายเครื่องประดับ โดยเขาประดิษฐ์เครื่องประดับเหล่านั้นด้วยตนเอง เขาเป็นคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ทำอะไรแปลก ๆ ใหม่ ๆ ตอนที่ร้านมีลูกค้ามากมายจนเขาต้องจ้างลูกมือเพิ่ม

เธอคงจำบัตรคนขยันปลูกต้นไม้ของเราได้ ตอนนั้นเขาไปเป็นชาวสวนปลูกกล้วยที่บ้านเดิมของเขา ปีหน้าสวนของเขาก็จะให้ผลผลิตได้แล้ว นี่แหละนะผลของความขยันที่บัตรทุ่มเทให้กับงานชาวสวน

ส่วนฉันก็สบายดี กำลังสนุกกับงานซ่อมเครื่องยนต์ของบริษัท ฉันต้องรับผิดชอบมากเกี่ยวกับเครื่องยนต์กลไก เพราะถ้าฉันไม่ยันตรวจตราหรือทำตัวเฉื่อยชากับงาน ความเสียหายจะเกิดขึ้นกับบริษัทมากมายเลยล่ะ เล่ามาเสียยาวเชียว แค่นี้ก่อนนะแล้วจะเขียนมาหาเธ่อีก

รักและคิดถึง

สินัย

ครั้งที่ 7

กรณีตัวอย่าง เรื่อง ครูสมศักดิ์

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนบอกถึงความสำคัญของคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพที่ส่งผลต่อความก้าวหน้า ความมีชื่อเสียง และความสำเร็จในอาชีพ

วิธีดำเนินการขั้น
บทนำ

ครูสนทนากับนักเรียน เรื่อง เกี่ยวกับอาชีพและคุณลักษณะของผู้ประกอบในกลุ่มอาชีพ

ต่าง ๆ

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม และแจกบัตรกรณีตัวอย่าง เรื่อง "ครูสมศักดิ์" เพื่อให้นักเรียนร่วมกันศึกษาและแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับกรณีตัวอย่างที่แจกให้นักเรียน
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
3. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้
 - 3.1 ลักษณะของครูสมศักดิ์เหมาะสมที่จะเป็นครูหรือไม่ เพราะอะไร
 - 3.2 ถ้านักเรียนเป็นครูสมศักดิ์ นักเรียนจะขกสัชาติใหม่ เพราะอะไร
 - 3.3 ให้นักเรียนบอกคุณลักษณะบางประการที่ไม่เหมาะสมของครูสมศักดิ์ในการเป็นครู และคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพครู ควรจะเป็นอย่างไรจึงจะมีความก้าวหน้า มีชื่อเสียง และประสบความสำเร็จในอาชีพ
- 3.4 ให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้

ขั้นสรุป

1. ให้นักเรียนสรุปถึงความสำคัญของคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพที่ส่งผลต่อความสำเร็จในอาชีพและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมว่าอาชีพของครูสมศักดิ์นั้นเกี่ยวข้องกับบุคคลใด ซึ่งจัดไว้ใน "กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับคน" ซึ่งผู้ประกอบอาชีพในกลุ่มนี้ควรมีคุณลักษณะอย่างไรจึงจะมีความก้าวหน้า มีชื่อเสียง และประสบความสำเร็จในอาชีพ
2. ให้นักเรียนไปสัมภาษณ์บุคคลที่นักเรียนคิดว่าเขาประสบความสำเร็จในอาชีพอย่างไร ตามหัวข้อที่กำหนดให้

อุปกรณ์

1. เอกสารกรณีตัวอย่าง เรื่อง ครูสมศักดิ์

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการทำกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากการอภิปราย แสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน

กรณีตัวอย่าง "ครูสมศักดิ์"

สมศักดิ์เป็นนักเรียนที่เรียนดี แต่ฐานะยากจน พ่อแม่เลี้ยงอาชีพด้วยการปลูกผักหักฟันขาย ได้เงินมาก็เก็บหอมรอบริบ เพื่อให้สมศักดิ์เรียนหนังสือจะได้ไม่ต้องเหนื่อยยากเหมือนตน สมศักดิ์เป็นคนพุดน้อยไม่สมกับรูปร่าง ซึ่งเป็นคนสูงใหญ่กว่าเพื่อน ๆ ในวัยเดียวกัน เขาได้รับคัดเลือกให้เป็นหัวหน้าชั้นมาตลอด ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 เสียแต่เขามีนิสัยมุทะลุ ใจร้อนใครถามชอกแซกไม่ได้ บ่อยครั้งที่เพื่อนขอให้สมศักดิ์อธิบายการบ้าน สมศักดิ์ก็จะยื่นสมุดให้เพื่อนลอก เขาไม่ชอบให้ใครมาคุกเขี่ยคหยาม สมศักดิ์เคยถูกภาคทัณฑ์ในช่วงที่อยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยสาเหตุที่เพื่อนล้อว่าเป็นลูกของตามียามมา ซึ่งไม่มีการศึกษา เขาถึงกับชกเพื่อนจนพบคามือคาเท้า ตั้งแต่นั้นมาไม่มีใครกล้าล้อเลียนเกี่ยวกับฐานะความเป็นอยู่ของเขาอีกเลย

เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อน ๆ แนะนำให้เขาเรียนในวิทยาลัยครูที่ตั้งอยู่ในตัวจังหวัด โดยให้เหตุผลว่าเรียนแค่ 2 ปี ก็ออกมาทำงานหาเงินได้ รวมทั้งเป็นอาชีพที่มีเกียรติด้วย สมศักดิ์จึงเลือกเรียนครูตามเพื่อนแนะนำ ซึ่งใจจริงแล้วสมศักดิ์อยากเรียนด้านช่างมากกว่า

เมื่อสมศักดิ์สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยครู สมศักดิ์สอบบรรจุเป็นครูในโรงเรียนประจำจังหวัดได้ เพราะรูปร่างสูงใหญ่ของครูสมศักดิ์นี่เอง อาจารย์ใหญ่จึงแต่งตั้งให้เป็นครูฝ่ายปกครอง ชั่วโมงใดที่ใครเรียนกับครูสมศักดิ์ นักเรียนแต่ละคนรู้สึกร้อน ๆ หนาว ๆ ราวกับจะเป็นไข้ จะตอบก็ต่อเมื่อครูถามเท่านั้น นักเรียนไม่กล้าปรึกษาถามครูก่อน เพราะไม่อยากฟังคำที่ครูสมศักดิ์พูดบ่อย ๆ คือ "อะไรกันแค่นี้ก็ 모르เรื่อง" ไปไหนแทนเจ้าทวดดีกว่ามั้ง ชี้แจงลืซขอให้ควายฟัง" นักเรียนที่เกรเมื่อเจอกับครูสมศักดิ์ก็ไม่กล้าสบตาด้วย ยกเว้นสุชาติ ซึ่งถึงแม้จะถูกครูสมศักดิ์ทำโทษก็ไม่เคยเข็ดหลาบ ซ้ำยังมองครูด้วยสายตาอาฆาต

วันหนึ่งขณะที่นักเรียนเข้าแถวเคารพธงชาติ และอาจารย์ใหญ่กำลังอบรมนักเรียนอยู่ ครูสมศักดิ์ถือโอกาสเดินตรวจความเรียบร้อยของนักเรียนทุกแถว แล้วหยุดยืนตรงหน้าสุชาติ กวาดสายตามองตั้งแต่ศีรษะจรดเท้า เพื่อดูว่าสุชาติแต่งกายผิดระเบียบบ้างหรือไม่ สายตาของครูสมศักดิ์หยุดอยู่ที่รองเท้าที่สุชาติสวมอยู่ "เธอใส่รองเท้ายี่ห้อนี้เขี้ยวหรือ มันจะมากไปแล้วมั้ง เงินทองก็ยังไม่ได้ ขนาดค้นหาเงินเองได้ ยังไม่ซื้อใส่เลย ทำตัวให้เป็นตัวอย่างแก่เพื่อน ๆ

หน่อยสิ" สุชาติก็ได้ตอบทันควันว่า "ผมไม่ได้ทำผิดตรงไหนครับ ผมมีเงินผมก็มีชื่อ ใครไม่มีก็ไม่ต้องซื้อ จะทำตามอย่างผมได้อย่างไร" เท่านั้นเองครูสมศักดิ์ก็ผล็อยหลับไป ครูสมศักดิ์กรากเข้าไปตึงคอเสื้อให้ลุกขึ้นมาแล้วฟ้งก้นในใส่หน้าเบรีย่งใหญ่ จนเลือดกาเดาไหล ขณะที่จะเข้าอีก อาจารย์ใหญ่และเพื่อนครูก็ปราดเข้าจับแขนครูสมศักดิ์ไว้ก่อนที่จะทันชก

ข่าวเรื่องครูสมศักดิ์ชกนักเรียนแพร่กระจายไปอย่างรวดเร็ว พ่อแม่บางคนถึงกับไม่ยอมให้ลูกมาโรงเรียนเพราะกลัวครูสมศักดิ์ อาจารย์ใหญ่จึงย้ายครูสมศักดิ์ไปสอนโรงเรียนอีกแห่งหนึ่ง หลังจากย้าย ครูสมศักดิ์ก็พิจารณาเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นว่าเป็นเพราะตนเองใจร้อน ซึ่งผู้ที่ เป็นครูจะต้องใจเย็น รู้จักอธิบายให้เด็กเข้าใจ ไม่ค่อยแต่จะจับผิดนักเรียนแต่ต้องส่งเสริม นักเรียนให้พัฒนาในทุก ๆ ด้าน เมื่อครูสมศักดิ์ปรับตัวใหม่นักเรียนก็รักและชอบให้ครูสมศักดิ์สอน และครูสมศักดิ์มีความสุขกับการได้อยู่ร่วมกับเด็กนักเรียน

ครั้งที่ 8

กรณีตัวอย่าง เรื่อง การประสบความสำเร็จในอาชีพ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนบอกได้ว่า รายได้ ความก้าวหน้า ความมั่นคงและความมีชื่อเสียงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในอาชีพ

วิธีดำเนินการ

ขั้น นำเสนอ

ผู้วิจัยซักถามนักเรียนถึงเรื่องลักษณะอาชีพและคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ เพื่อนำเข้าสู่เรื่อง การประสบความสำเร็จในอาชีพและบทวนเกี่ยวกับงานที่สั่งให้นักเรียนทำในครั้งที่แล้ว

ขั้น นำเสนอ

1. ผู้วิจัยขออาสาสมัคร 1 คน ออกมารายงานผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับบุคคลที่นักเรียนคิดว่าประสบความสำเร็จในอาชีพ
2. ผู้วิจัยและนักเรียนคนอื่น ๆ ซักถามผู้เล่าเรื่องในข้อ 1 เกี่ยวกับรายได้โอกาสก้าวหน้า ความมั่นคงและความมีชื่อเสียงในการประกอบอาชีพ
3. ให้นักเรียนทุกคนเสนอผลการสัมภาษณ์ต่อกลุ่มและเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามกัน
4. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่าถ้านักเรียนจะประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่งให้ประสบความสำเร็จนั้น นักเรียนจะคำนึงถึงเรื่องใดบ้างและจะทำอย่างไร

ขั้น สรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุป และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับรายได้ โอกาสก้าวหน้า ความมั่นคงและความมีชื่อเสียงว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการประกอบอาชีพ

อุปกรณ์

-

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการทำกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากการอภิปรายและการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 9

บทบาทสมมติ เรื่อง กลุ่มสีฟ้า

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่าความสนใจและความสามารถของตนเอง เป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ

วิธีดำเนินการขั้น
นำเสนอ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนว่าในอนาคตนักเรียนสนใจประกอบอาชีพอะไร และนักเรียนคิดว่าตนเองมีความสามารถที่จะประกอบอาชีพนั้น ๆ หรือไม่ และถ้าจะประกอบอาชีพนั้นควรเตรียมตัวอย่างไร

ขั้น
ดำเนินการ

1. เลือกตัวผู้แสดงโดยวิธีขออาสาสมัคร
2. แจกเอกสารสมมติ เรื่อง กลุ่มสีฟ้า ให้ผู้แสดงแต่ละคนอ่าน
3. จัดสถานที่ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง
4. นักเรียนที่ไม่ได้ผู้แสดงให้เป็นผู้สังเกตการณ์ในเรื่องที่แสดง
5. เมื่อผู้แสดงพร้อมจึงเริ่มแสดงบทบาทสมมติ ตามบทบาทของแต่ละคน
6. ให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์เรื่องที่แสดงจบแล้ว
7. ให้นักเรียนทั้งหมดร่วมกันอภิปรายโดยพิจารณาจากเนื้อเรื่องของบทบาทสมมติ

ในหัวข้อต่อไปนี้

- 7.1 หัวหน้ากลุ่มทำงานอย่างไร
- 7.2 สมาชิกแต่ละคนได้ทำงานตามความสนใจและความสามารถของตนเองหรือไม่
- 7.3 สมาชิกเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพอย่างไร

8. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสนใจและความสามารถว่ามีความสำคัญในการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพมากน้อยเพียงใด

9. ให้นักเรียนแต่ละคนระบุความสนใจและความสามารถของตนเองว่าเหมาะสมกับอาชีพที่ตนเองสนใจหรือไม่และนักเรียนเตรียมตัว เข้าสู่อาชีพอย่างไรบ้าง

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปว่าความสนใจและความสามารถเป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ

อุปกรณ์

เอกสารบทบาทสมมติ เรื่อง กลุ่มสี่ห้า

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจ และความร่วมมือในการทำกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน

บทบาทสมมติ
เรื่อง กลุ่มสี่ฟ้า

ที่ห้องเรียนของชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนกลุ่มสี่ฟ้าได้รับมอบหมายจากครูให้ทำหน้าที่จัดป้ายสนเทศและแนวอาชีพ พร้อมทั้งส่งรายชื่อการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งครูก่อนลงมือทำงาน สมาชิกก็ฟ้าสี่ฟ้า มีทั้งหมด 5 คน คือ ธวัช สาอางค์ สายัณห์ รัชну กาตุจนา เมื่อได้รับมอบหมายงาน จึงเรียกกันประชุมเพื่อปรึกษางาน ธวัชซึ่งเคยได้เป็นหัวหน้ากลุ่มบ่อย ๆ ก็เสนอตัวเป็นหัวหน้ากลุ่ม สมาชิกทุกคนเห็นด้วยเพราะแต่ละคนไม่ยากเป็นหัวหน้ากลุ่ม เมื่อธวัชเป็นหัวหน้ากลุ่มก็อยากส่งรายชื่อให้อาจารย์โดยเร็ว จึงตัดสินใจแต่งตั้งคณะกรรมการตามใจตนเองทันที โดยแต่งตั้งให้สาอางค์อยู่ฝ่ายหาข้อมูล สายัณห์และรัชनुอยู่ฝ่ายตกแต่ง และกาตุจนอยู่ฝ่ายบริการ สาอางค์ซึ่งชอบและมีความสามารถทางด้านตกแต่งก็คัดค้านขอเปลี่ยนไปทำหน้าที่อย่างอื่น ธวัชรู้สึกไม่พอใจจึงบอกว่าตนเองเป็นหัวหน้ากลุ่ม เวลาให้สมาชิกทำอะไรก็ควรทำตาม ถ้าไม่อย่างนั้นก็มาเป็นหัวหน้าเองสิ สาอางค์เลยเงยบ และรัชनुเองซึ่งไม่ชอบทางด้านตกแต่งแต่เก่งทางด้านกาตุจนให้บริการผู้อื่น ก็ไม่พอใจแต่ไม่กล้าคัดค้าน ส่วนสายัณห์และกาตุจนรู้สึกพอใจในการตัดสินใจของธวัช เพราะเป็นงานที่ทั้งสองชอบ และสามารถทำได้ดี หลังจากเลิกประชุมเมื่อธวัชออกไปนอกห้อง สมาชิกก็จับกลุ่มคุยกัน

สาอางค์ : ฉันรู้สึกไม่ชอบเลยให้ฉันเป็นฝ่าย หาข้อมูลว่าควรจะมีอาชีพอะไรบ้างในการจัดป้ายครั้งนี้ ฉันคงอึดอัดใจแน่เลย ฉันชอบทางด้านกาตุจนตกแต่งนะ งานที่ฉันได้รับมอบหมายฉันไม่ถนัดและไม่เคยสนใจมาก่อน

รัชनु : ฉันก็เหมือนเธอแหละ งานคราวนี้คงไม่สนุกแน่เลย ฉันอยากทำงานที่กาตุจนได้ทำจริงเลย เฮ้ย! เบื่อหน่าย

กาตุจนา : ไม่ได้ละ เธอทั้งสองคน ได้รับมอบหมายงานอะไรไปแล้ว ก็ทำไปตามนั้นสิ ฉันไม่ให้เปลี่ยนนะ เพราะว่างานนี้ฉันทำบ่อย ๆ และฉันก็ทำได้ดีด้วยแหละ

สายัณห์ : ใช่ว่า ฉันเห็นด้วยกับกาตุจนา คอยดูนะ ฉันจะตกแต่งให้สวยงามสุดฝีมือไปเลย

บทบาทของผู้แสดง

บทบาทของธวัช

สมมติให้ฉันชื่อธวัช ฉันเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่กลุ่มสี่ฟ้า และได้รับมอบหมายงาน ให้จัดป้ายสนเทศณะแนวอาชีพ และให้แต่งตั้งคณะกรรมการส่งครูก่อนทำงาน เมื่อมีการประชุมของกลุ่มซึ่งมีสมาชิก 5 คน คือ ฉัน สำอางค์ สายัณห์ รัชну กาญจนา ฉันก็อาสาเป็นหัวหน้ากลุ่ม เพราะฉันเคยเป็นบ่อย ๆ เมื่อเพื่อน ๆ รับข้อเสนอนี้ ฉันก็อยากจะส่งรายชื่อให้คุณครูเร็ว ๆ ฉันจึงตัดสินใจแต่งตั้งคณะกรรมการทันทีโดยแต่งตั้งให้สำอางค์อยู่ฝ่ายหาข้อมูล สายัณห์และรัชнуอยู่ฝ่ายตกแต่ง และกาญจนาอยู่ฝ่ายบริการ เมื่อสำอางค์คัดค้านฉันรู้สึกไม่พอใจ จึงทำให้เขามาเป็นหัวหน้าแทนฉัน

บทบาทของสำอางค์

สมมติให้ฉันชื่อ สำอางค์ เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่กลุ่มสี่ฟ้า ซึ่งได้รับมอบหมายงาน ให้จัดป้ายสนเทศณะแนวอาชีพ เมื่อมีการประชุมกลุ่มซึ่งมีสมาชิก 5 คน คือ ธวัช ฉัน สายัณห์ รัชну กาญจนา ฉันถูกแต่งตั้งให้อยู่ฝ่ายหาข้อมูล ฉันคัดค้านเพราะฉันอยากอยู่ฝ่ายตกแต่งหัวหน้ากลุ่มไม่พอใจ ฉันจึงเงียบ เมื่อเลิกประชุม ธวัชเดินออกไปนอกห้องเรียน ฉันจึงคุยกับ สายัณห์ รัชну และกาญจนาว่า ฉันรู้สึกไม่ชอบเลยให้ฉันเป็นฝ่ายหาข้อมูล ฉันคงอีกอดใจแน่ ๆ ฉันชอบและมีความสามารถทางด้านการตกแต่งนะ งานที่ฉันได้รับมอบหมายฉันไม่ถนัดและไม่เคยสนใจมาก่อน

บทบาทของสายัณห์

สมมติให้ฉันชื่อ สายัณห์ ฉันเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่กลุ่มสี่ฟ้า ซึ่งได้รับมอบหมายงาน ให้จัดป้ายสนเทศณะแนวอาชีพ เมื่อมีการประชุมกลุ่มซึ่งมีสมาชิก 5 คน ธวัช สำอางค์ ฉัน รัชнуและกาญจนา ฉันถูกแต่งตั้งให้อยู่ฝ่ายตกแต่งฉันรู้สึกพอใจที่ได้ทำงานนี้ เมื่อเลิกประชุม สำอางค์ รัชну กาญจนา คุยกันฉันจึงพูดว่า ฉันเห็นด้วยกับกาญจนา คอยดูนะฉันจะตกแต่งให้สวยงามสุดฝีมือไปเลย

บทบาทของรัชุน

สมมติให้ฉันชื่อ รัชุน ฉันเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 16 อยู่กลุ่มสีฟ้า ซึ่งได้รับมอบหมายงาน ให้จัดป้ายสนเทศและแนวอาชีพ เมื่อมีการประชุมกลุ่ม ซึ่งมีสมาชิก 5 คน คือ ธวัช สาอางค์ สายัณห์ ฉันและกาอุจนา ฉันถูกแต่งตั้งให้อยู่ฝ่ายตกแต่ง ฉันรู้สึกไม่พอใจแต่ฉันก็ไม่กล้าคัดค้าน เมื่อเลิกประชุมฉันจึงคุยกับสาอางค์ สายัณห์และกาอุจนาว่า ฉันก็เหมือนสาอางค์นะแหละ งานคราวนี้ไม่สนุกแน่เลย ฉันอยากทำงานที่กาอุจนาได้ทำจังเลย ฉันรู้สึกเบื่อ

บทบาทของกาอุจนา

สมมติให้ฉันชื่อ กาอุจนา ฉันเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่กลุ่มสีฟ้า ซึ่งได้รับมอบหมายงานให้จัดป้ายสนเทศและแนวอาชีพ เมื่อมีการประชุมกลุ่ม ซึ่งมีสมาชิก 5 คน คือ ธวัช สาอางค์ สายัณห์ รัชุนและฉัน ฉันถูกแต่งตั้งให้อยู่ฝ่ายบริการฉันรู้สึกพอใจที่ได้ทำงานนี้ เมื่อเลิกประชุมจึงคุยกับสาอางค์ รัชุนว่า ไม่ได้นะเธอทั้งสองคนได้รับมอบหมายงานอะไรแล้วก็นำใบความนั้น ฉันไม่ให้เปลี่ยนนะ เพราะว่างานนี้ฉันทำบ่อย ๆ และฉันก็ทำได้ดีด้วยแหละ

ครั้งที่ 10

บทบาทสมมติ เรื่อง ทางเลือก

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนเลือกแผนการเรียนรู้เพื่อเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ

วิธีดำเนินการขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียน เรื่อง การเลือกแผนการเรียนรู้ เพื่อวางแผนในการศึกษาต่อ และเพื่อเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ

ขั้นดำเนินการ

1. เลือกตัวผู้แสดงโดยวิธีขอยาสาสัมคร
2. แจกเอกสารบทบาทสมมติเรื่อง ทางเลือก ให้ผู้แสดงแต่ละคนอ่านและเตรียมตัว

แสดง

3. จัดสถานที่ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง
4. ให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดงเป็นผู้สังเกตการณ์
5. เมื่อผู้แสดงพร้อมจึงเริ่มแสดงบทบาทแต่ละคน
6. ให้สมาชิกวิเคราะห์เรื่องที่แสดงจบแล้ว
7. ให้นักเรียนทั้งหมดร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้
 - 7.1 ถ้านักเรียนจะเลือกแผนการเรียนรู้ นักเรียนจะทำอย่างไร
 - 7.2 ให้นักเรียนบอกแนวทางในการเลือกแผนการเรียนรู้เพื่อวางแผนในการ

ศึกษาต่อและเพื่อเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนสรุปการเลือกแผนการเรียนเพื่อวางแผนในการศึกษาและเพื่อเตรียมตัวเข้าสู่

อาชีพ

อุปกรณ์

เอกสารการแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง ทางเลือก

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน

เอกสารบทบาทสมมติ เรื่องทางเลือก

น้อยชอบวาดภาพ ภาพที่น้อยวาดจะมีคนชมอยู่เสมอ ๆ น้อยหวังว่าในอนาคตน้อยจะเป็นจิตรกรที่ยิ่งใหญ่ แต่พ่อและแม่ของน้อยไม่ชอบ พ่อแม่อยากให้น้อยเป็นพยาบาลเหมือนตน แต่น้อยไม่ชอบเรียนคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เลย น้อยจึงจำใจเลือกแผนการเรียนคณิตศาสตร์ - วิทยาศาสตร์ น้อยไม่ชอบเรียนคนเดียวจึงชวนเพื่อนสนิท คือ แป้งและนิดได้เลือกเรียนแผนการเรียนเดียวกับตน แป้งไม่รู้จะเลือกแผนการเรียนอะไรดีจึงเลือกตามน้อยทั้ง ๆ ที่แป้งไม่ชอบวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เลย ส่วนนิดเป็นลูกภาพจำอาศัยอยู่กับแม่เพียงคนเดียวและฐานะทางบ้านไม่ดีนัก จึงคิดว่าการจะเลือกแผนการเรียนอะไรนั้นน่าจะถามความเห็นของแม่ก่อน เมื่อนิดถามความเห็นของแม่ แม่บอกว่านิดอยากจะเรียนอะไรก็เรียนแต่อย่าลืมว่าเราจนและนิดเองก็ไม่แข็งแรงนัก นิดตัดสินใจไม่ได้จึงไปหาครูประจำชั้น ครูประจำชั้นจึงอาสาสมัครประจำตัวของนิดมาคุยพบว่า นิดเก่งวิชาภาษาไทย แต่คะแนนวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับต่ำ เมื่อครูถามถึงสนใจของนิดก็ปรากฏว่านิดชอบในด้านภาษา ครูจึงแนะนำให้นิดว่าน่าจะเลือกเรียนด้านภาษาแทน นิดจึงตัดสินใจเลือกแผนการเรียนด้านภาษา นิดมีความสุขมากที่ได้เลือกแผนการเรียนที่ตนสนใจ ส่วนน้อยและแป้งรู้สึกไม่สบายใจและรู้สึกผิดหวังที่ต้องเปลี่ยนใจเลือกแผนการเรียนที่ตนไม่ชอบ

บทบาทของผู้แสดง

บทบาทของน้อย

สมมติให้ฉันชื่อ น้อย ฉันชอบวาดภาพ ภาพที่ฉันวาดจะมีคนชมอยู่เสมอ ๆ ฉันหวังว่าในอนาคตฉันจะเป็นจิตรกร แต่พ่อแม่ของฉันไม่ชอบ พ่อแม่ของฉันอยากให้ฉันเป็นพยาบาลเหมือนท่าน ฉันจำใจเลือกเรียนแผนการเรียนคณิตศาสตร์ - วิทยาศาสตร์ ทั้ง ๆ ที่ฉันไม่ชอบวิชาเหล่านั้น ฉันมีเพื่อนสนิท 2 คน คือ แป้ง กับนิด ฉันพยายามชวนเพื่อนทั้ง 2 คน ให้เลือกแผนการเรียนเหมือนฉัน ฉันรู้สึกไม่สบายใจและรู้สึกผิดหวังที่ต้องเลือกแผนการเรียนตามใจพ่อแม่

บทบาทของพ่อ

สมมติให้ฉันเป็นพ่อของน้อย ฉันเป็นบุรุษพยาบาล ฉันบังคับให้ลูกเรียนแผนการเรียน
คณิตศาสตร์ - วิทยาศาสตร์ เพื่อจะได้เป็นพยาบาลเหมือนฉัน

บทบาทของแม่

สมมติให้ฉันเป็นแม่ของน้อย ฉันเป็นพยาบาล ฉันบังคับให้ลูกเรียนแผนการเรียน
คณิตศาสตร์ - วิทยาศาสตร์ เพื่อจะได้เป็นพยาบาลเหมือนฉัน

บทบาทของแบ่ง

สมมติให้ฉันชื่อ แบ่ง ฉันเป็นเพื่อนของน้อยและนิต ฉันไม่รู้จะเลือกเรียนแผนการเรียน
อะไรดี เมื่อน้อยชวนให้เลือกเรียนแผนการเรียนคณิตศาสตร์ - วิทยาศาสตร์ ฉันจึงเลือกตามน้อย
ทั้ง ๆ ที่ฉันไม่ชอบวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์

บทบาทของนิต

สมมติให้ฉันชื่อ นิต ฉันเป็นเพื่อนของน้อยและแบ่ง ฐานะทางบ้านไม่ค่อยดีนัก สุขภาพ
ไม่ค่อยแข็งแรง เมื่อน้อยชวนฉันให้เลือกเรียนแผนการเรียนคณิตศาสตร์ - วิทยาศาสตร์ แต่ฉัน
ชอบเรียนด้านภาษาฉันจึงลังเล ดังนั้น ฉันจึงไปปรึกษาแม่เกี่ยวกับการเรียน แต่ก็ยังตัดสินใจไม่ได้
ฉันจึงไปขอคำปรึกษาจากครูประจำชั้นและในที่สุดก็เลือกเรียนแผนการเรียนทางด้านภาษาและรู้สึก
มีความสุขมาก

บทบาทของแม่

สมมติให้ฉันเป็นแม่ของนิต รักและตามใจลูก เมื่อลูกมาปรึกษาเรื่องการเรียนต่อ
จึงตามใจ แต่ก็แนะนำให้ลูกตัดสินใจก่อนที่จะตัดสินใจเลือก

บทบาทของครูประจำชั้น

สมมติให้ฉันเป็นครูประจำชั้นของน้อย แป้ง และนิด เมื่อฉันมาขอคำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียนต่อ ฉันจึงดูประวัติการเรียนและข้อมูลเกี่ยวกับตัวนิด และแนะนำให้นิดเลือกแผนการเรียนทางด้านภาษาเพราะนิดชอบเรียนทางด้านภาษาได้คะแนนด้านภาษาอยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์อยู่ในเกณฑ์ต่ำ

ครั้งที่ 11

กรณีตัวอย่าง เรื่อง ช่างซ่อมรถจักรยานยนต์

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกความสำคัญของการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ ตามความสนใจ
ความสามารถของตนเอง และความต้องการของตลาดแรงงานได้

วิธีดำเนินการขั้นนำ

ผู้วิจัยซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพว่าควรพิจารณาในเรื่อง
อะไรบ้าง

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่มและแจกบัตรกรณีตัวอย่าง เรื่อง ช่างซ่อม
รถจักรยานยนต์ ให้นักเรียนร่วมกันศึกษาและแสดงความคิดเห็น
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
3. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้
 - 3.1 ความสำคัญของความสนใจและความสามารถที่มีต่อการเลือกอาชีพ
 - 3.2 ความสำคัญของความต้องการของตลาดแรงงานที่มีต่อการเลือกอาชีพ
 - 3.3 ถ้านักเรียนจะเลือกอาชีพ นักเรียนจะเลือกแผนการเรียนอย่างไร จึงจะ
เลือกอาชีพได้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถของนักเรียนและความต้องการของตลาด
แรงงาน

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสำคัญของการเตรียมตัว
เข้าสู่อาชีพตามความสนใจ ความสามารถและความต้องการของตลาดแรงงาน

อุปกรณ์

เอกสารกรณีตัวอย่าง เรื่อง ข้างห้องจักรยานยนต์

ประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและสรุปของนักเรียน

กรณีตัวอย่าง เรื่อง ช่างซ่อมจักรยานยนต์

วิชัยมีความสนใจทางด้านเครื่องจักรกลต่าง ๆ เขาเก่งทางด้านซ่อมเครื่องยนต์ จักรยานยนต์ เขาจึงวางแผนจะไปเรียนต่อที่วิทยาลัยเทคนิค สาขาช่างกล เมื่อเรียนจบ เขาอยากรับราชการหรือไม่ก็ทำงานในบริษัท แต่วิชัยก็เกรงว่าจะสอบเข้าทำงานไม่ได้ เพราะว่าคนที่สมัครงานมีจำนวนมาก แต่ตำแหน่งงานที่รับมีน้อยมาก ดังนั้นวิชัยจึงนำความคิดนี้ไปปรึกษา พ่อแม่ว่าถ้าเขาสอบเข้าทำงานราชการหรือบริษัทไม่ได้ เขาควรจะทำงานอะไรดี แม่จึงถาม วิชัยว่า ทาอะไรได้บ้างล่ะ และสนใจที่จะทาอะไร วิชัยก็บอกแม่ว่าการสนใจในเรื่องเครื่องยนต์ และสามารถซ่อมรถจักรยานยนต์ได้ พ่อก็เลยบอกว่าตอนนั้นหมู่บ้านของเรามีการใช้จักรยานยนต์กัน เยอะมาก แต่ไม่มีร้านซ่อมจักรยานยนต์เลยนะ วิชัยจึงวางแผนไว้ว่าถ้าเรียนจบมาจะมีเงินแม่ ซื้ออุปกรณ์เกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการซ่อมรถจักรยานยนต์เท่าที่จำเป็นก่อน แล้วจะคิดป้ายรับซ่อมรถจักรยานยนต์ที่หน้าบ้าน ในครั้งแรกเขาอาจจะมีรายได้จากการซ่อมเล็ก ๆ น้อย ๆ ถ้าเขาพยายามอดออมเงินทุนไว้เรื่อย ๆ เขาก็จะสามารถซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และสามารถที่จะจ้างลูกมือมาช่วยอีก ดังนั้น ในขณะนี้เขาก็ควรจะตั้งใจเรียนรู้เรื่องการซ่อมรถจักรยานยนต์ให้มาก ๆ เพื่อจะเป็นประสบการณ์ในการทำงานในอนาคตที่เขาวางแผนไว้

ครั้งที่ 12

ปัจฉิมนิเทศ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับความสำคัญของการรับรู้ด้านอาชีพ และประโยชน์ที่ได้รับ

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยและนักเรียนนั่งเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน
2. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุป ความหมายของการรับรู้ด้านอาชีพว่า หมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับลักษณะอาชีพ คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ การประสบความสำเร็จในอาชีพและการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ
3. ให้นักเรียนแต่ละคนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวข้อต่อไปนี้
 - 3.1 ความรู้ที่นักเรียนได้รับเกี่ยวกับการรับรู้ด้านอาชีพว่า มีประโยชน์ต่อนักเรียนมากน้อยเพียงใด นักเรียนจะนำไปประกอบการพิจารณาจะเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพได้อย่างไร
 - 3.2 นักเรียนได้รับประโยชน์อะไรบ้างจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มครั้งนี้
4. ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับผลของการเรียนรู้เกี่ยวกับการรับรู้ด้านอาชีพโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณนักเรียนและกล่าวปิดการทดลอง

อุปกรณ์

-

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจ การแสดงความคิดเห็นและการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการสอนแบบปกติ เรื่อง การรับรู้ด้านอาชีพ

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
1 40 นาที	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีและให้นักเรียนได้รู้จักคุ้นเคยซึ่งกันและกัน 2. เพื่อให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมาย บทบาทหน้าที่ของนักเรียนในการสอนแบบปกติเรื่องการรับรู้ด้านอาชีพ	1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนแล้วแนะนำตนเอง และให้นักเรียนแนะนำตนเองโดยใช้กิจกรรม "เก้าอี้คนตรี" ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ 1.1 ให้นักเรียนยืนเป็นวงกลมรอบเก้าอี้ ที่มีจำนวนน้อยกว่านักเรียน 2 ตัว 1.2 ผู้วิจัยเปิดเพลงให้นักเรียนร้องรอบเก้าอี้โดยวนไปทางซ้ายมือ 1.3 เมื่อผู้วิจัยหยุดเสียงเพลงให้นักเรียนแต่ละคนพยายามหาเก้าอี้นั่งให้ได้ผู้ที่ไม่มีเก้าอี้จะถูกล้อให้ออกมาอยู่ข้างนอกและให้จับคู่กันไว้ 1.4 เริ่มทำข้อ 1.1 - 1.3 อีกจนเหลือ 3 คน เพราะฉะนั้น จะมี 1 กลุ่ม ที่มี 3 คน 1.5 ให้นักเรียนแต่ละคู่ซักถามกันถึงชื่อนามสกุล งานอดิเรกที่ชอบ ความประทับใจของนักเรียน 1.6 ให้แต่ละคู่ออกมารายงานผล 1.7 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถาม

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
2 40 นาที		เพื่อให้นักเรียนบอกชื่ออาชีพและลักษณะอาชีพต่าง ๆ ได้	2. ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมาย บทบาทหน้าที่ของนักเรียนในการเข้าร่วม การทดลอง 3. ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการสอนแบบปกติ เรื่องการรับรู้ด้านอาชีพ <u>การประเมินผล</u> 1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือ ในการทำกิจกรรมของนักเรียน 2. สังเกตจากการสรุปของนักเรียน ตั้งแต่ครั้งที่ 2 - 11 ผู้วิจัยดำเนินการสอน ปกติ ดังนี้ 1. ขั้นนำ ผู้วิจัยและนักเรียนสนทนาเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน 2. ขั้นสอน 2.1 ผู้วิจัยบรรยายและซักถามนักเรียน 2.2 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			3. ^๕ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม <u>การประเมินผล</u> สังเกตจากการตอบคำถามและการสรุปของนักเรียน
3 40 นาที	อาชีพและ ลักษณะอาชีพ	1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะอาชีพ 2. เพื่อให้นักเรียนบอกชื่อและลักษณะอาชีพที่มีอยู่ในบ้านและชุมชนได้	
4 40 นาที	ลักษณะอาชีพ ของกลุ่มอาชีพ ต่าง ๆ	เพื่อให้นักเรียนบอกลักษณะของแต่ละกลุ่มอาชีพต่อไปนี้ได้ คือ กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับบุคคล กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล และกลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับความคิด	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
5 40 นาที	คุณลักษณะของ ผู้ประกอบการอาชีพ	เพื่อให้ นักเรียนบอก คุณลักษณะของผู้ประกอบ อาชีพต่าง ๆ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความ กระตือรือร้น ความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความตั้งใจ ความขยัน และความมีมนุษยสัมพันธ์	
6 40 นาที	คุณลักษณะของ ผู้ประกอบการอาชีพ	เพื่อให้ นักเรียนบอก คุณลักษณะของผู้ประกอบ อาชีพต่าง ๆ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความ กระตือรือร้น ความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ ความ เชื่อมั่นในตนเอง ความ ตั้งใจ ความขยันและ ความมีมนุษยสัมพันธ์	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
7 40 นาที	การประสพ ความสำเร็จ ในอาชีพ	เพื่อให้นักเรียนบอกถึง ความสำคัญของคุณลักษณะ ของผู้ประกอบอาชีพ ที่ส่งผลต่อความก้าวหน้า ความมีชื่อเสียงและ ความสำเร็จในอาชีพ	
8 40 นาที	การประสพ ความสำเร็จ ในอาชีพ	เพื่อให้นักเรียนบอกได้ว่า รายได้ ความก้าวหน้า ความมั่นคงและความมี ชื่อเสียงเป็นองค์ประกอบ ที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความ สำเร็จในอาชีพ	
9 40 นาที	การเตรียมตัว เข้าสู่อาชีพ	เพื่อให้นักเรียนสามารถ บอกได้ว่า ความสนใจ และความสามารถของ ตนเอง เป็นส่วนหนึ่ง ในการเตรียมตัวเข้าสู่ อาชีพ	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
10 40 นาที	การเตรียมตัว เข้าสู่อาชีพ	เพื่อให้นักเรียนเลือก แผนการเรียนเพื่อ เตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ	
11 40 นาที	การเตรียมตัว เข้าสู่อาชีพ	เพื่อให้นักเรียนสามารถ บอกความสำคัญของการ เตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ ตามความสนใจ ความ สามารถของตนเองและ ความต้องการของตลาด แรงงานได้	
12 40 นาที	ปัจฉิมนิเทศ	เพื่อให้นักเรียนสำรวจ ตนเอง หลังการเรียนรู้ เรื่องการรับรู้ด้านอาชีพ แล้วเกิดการเปลี่ยนแปลง อย่างไร	<u>ขั้นนำ</u> ผู้วิจัยให้นักเรียนทบทวนเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ด้านอาชีพ <u>ขั้นสอน</u> 1. ผู้วิจัยอธิบายประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับการ การรับรู้ด้านอาชีพและซักถามนักเรียนว่า ได้รับรู้อะไรจากการเรียนที่ผ่านมา 2. ผู้วิจัยสรุปและแจกเอกสารสรุปเกี่ยวกับ การรับรู้ด้านอาชีพ

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			3. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถาม เกี่ยวกับการรับรู้ด้านอาชีพ <u>ขั้นสรุป</u> 1. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปผลที่ได้รับ จากการเข้าร่วมการทดลองครั้งนี้ 2. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณนักเรียนและกล่าวปิด การทดลอง <u>การประเมินผล</u> สังเกตจากการซักถาม การตอบคำถามและ การสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการสอนแบบปกติ เรื่องการรับรู้ด้านอาชีพ

ครั้งที่ 1

ปทุมธานี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีและให้นักเรียนได้รู้จักคุ้นเคยซึ่งกันและกัน
2. เพื่อให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมาย บทบาทหน้าที่ของนักเรียนในการสอนแบบปกติ เรื่องการรับรู้ด้านอาชีพ

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนแล้วแนะนำตนเองและให้นักเรียนแนะนำตนเอง โดยใช้กิจกรรม "เก้าอี้คนตรี" ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้
 - 1.1 ให้นักเรียนยืนเป็นวงกลมรอบเก้าอี้ที่มีจำนวนน้อยกว่านักเรียน 2 ตัว
 - 1.2 ผู้วิจัยเปิดเพลงให้นักเรียนร่ายวงรอบเก้าอี้โดยวนไปทางซ้ายมือ
 - 1.3 เมื่อผู้วิจัยหยุดเสียงให้นักเรียนแต่ละคนพยายามหาเก้าอี้ที่นั่งให้ได้ ผู้ที่ไม่มีเก้าอี้จะถูกละทิ้งให้อยู่ข้างนอกและให้จับคู่กันไว้
 - 1.4 เริ่มทำข้อ 1.1 - 1.3 อีกจนเหลือ 3 คน สุดท้าย เพราะฉะนั้นจะมี 1 กลุ่มที่มี 3 คน
 - 1.5 ให้นักเรียนแต่ละคู่ซักถามกันถึงชื่อ นามสกุล งานอดิเรกที่ชอบ ความประทับใจของนักเรียน
 - 1.6 ให้แต่ละคู่ออกมารายงานผล
 - 1.7 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถาม
2. ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมาย บทบาทหน้าที่ของนักเรียนในการเข้าร่วม การทดลอง

3. ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการสอนแบบปกติ เรื่องการรับรู้ด้านอาชีพ

อุปกรณ์

1. เทปเครื่องเสียง
2. เพลง
3. แก้วน้ำ

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการทำกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 2

ชื่ออาชีพและลักษณะอาชีพ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนบอกชื่ออาชีพและลักษณะอาชีพต่าง ๆ ได้

วิธีดำเนินการขั้นนำ

ผู้วิจัยซักถามนักเรียนว่านักเรียนรู้จักอาชีพอะไรบ้าง

ขั้นสอน

1. ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับ
 - 1.1 ความหมายของอาชีพ
 - 1.2 อาชีพที่อยู่ใกล้ ๆ ตัวนักเรียนและแต่ละอาชีพนั้นมีลักษณะอย่างไร
2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ
3. ผู้วิจัยซักถามนักเรียนแต่ละคนเกี่ยวกับอาชีพและลักษณะอาชีพที่นักเรียนรู้จัก

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับอาชีพและลักษณะที่สำคัญของอาชีพต่าง ๆ

อุปกรณ์

-

การประเมินผล

สังเกตจากการตอบคำถามและการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 3

ชื่ออาชีพและลักษณะอาชีพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะอาชีพ
2. เพื่อให้นักเรียนบอกชื่อและลักษณะอาชีพที่มีอยู่ในบ้านและชุมชนได้

วิธีดำเนินการขั้นนำ

ผู้วิจัยซักถามนักเรียนว่าบิดามารดาของนักเรียนประกอบอาชีพอะไรและในชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่มีอาชีพอะไรบ้าง และแต่ละอาชีพมีลักษณะอย่างไร

ขั้นสอน

1. ผู้วิจัยอ่านกรณีสตัวอย่าง เรื่อง อาชีพในบ้านและชุมชนให้นักเรียนฟัง
2. ผู้วิจัยซักถามนักเรียนเกี่ยวกับอาชีพในบ้านและในชุมชนว่าแตกต่างหรือเหมือนกัน

อย่างไร

3. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ และลักษณะอาชีพนั้น ๆ ในบ้านและชุมชน

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับอาชีพและลักษณะอาชีพในบ้านและชุมชนว่าเป็นส่วนหนึ่งของการรู้จักอาชีพและลักษณะอาชีพ

อุปกรณ์

เอกสารกรณีสตัวอย่างเรื่อง อาชีพในบ้านและชุมชน

การประเมินผล

สังเกตจากการตอบคำถามและการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 4

ลักษณะอาชีพของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนบอกลักษณะของแต่ละกลุ่มอาชีพต่อไปนี้ได้ คือกลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับบุคคล กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับสิ่งของ กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลและกลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับความคิด

วิธีดำเนินการขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเรื่อง กลุ่มอาชีพว่าเป็นอย่างไร ประกอบด้วยอาชีพอะไรและอาชีพในแต่ละกลุ่มนั้นมีลักษณะอย่างไร

ขั้นสอน

1. ผู้วิจัยอ่านเรื่อง ลักษณะอาชีพของแต่ละกลุ่มอาชีพ
2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว
3. ผู้วิจัยซักถามนักเรียนเกี่ยวกับลักษณะอาชีพในแต่ละกลุ่มอาชีพ

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับความสำคัญของลักษณะอาชีพในแต่ละกลุ่มอาชีพ

อุปกรณ์

เอกสารเรื่อง ลักษณะอาชีพของแต่ละกลุ่มอาชีพ

การประเมินผล

สังเกตจากการตอบคำถามและการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 5

คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนบอกคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความกระตือรือร้น ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความตั้งใจ ความขยัน และความมีมนุษยสัมพันธ์

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยซักถามนักเรียนเกี่ยวกับอาชีพที่มีอยู่ในโรงเรียนว่ามีอาชีพอะไรบ้าง นักเรียนทราบได้อย่างไร

ขั้นสอน

1. ผู้วิจัยอธิบายความหมายเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพว่าคืออะไร
2. ผู้วิจัยยกตัวอย่างของลักษณะที่สำคัญของผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ
3. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ

เช่น ต้องมีความรับผิดชอบ มีความขยัน ฯลฯ

4. ผู้วิจัยซักถามนักเรียนแต่ละคนว่านักเรียนมีลักษณะที่จะเหมาะกับอาชีพอะไรบ้าง

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนสรุปเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ

อุปกรณ์

การประเมินผล

สังเกตจากการตอบคำถามและการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 6

คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนบอกคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความกระตือรือร้น ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความตั้งใจ ความขยัน และความมีมนุษยสัมพันธ์ได้

วิธีดำเนินการขั้น
นำเสนอ

ผู้วิจัยซักถามนักเรียนถึงคุณลักษณะอาชีพต่าง ๆ ที่เรียนในครั้งที่ผ่านๆ มา

ขั้นสอน

1. ผู้วิจัยอ่านเรื่อง คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพให้นักเรียนฟัง
2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว
3. ผู้วิจัยซักถามนักเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะเด่นของแต่ละอาชีพว่าเป็นอย่างไร

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ

อุปกรณ์

เอกสารเรื่อง คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ

การประเมินผล

สังเกตจากการตอบคำถามและการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 7

การประสบความสำเร็จในอาชีพ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนบอกถึงความสำคัญของคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพที่ส่งผลต่อความก้าวหน้า ความมีชื่อเสียงและความสำเร็จในอาชีพ

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยซักถามนักเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพที่ได้เรียนมาแล้ว

ขั้นสอน

1. ผู้วิจัยเล่ากรณีตัวอย่าง เรื่องครูสมศักดิ์ ให้นักเรียนฟัง
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามเกี่ยวกับเรื่องที่ได้อ่าน
3. ผู้วิจัยอธิบายถึงความสำคัญของผู้ประกอบอาชีพที่ส่งผลต่อความสำเร็จในอาชีพในเรื่องความก้าวหน้าและความมีชื่อเสียง

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงความสำคัญของคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพที่ส่งผลต่อความก้าวหน้า ความมีชื่อเสียงและความสำเร็จในอาชีพ

อุปกรณ์

เอกสารกรณีตัวอย่างเรื่อง ครูสมศักดิ์

การประเมินผล

สังเกตจากการซักถามและการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 8

การประสบความสำเร็จในอาชีพ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนบอกได้ว่ารายได้ ความก้าวหน้า ความมั่นคงและความมีชื่อเสียงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในอาชีพ

วิธีดำเนินการขั้นนำ

ผู้วิจัยซักถามนักเรียนถึงผลสรุปที่เรียนในครั้งที่ผ่านมา

ขั้นสอน

1. ผู้วิจัยอธิบายเกี่ยวกับแนวทางการประสบความสำเร็จในอาชีพพร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ
2. ผู้วิจัยซักถามนักเรียนเกี่ยวกับบุคคลที่นักเรียนรู้จักว่าเขาประกอบอาชีพอะไร มีรายได้มากน้อยเพียงใด มีความก้าวหน้าในชีวิตหรือมีความมั่นคงหรือมีชื่อเสียงหรือไม่ และเขาประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพได้อย่างไร
3. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับรายได้ โอกาสก้าวหน้า ความมั่นคง และความมีชื่อเสียงว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการประกอบอาชีพ

อุปกรณ์

-

การประเมินผล

สังเกตจากการตอบคำถาม การซักถามและการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 9

การเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกได้ว่าความสนใจและความสามารถของตนเองเป็นส่วนหนึ่งในการเตรียมเข้าสู่อาชีพ

วิธีดำเนินการขั้นนำ

ผู้วิจัยทบทวนเกี่ยวกับการเรียนในครั้งที่ผ่านมา

ขั้นสอน

1. ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนเข้าใจถึงความหมายของความสนใจและความสามารถ และกล่าวถึงผู้ที่ประสบความสำเร็จในอาชีพ
2. ผู้วิจัยอ่านเรื่อง กลุ่มสี่ฟ้า ให้นักเรียนฟัง
3. ผู้วิจัยซักถามนักเรียนเกี่ยวกับความสนใจและความสามารถของนักเรียนในการประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่ง
4. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามเกี่ยวกับความสนใจและความสามารถของนักเรียนว่ามีความสำคัญในการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปว่า ความสนใจและความสามารถเป็นส่วนหนึ่งของ การเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ

อุปกรณ์

เอกสารเรื่อง กลุ่มสี่ฟ้า

การประเมินผล

สังเกตจากการซักถาม การตอบคำถามและการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 10

การเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนเลือกแผนการเรียนเพื่อเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ

วิธีดำเนินการขั้น
นำ

ผู้วิจัยซักถามนักเรียนว่า เคยคิดที่จะเรียนต่อไหม และนักเรียนคิดว่าในการเรียนต่อ
ควรพิจารณาอะไรบ้าง

ขั้น
สอน

1. ผู้วิจัยอธิบายถึงแนวทางในการเลือกแผนการเรียนพร้อมทั้งอ่านเรื่อง ทางเลือก
ให้นักเรียนฟังและให้นักเรียนสรุปสาระที่ได้จากการฟังเรื่องดังกล่าว
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถาม
3. ผู้วิจัยซักถามนักเรียนเกี่ยวกับแนวทางในการเลือกแผนการเรียนเพื่อเตรียมตัว
เข้าสู่อาชีพ

ขั้น
สรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับการเลือกแผนการเรียนเพื่อวางแผนในการศึกษา
ต่อและเพื่อเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ

อุปกรณ์

เอกสารเรื่อง ทางเลือก

การประเมินผล

สังเกตจากการตอบคำถามและการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 11

การเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ให้นักเรียนสามารถบอกความสำคัญของการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพตามความสนใจ
ความสามารถของตนเอง และความต้องการของตลาดแรงงานได้

วิธีดำเนินการขั้น
ขั้นนำ

ผู้วิจัยซักถามนักเรียนถึงผลสรุปครั้งที่ผ่านมา

ขั้น
ขั้นสอน

1. ผู้วิจัยอธิบายถึงความสำคัญของแหล่งข้อมูล และความต้องการของตลาดแรงงานใน
การเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ
2. ผู้วิจัยอ่านกรณีตัวอย่าง เรื่องช่างซ่อมรถจักรยานยนต์
3. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามเกี่ยวกับข้อ 1, 2
4. ผู้วิจัยซักถามนักเรียนเกี่ยวกับความสำคัญของการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพตามความ
สนใจ ความสามารถและความต้องการของตลาดแรงงาน

ขั้น
ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงความสำคัญของการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพตามความสนใจ
ความสามารถ และความต้องการของตลาดแรงงาน

อุปกรณ์

เอกสารกรณีตัวอย่าง เรื่องช่างซ่อมรถจักรยานยนต์

การประเมินผล

สังเกตจากการซักถาม การตอบและการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 12

ปัจฉิมนิเทศ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนสำรวจตนเองหลังจากการเรียนรู้เรื่องการรับรู้ด้านอาชีพแล้ว เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

วิธีดำเนินการขั้นนำ

ผู้วิจัยให้นักเรียนทบทวนเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ด้านอาชีพ

ขั้นสอน

1. ผู้วิจัยอธิบายประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับการรับรู้ด้านอาชีพและซักถามนักเรียนว่าได้รับรู้อะไรบ้างจากการเรียนที่ผ่านมา
2. ผู้วิจัยสรุปและแจกเอกสารสรุปเกี่ยวกับการรับรู้ด้านอาชีพ
3. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามเกี่ยวกับการรับรู้ด้านอาชีพ

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปผลที่ได้รับจากการเข้าร่วมการทดลองครั้งนี้
2. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณนักเรียนและกล่าวปิดการทดลอง

อุปกรณ์

เอกสารสรุป เรื่องการรับรู้ด้านอาชีพ

การประเมินผล

สังเกตจากการซักถาม การตอบคำถามและการสรุปของนักเรียน

ภาคผนวก ข

ตาราง 8 เปรียบเทียบคะแนนการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
ก่อนการทดลอง

คนที่	กลุ่มทดลอง	อันดับ	กลุ่มควบคุม	อันดับ
1	30	28.5	30	28.5
2	30	28.5	30	28.5
3	28	22.5	29	25.5
4	28	22.5	29	25.5
5	28	22.5	28	22.5
6	27	19.5	26	17.5
7	27	19.5	25	16
8	26	17.5	23	13
9	24	15	23	13
10	23	13	22	11
11	20	10	18	8.5
12	18	8.5	17	6.5
13	17	6.5	16	4.5
14	16	4.5	15	3
15	11	1	13	2

$$R_E = 239.5$$

$$R_C = 225.5$$

$$U = 105.5$$

ตาราง 9 เปรียบเทียบคะแนนการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้
กิจกรรมกลุ่ม

คนที่	คะแนนการรับรู้ด้านอาชีพ		ผลต่างของคะแนน การรับรู้ด้านอาชีพ	อันดับ	R ⁺	R ⁻
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง				
1	30	34	4	4.5	4.5	
2	30	34	4	4.5	4.5	
3	28	32	4	4.5	4.5	
4	28	31	3	1.5	1.5	
5	28	31	3	1.5	1.5	
6	27	32	5	8.5	8.5	
7	27	32	5	8.5	8.5	
8	26	31	5	8.5	8.5	
9	24	28	4	4.5	4.5	
10	23	29	6	11.5	11.5	
11	20	26	6	11.5	11.5	
12	18	23	5	8.5	8.5	
13	17	27	10	14.5	14.5	
14	16	25	9	13.0	13.0	
15	11	21	10	14.5	14.5	
					R = 120	

T = 0**

**ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 10 เปรียบเทียบคะแนนการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการสอนแบบปกติ

คนที่	คะแนนการรับรู้ด้านอาชีพ		ผลต่างของคะแนนการรับรู้ด้านอาชีพ	อันดับ	R ⁺	R ⁻
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง				
1	30	31	1	2.5	2.5	
2	30	31	1	2.5	2.5	
3	29	30	1	2.5	2.5	
4	29	30	1	2.5	2.5	
5	28	30	2	6.5	6.5	
6	26	28	2	6.5	6.5	
7	25	28	3	10.5	10.5	
8	23	25	2	6.5	6.5	
9	23	26	3	10.5	10.5	
10	22	24	2	6.5	6.5	
11	18	21	3	10.5	10.5	
12	17	20	3	10.5	10.5	
13	16	20	4	13.5	13.5	
14	15	19	4	13.0	13.0	
15	13	20	7	15	15	
					R = 120	

T = 0**

**ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 11 เปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับ
การใช้กิจกรรมกลุ่มและกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ ภายหลังการทดลอง

คนที่	กลุ่มทดลอง		ค่าความ แตกต่าง	อันดับ	กลุ่มควบคุม		ค่าความ แตกต่าง	อันดับ
	ก่อนการ ทดลอง	หลังการ ทดลอง			ก่อนการ ทดลอง	หลังการ ทดลอง		
1	30	34	4	17.5	30	31	1	2.5
2	30	34	4	17.5	30	31	1	2.5
3	28	32	4	17.5	29	30	1	2.5
4	28	31	3	11.5	29	30	1	2.5
5	28	31	3	11.5	28	30	2	6.5
6	27	32	5	22.5	26	28	2	6.5
7	27	32	5	22.5	25	28	3	11.5
8	26	31	5	22.5	23	25	2	6.5
9	24	28	4	17.5	23	26	3	11.5
10	23	29	6	23.5	22	24	2	6.5
11	20	26	6	23.5	18	21	3	11.5
12	18	23	5	22.5	17	20	3	11.5
13	17	27	10	29.5	16	20	4	17.5
14	16	25	9	28	15	19	4	17.5
15	11	21	10	29.5	13	20	7	27

$$R_E = 317$$

$$R_C = 138$$

$$U_1 = 28^{**}$$

**ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 12 เปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่มีการรับรู้
ด้านอาชีพสูง ปานกลางและต่ำ ภายหลังจากได้รับกิจกรรมกลุ่ม

การรับรู้ด้าน อาชีพ คนที่	กลุ่มสูง		กลุ่มปานกลาง		กลุ่มต่ำ	
	คะแนน	อันดับ	คะแนน	อันดับ	คะแนน	อันดับ
1	4	4.5	5	8.5	6	11.5
2	4	4.5	5	8.5	5	8.5
3	4	4.5	5	8.5	10	14.5
4	3	1.5	4	4.5	9	13
5	3	1.5	6	11.5	10	14.5
ผลรวม	$n_1 = 5$	$R_1 = 16.5$	$n_2 = 5$	$R_2 = 41.5$	$n_3 = 5$	$R_3 = 62$

ตาราง 13 เปรียบเทียบการรับรู้ด้านอาชีพที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่มีการรับรู้
ด้านอาชีพสูง ปานกลางและต่ำ ภายหลังได้รับการสอนแบบปกติ

การรับรู้ด้าน อาชีพ คนที่	กลุ่มสูง		กลุ่มปานกลาง		กลุ่มต่ำ	
	คะแนน	อันดับ	คะแนน	อันดับ	คะแนน	อันดับ
1	1	2.5	2	6.5	3	10.5
2	1	2.5	3	10.5	3	10.5
3	1	2.5	2	6.5	4	13.5
4	1	2.5	3	10.5	4	13.5
5	2	6.5	2	6.5	7	15
ผลรวม	$n_1 = 5$	$R_1 = 16.5$	$n_2 = 5$	$R_2 = 40.5$	$n_3 = 5$	$R_3 = 63$

ภาคผนวก ค

แบบสอบถาม เรื่อง การรับรู้ด้านอาชีพ

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วให้เลือกคำตอบจากข้อ ก ข ค ที่นักเรียนเห็นว่า ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว และทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับข้อที่นักเรียนเลือกลงในกระดาษคำตอบ

1. สุคาทาทันท์พานักท่องเที่ยวไปชมสถานที่ต่าง ๆ พร้อมทั้งอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่นั้น ๆ ให้นักท่องเที่ยวทราบ นักเรียนคิดว่าสุคามีอาชีพอะไร
 - ก. ประชาสัมพันธ์
 - ข. มัคคุเทศก์
 - ค. ประชาสงเคราะห์
2. ชัยเกียรติมีหน้าที่อย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการสร้างบ้าน และทาเพอร์นิเจอร์ เช่น โต๊ะ นักเรียนคิดว่าชัยเกียรติเป็นอะไร
 - ก. ช่างไม้
 - ข. ช่างโลหะ
 - ค. ช่างเชื่อม
3. อาชีพที่ไม่ต้องพึ่งพาอาศัยนายจ้าง แต่ต้องพึ่งพาตนเองคืออาชีพใด
 - ก. ค้าขาย
 - ข. พนักงานขับรถขนส่ง
 - ค. พนักงานธนาคาร
4. พ่อของแดงมีหน้าที่รักษาความปลอดภัยในห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่ง นักเรียนคิดว่าพ่อของแดงเป็นอะไร
 - ก. ภารโรง
 - ข. เสมียน
 - ค. ยาม

5. อาลักษณ์ทำงานเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงของประเทศและป้องกันประเทศชาติ จากการรุกรานของศัตรู นักเรียนคิดว่าอาลักษณ์มีอาชีพอะไร
 - ก. ตำรวจ
 - ข. ทหาร
 - ค. อาสาสมัครรักษาดินแดน
6. สূพจน์ทำงานเกี่ยวกับการรักษากฎหมาย ให้ความคุ้มครองป้องกันอันตรายและทรัพย์สินของชาวบ้าน อีกทั้งยังทำหน้าที่ลงโทษผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย นักเรียนคิดว่าสূพจน์ประกอบอาชีพอะไร
 - ก. ตำรวจ
 - ข. ทหาร
 - ค. ทนายความ
7. สุชาติพทย์ทำหน้าที่ให้ข้อมูล ตอบคำถาม เมื่อมีผู้มาติดต่อสอบถามเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ของบริษัทที่สุชาติพทย์ทำอยู่ นักเรียนคิดว่าสุชาติพทย์มีอาชีพอะไร
 - ก. พนักงานหลอกลวง
 - ข. พนักงานประชาสัมพันธ์
 - ค. พนักงานบัญชี
8. ผู้ที่ทำงานด้านการศึกษาค้นคว้า ทดลองและประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ นักเรียนคิดว่าเขาประกอบอาชีพอะไร
 - ก. นักวิทยาศาสตร์
 - ข. แพทย์
 - ค. วิศวกร
9. พงษ์สิทธิ์ทำงานเกี่ยวกับการเขียนภาพด้วยสีน้ำมันหรือสีฝุ่น นักเรียนคิดว่าพงษ์สิทธิ์มีอาชีพอะไร
 - ก. ปฏิกากร
 - ข. จิตรกร
 - ค. วิศวกร

10. ขนิษฐา มีหน้าที่เกี่ยวกับการเงินของหน่วยงานแห่งหนึ่ง โดยต้องลงบัญชีและยอดเงิน
นักเรียนคิดว่าขนิษฐามีอาชีพอะไร
 - ก. พนักงานพิมพ์ดีด
 - ข. พนักงานบัญชี
 - ค. พนักงานธนาคาร
11. ทรณง ชอบแต่งนวนิยายและเขียนเรื่องลงในหนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร นักเรียนคิดว่า
ทรณงประกอบอาชีพอะไร
 - ก. นักหนังสือพิมพ์
 - ข. นักแสดง
 - ค. นักประพันธ์
12. กานต์มีหน้าที่ควบคุมการทำงานของเครื่องจักร เครื่องยนต์และอุปกรณ์จักรกลต่าง ๆ
นักเรียนคิดว่าเขาประกอบอาชีพอะไร
 - ก. เกษตรกร
 - ข. เกลี้ยงกร
 - ค. วิศวกร
13. จักรพงษ์มีหน้าที่คอยดูแลความสะอาด เปิด ปิดประตู หน้าต่างของโรงเรียนและรับใช้ครู
อาจารย์ในโรงเรียน นักเรียนคิดว่าเขาประกอบอาชีพอะไร
 - ก. ช่างไม้
 - ข. บุรุษไปรษณีย์
 - ค. การโรง
14. สุนีย์ทำหน้าที่พิมพ์จดหมายหรือเอกสารต่าง ๆ ตามที่หัวหน้ามอบหมาย นักเรียนคิดว่าเธอ
ประกอบอาชีพอะไร
 - ก. พนักงานพิมพ์ดีด
 - ข. เลขานุการ
 - ค. ช่างพิมพ์

15. เรไรหาหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องจักรกล นักเรียนคิดว่าเรไรประกอบอาชีพอะไร
- พนักงานพิมพ์ดีด
 - พนักงานบัญชี
 - พนักงานคอมพิวเตอร์
16. สุรชัยหาหน้าที่ให้บริการเกี่ยวกับการฝากถอนและกู้ยืมเงิน นักเรียนคิดว่าสุรชัยประกอบอาชีพอะไร
- พนักงานคอมพิวเตอร์
 - พนักงานบัญชี
 - พนักงานธนาคาร
17. ถ้าญาติของนักเรียนเป็นไส้ติ่งอักเสบ นักเรียนคิดว่าควรนำญาติไปให้ใครรักษา
- ศัลยแพทย์
 - สัตวแพทย์
 - ทันตแพทย์
18. วิกามักจะมาทำงานสายเสมอ ๆ นักเรียนคิดว่าวิชาที่คุณสมบัติข้อใดมากที่สุด
- ความริเริ่มสร้างสรรค์
 - ความเชื่อมั่นในตนเอง
 - ความรับผิดชอบ
19. วิมลชอบประดิษฐ์สิ่งของแปลก ๆ ใหม่ ๆ มาให้เพื่อนดูอยู่เสมอ นักเรียนคิดว่าวิมลมีคุณสมบัติข้อใดมากที่สุด
- ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
 - ความตั้งใจ
 - ความขยัน

20. นภาพรตัดสินใจเปิดร้านขายดอกไม้ถึงแม้ว่าเพื่อน ๆ จะไม่เห็นด้วย เพราะคิดว่าเธอไม่เก่งด้านนี้ นักเรียนคิดว่านภาพรเป็นคนอย่างไร
- มีมนุษยสัมพันธ์
 - มีความขยัน
 - มีความเชื่อมั่นในตนเอง
21. สมศักดิ์ทำงานเป็นพนักงานขายของในห้าง หลังจากเลิกงานเขาไปรับจ้างส่งหนังสือพิมพ์อีก นักเรียนคิดว่าสมศักดิ์เป็นคนอย่างไร
- เป็นคนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
 - เป็นคนมีมนุษยสัมพันธ์
 - เป็นคนขยัน
22. ลัดดาพาหน้าที่เป็นฝ่ายต้อนรับของร้านเสริมสวยแห่งหนึ่ง นักเรียนคิดว่าคุณลักษณะข้อใดต่อไปนี้เป็นสำหรับลัดดามากที่สุด
- ความเชื่อมั่นในตนเอง
 - ความขยัน
 - ความมีมนุษยสัมพันธ์
23. เมื่อเจ้านายได้มอบหมายให้เคชชัยทำงาน เขามักจะเฉื่อยชาและทำงานเสร็จไม่ทันกำหนด นักเรียนคิดว่าเคชชัยเป็นคนอย่างไร
- ขาดมนุษยสัมพันธ์
 - ขาดความกระตือรือร้น
 - ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
24. อารีย์อยากร้อยมาลัยเป็น เธอจึงฝึกร้อยมาลัยอย่างสม่ำเสมอ ในที่สุดอารีย์ก็สามารถได้รับรางวัลเมื่อส่งมาลัยเข้าประกวด นักเรียนคิดว่าอารีย์เป็นคนอย่างไร
- มีความกระตือรือร้น
 - มีความตั้งใจ
 - มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

25. สมชายอยากเป็นนักร้องเหมือนธงชัย แมคอินไตย์ เพราะมีคนรู้จักมากมาย สมชายเลือกประกอบอาชีพเพราะต้องการอะไร
- มีชื่อเสียง
 - รายได้
 - ความก้าวหน้า
26. สุปจน์เป็นข้าราชการ ในวันหยุดเสาร์ - อาทิตย์ สุปจน์ก็ไปเรียนเพิ่มเติม แสดงว่าสุพจน์ต้องการอะไร
- ความก้าวหน้า
 - ความมีชื่อเสียง
 - ความมั่นคง
27. อาณาต้องการงานที่หาเงินได้ง่าย เพราะได้เงินมาก อาณาเลือกงานเพราะเหตุใด
- ความก้าวหน้า
 - รายได้
 - ความมั่นคง
28. วิไลรับราชการครูและไม่มีรายได้พิเศษอื่นใด การที่วิไลรับราชการครูนั้นเพราะเหตุใด
- เพราะเป็นอาชีพก้าวหน้า
 - เพราะเป็นอาชีพมีชื่อเสียง
 - เพราะเป็นอาชีพมั่นคง
29. ถ้านักเรียนต้องการทราบข่าวการสมัครงาน นักเรียนจะหาข่าวนั้นได้จากที่ใด
- หนังสือพิมพ์
 - หนังสือการ์ตูน
 - หนังสือนวนิยาย

30. นิดชอบเรียนภาษาไทยมาก แต่เพื่อนสนิททุกคนเรียนต่อแผนการเรียนวิทย์ - คณิตฯ
ถ้านักเรียนเป็นนิด นักเรียนจะเลือกเรียนแผนการเรียนใด
- ก. แผนการเรียนวิทยาศาสตร์
 - ข. แผนการเรียนด้านภาษา
 - ค. แผนการเรียนใดก็ได้
31. ถ้าหากนักเรียนมีความสามารถและความสนใจในอาชีพที่นักเรียนชอบแล้ว นักเรียนควรจะพิจารณาสิ่งใดเพิ่มเติมอีก
- ก. ความมุ่งหวังของพ่อแม่
 - ข. คำบอกกล่าวของครู
 - ค. ความต้องการของตลาดแรงงาน
32. วีระรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองมากที่ได้รับรางวัลชนะเลิศในงานประกวดภาพของโรงเรียน เมื่อวีระจะเรียนต่อ นักเรียนคิดว่าเขาจะเลือกเรียนแผนการเรียนใด
- ก. แผนการเรียนวิทยาศาสตร์
 - ข. แผนการเรียนทางภาษา
 - ค. แผนการเรียนทางศิลปะ
33. ถ้าสุนัขของนักเรียนป่วยเป็นโรค นักเรียนจะพามันไปหาใคร
- ก. แพทย์ประจำตำบล
 - ข. สัตวแพทย์
 - ค. เจ้าหน้าที่อนามัย
34. ครรชิตชอบทำสวน เขาควรประกอบอาชีพอะไร
- ก. กรรมกร
 - ข. เกษตรกร
 - ค. วานร

ตาราง 14 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามการรับรู้ด้านอาชีพ

ข้อที่	t	ข้อที่	t
1	3.53	18	2.10
2	2.44	19	2.44
3	3.34	20	3.01
4	2.65	21	5.02
5	2.59	22	1.88
6	2.92	23	5.19
7	3.22	24	3.37
8	1.88	25	4.01
9	3.56	26	4.13
10	1.84	27	3.53
11	3.14	28	3.73
12	5.19	29	1.88
13	1.88	30	2.10
14	5.42	31	3.14
15	1.88	32	3.94
16	2.17	33	3.02
17	4.77	34	1.84

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวมารีสา เครื่องพนัส

เกิดวันที่ 4 เดือนเมษายน พุทธศักราช 2508

สถานที่เกิด อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 43 หมู่ 4 ตำบลห้วยไคร้
อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย 57220

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 1 ระดับ 3

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก
กิ่งอำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย 57110

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2527	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนแม่จันวิทยาคม จังหวัดเชียงราย
พ.ศ. 2529	บ.กศ.สูง (วิทยาศาสตร์) จากวิทยาลัยครูเชียงราย
จังหวัดเชียงราย
พ.ศ. 2532	ค.บ. (จิตวิทยาการแนะแนว) จากวิทยาลัยครูเชียงราย
จังหวัดเชียงราย
พ.ศ. 2536	กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว)
จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านป่าช้าง
อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

บทคัดย่อ
ของ
มารีสา เครื่องพนัส

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว
เมษายน 2536

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการรับรู้ด้านอาชีพ
 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านป่าซาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ปีการ
 ศึกษา 2535 จำนวน 30 คน ที่ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอนจากประชากรและสุ่ม
 อย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน กลุ่มทดลองได้รับการใช้
 กิจกรรมกลุ่มเกี่ยวกับการรับรู้ด้านอาชีพ และกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติเกี่ยวกับการรับรู้
 ด้านอาชีพ เครื่องมือที่ใช้วัดการรับรู้ด้านอาชีพ คือแบบสอบถามการรับรู้ด้านอาชีพ การวิเคราะห์
 ข้อมูลใช้การทดสอบของวิลคอกซัน (Wilcoxon Matched - Pairs Signed Ranks Test)
 แมนวิทนี (The Mann - Whitney U Test) และครุสคาล - วอลลิส (The Kurskal -
 Wallis One - Way Analysis of Variance by Ranks)

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนมีการรับรู้ด้านอาชีพสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจาก
 ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม
2. นักเรียนมีการรับรู้ด้านอาชีพสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจาก
 ได้รับการสอนแบบปกติ
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มมีการรับรู้ด้านอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ได้รับ
 การสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. นักเรียนในกลุ่มทดลองที่มีการรับรู้ด้านอาชีพสูง ปานกลางและต่ำ
 มีการรับรู้ด้านอาชีพเพิ่มขึ้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากได้รับ
 การใช้กิจกรรมกลุ่ม
5. นักเรียนในกลุ่มควบคุมที่มีการรับรู้ด้านอาชีพสูง ปานกลางและต่ำ
 มีการรับรู้ด้านอาชีพเพิ่มขึ้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากได้รับ
 การสอนแบบปกติ

THE EFFECT OF GROUP ACTIVITIES ON CAREER AWARENESS
OF PRATHOM SUKSA VI STUDENTS OF BAN PASANG SCHOOL
IN AMPHOR MAECHAN, CHANGWAT CHIANGRAI

AN ABSTRACT

BY

MARISA KREUNGPHANUS

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Educational degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University

April 1993

The purpose of this experimental research was to study the effect of group activities on career awareness of Prathom Suksa VI students of Ban Pasang school in Amphor Maechan, Changwat Chiangrai in the academic year 1992. The subjects of 30 students were selected by multistage sampling from the population. Then the subjects were randomly divided into an experimental group and a control group, each group consisted of 15 students. The experimental group was exposed to the group activities on career awareness while the control group was given conventional instruction. The career awareness questionnaire was used in collecting the data. The data were analyzed by the wilcoxon Matched - Pairs Signed Ranks Test, the Mann - Whitney U Test, and the Kurskal - Wallis One - Way Analysis of Variance by Ranks.

The results were as follows :

1. The career awareness scores of the students significantly increased after being exposed to the group activities at .01 level.
2. The career awareness scores of the students significantly increased after being given the conventional instruction.
3. The career awareness scores of the students exposed to the group activities were significantly higher than those who were given the conventional instruction at .01 level.
4. The career awareness scores of the students when grouped according to their career awareness levels, i.e., high, average, and low, significantly increased after being exposed to the group activities at .01 level.

5. The career awareness scores of the students when grouped according to their career awareness levels, i.e., high, average, and low, significantly increased after being given the conventional instruction at .01 level.